

PATRZĘ Z BALKONU NA JESIEŃ.
ŚREDNIOWIECZA

Sabina Twardowska

Sabina Twardowska

PATRZĘ Z BALKONU NA JESIEŃ.
ŚREDNIOWIECZA

rozprawa habilitacyjna

SABINA TWARDOWSKA

Artystka wizualna zajmująca się malarstwem, rysunkiem i projektowaniem graficznym – w tym głównie tworzeniem ilustracji, projektowaniem książek, plakatów i koncepcji murali. Jej sztuka powstaje w reakcji na aktualne wydarzenia społeczno-polityczne oraz w oparciu o szeroko pojętą popkulturę. Często sięga po typografię i cytaty.

EDUKACJA	8
DOTYCHCZASOWE ZATRUDNIENIE W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH	9
AUTOREFERAT	11
DROGA ARTYSTYCZNA KOLAŻE, ILUSTRACJE I INSTAGRAM TYTUŁY MOICH PRAC FRONT SZTUKI I KAMIENICA ARTYSTYCZNA KONKLUZJA	
OPIS OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO	47
OPIS PROWADZONYCH PRZEDMIOTÓW	73
WYKAZ PROWADZONYCH DYPLOMÓW LICENCJACKICH	96
DOROBEK ARTYSTYCZNO-PROJEKTOWY ORAZ INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIACH DYDAKTYCZNYCH, ORGANIZACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH NAUKĘ LUB SZTUKĘ	103
MURALE PROJEKTOWANIE KSIĄŻEK I OKŁADEK KSIĄŻKOWYCH WYSTAWY INDYWIDUALNE WYSTAWY ZBIOROWE WARSZTATY ARTYSTYCZNO-PROJEKTOWE DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE, KONFERENCJE NAUKOWE, WYKŁADY GOŚCINNE, KURATORSTWO WYDARZEŃ ARTYSTYCZNYCH, FUNKCJE PEŁNIONE NA UCZELNI, DEBATY	
DOKUMENTACJA WYSTAW INDYWIDUALNYCH I ZBIOROWYCH PO DOKTORACIE	127
BIBLIOGRAFIA	138
SPIS ILUSTRACJI	139

EDUKACJA

——— 2018

Doktorat w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie sztuki piękne, nadany uchwałą Rady Wydziału Pedagogicznego i Artystycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Stypendystka nagród dziekańskiej i rektorskiej przez cały tok trwania trzyletnich studiów doktorskich.

Tytuł rozprawy doktorskiej
W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii

Promotor w przewodzie doktorskim
dr hab. Henryk Królikowski prof. UJK

Recenzenci w przewodzie doktorskim
dr hab. Małgorzata Niespodziewana-Rados,
dr hab. Arkadiusz Karapuda

——— 2010–2013

Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie
Podyplomowe studia Grafiki Komputerowej i Multimedialnej

——— 2003–2008

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Wydział Malarstwa
Dyplom z wyróżnieniem dziekańskim
Nagroda im. Józefa Szajny

Tytuł dyplomu magisterskiego
Sytuacje

Promotor
prof. Krzysztof Wachowiak

Tytuł aneksu z Plakatu
Emocje

Promotor
prof. Mieczysław Wasilewski

Tytuł aneksu z Rysunku
Moje Trójmiasto: Wrocław–Sanok–Warszawa

Promotor
prof. Ryszard Sekuła

DOTYCHCZASOWE ZATRUDNIENIE W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH

——— 2021- / adiunktka

Polsko–Japońska Akademia Technik Komputerowych w Warszawie
Wydział Sztuki Nowych Mediów, Digital Communication Design
(ścieżka anglojęzyczna)

PROWADZONE PRZEDMIOTY:

1. Elementy Języka Wizualnego
(Visual Literacy Elements)
współprowadzenie z mgr Anną Eichler i dr Anną Barlik
2. Praktyka Projektowa: Pracownia Ilustracji
(Design Practice: Illustration Studio)
współprowadzenie z mgr. Anną Eichler
3. Pracownia Grafiki Projektowej na Kursie Zero
realizowanie własnego programu dla kandydatów
na studia na Wydział Sztuki Nowych Mediów
(zajęcia prowadzone dla studentów polsko-
i anglojęzycznych)

——— 2018–2021 / wykładowczyni akademicka

Warszawska Szkoła Fotografii
Polsko–Angielskie Studium Grafiki Projektowej

PROWADZONE PRZEDMIOTY:

1. Liternictwo i Typografia
2. Grafika Wektorowa

——— 2015–2023 / adiunktka

Spółeczna Akademia Nauk w Warszawie
Wydział Nauk Stosowanych, kierunek Grafika

PROWADZONE PRZEDMIOTY:

1. Pracownia Ilustracji
2. Pracownia Grafiki Wydawniczej
3. Dyplomująca Pracownia Grafiki Projektowej

AUTOREFERAT

DROGA ARTYSTYCZNA

Malarstwo zawsze było dla mnie najadekwatniejszym i najszczerzym sposobem wypowiedzi i jednocześnie ważnym narzędziem reagowania na otaczającą mnie rzeczywistość. Bardzo szybko, bo już na drugim roku studiów w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, zwróciłam się ku uważnej obserwacji najbliższego otoczenia, aby następnie kodyfikować językiem wizualnym własne spostrzeżenia. Tak tworzyłam kolejne obrazy–zapiski z warszawskiej rzeczywistości, inspirowane zasłyszaną na przystanku autobusowym rozmową, sceną zauważoną między dwojgiem ludzi stojących przy trzepaku lub osiedlowym śmietniku czy absurdalną sytuacją w sklepie. Blokowiska i różnego rodzaju pospolite miejsca, a także sytuacje towarzyskie, w których uczestniczyłam, stały się źródłem inspiracji dla wielu moich prac i tego rodzaju lejtmotyw intensywnie przewijał się przez cały czas trwania studiów magisterskich. Pod koniec tego etapu tematyka moich obrazów rozszerzyła się o motywy inspirowane telewizją i filmem – swego rodzaju podsumowaniem tej drogi był dyplomowy cykl magisterski pt. *Sytuacje*, na który składało się 10 olejnych i akrylowych obrazów o wielkości 100x120 cm, przedstawiających mnie i ludzi z mojego otoczenia w codziennych sytuacjach w jakimś odniesieniu do ówczesnej popkulturowej rzeczywistości (tytuły kilku prac: *Jak oni śpiewają?*, *Can you dance?*, *Boisko*, *W klubie*). dopełnieniem dyplomu były dwa aneksy – z plakatu pt. *Emocje* i rysunku *Moje trójmiasto: Wrocław–Sanok–Warszawa*, który otwierał drugi, bardzo istotny dla mnie temat, do dziś powracający w mojej twórczości, a mianowicie – miasto. Dyplom magisterski był prezentowany w 2008 r. w industrialnej przestrzeni warszawskiej Fabryki Koneser.

Postrzegam mój dyplomowy cykl malarski jako zapis pewnego etapu, jeszcze niedojrzały, jeszcze otwarty, jako pomysł i z nieuświadomioną do końca przyczyną obrania takiej drogi. Widać to szczególnie w kontraście z pracą teoretyczną napisaną pod kierunkiem prof. Wojciecha Włodarczyka, silnie ukonstytuowanej poprzez lekturę tekstów Michaiła Bachtina. Zarówno samo hasło „Sztuka to odpowiedzialność”¹ – tak zresztą brzmiał tytuł mojej pracy

^{1/} M. Bachtin, *Estetyka twórczości słownej*, tłum. D. Ulicka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1986.

teoretycznej – jak i cała rozprawa, poważna i głęboka, były otwarciem dla przyjęcia takiej właśnie postawy już niebawem.

Mniej więcej od czwartego roku studiów magisterskich – co zbiegło się ze wstąpieniem do stowarzyszenia artystycznego Front Sztuki – regularnie biorę udział w wystawach zbiorowych, których mam na koncie kilkadziesiąt. Uważam to za bardzo ważną część bycia artystą w ogóle: dzięki takim wydarzeniom spotykamy się z innymi artystami i zderzamy swoje artystyczne postawy, przyglądamy się sobie nawzajem, inspirujemy, rozmawiamy, spieramy się, pozostawiamy po sobie jakiś ślad w innych i wynosimy z takich spotkań własne, bardzo osobiste wrażenie. Taka formuła prezentacji dzieł jest umiejscowiona bardzo wysoko w hierarchii moich potrzeb i w jej kontekście wiele lat temu wzmocniło się moje artystyczne „ja” – ustanowiła się konieczność działania zgodna z bachtińskim zawołaniem, że „sztuka to odpowiedzialność”. Chciałam poruszać kwestie zaangażowane, społeczno-polityczne, poddawać krytycznej analizie tematy bieżące. I chciałam to robić językiem malarstwowym – kolorem i formą, i kompozycją i, owszem, także swego rodzaju plakatowo-graficzną warstwą komunikacyjną, razem jednak tworzącą propozycję przede wszystkim malarstwową. Dzieło tworzone na płótnie jest w jakimś sensie klasyczne i jeśli zawiera bardzo aktualną i mocną reakcję na zdefiniowany problem, mamy do czynienia z innym ciężarem przekazu niż w przypadku satyrycznej ilustracji prasowej, która szybko znika z obiegu. Namalowanie pierwszego takiego obrazu ugruntowało mój kierunek działania i wzmocniło rozumienie tego, kim jestem jako artystka malarka.

Ten pierwszy obraz zrealizowany w 2012 roku, pt. *To na pewno jest baba*, odnosił się do kultury w ruchu drogowym na ulicach Warszawy i do powielania stereotypów na temat umiejętności kierowania pojazdami przez kobiety. Praca dotyczyła ważnej dla mnie kwestii, krzywdzącej postawy społecznej, wykluczania, obśmiewania i deprecjonowania kobiet w przestrzeni komunikacji drogowej, ale ostatnią rzeczą, jakiej chciałam, było realizowanie malarstwa moralizatorskiego lub nacechowanego pretensją, powstał więc obraz ironiczny, który wyznaczył znamieny dla mnie sposób komunikowania

• fot 1

To na pewno jest baba
100x100 cm, akryl, sitodruk, płótno
2012

się z odbiorcą. Moja sztuka nacechowana jest pewnego rodzaju eklektyzmem: używam bowiem środków typowo malarskich, jak forma, kompozycja i kolor, ale wprowadzam także elementy typograficzne i uproszczone znaki graficzne. W warstwie formalnej korzystam z różnych mediów: szablonów, odbitek graficznych i kolażu, a w warstwie intelektualnej sięgam po cytaty i ironię; tę ostatnią traktuję poniekąd jako kolejne artystyczne narzędzie, którego używam, chcąc dobitniej wyrazić swoją postawę.

Nie uważam, żeby takie podejście było jedynym słusznym, i nie uciekam od powagi i rangi treści, do których się odnoszę, jednak jako osoba bardzo mocno zanurzona w obszarze popkultury i reagująca na świat poprzez filtr wrażliwości ukształtowanej m.in. przez postmodernistyczną i groteskową literaturę oraz humor typowy dla grupy Monty Python świadomie podejmuję decyzję, żeby własne wizualne wypowiedzi konstruować z zastosowaniem humoru, przesady i kontrastu. Zauważam tu korelację z moim doświadczeniem pracy projektowej: w projektowaniu graficznym zasada kontrastu jest jedną z najbardziej trafnych i pożądaných decyzji formalnych, a najwyraźniejszym i najbardziej intelektualnym kontrastowaniem w obszarze dizajnu, którym się zajmuję (tworzę plakaty społeczno-polityczne, okładki książkowe i ilustracje), jest tzw. *visual pun*, czyli wizualna gra słów, którą zestawia się z niespodziewanym lub absurdalnym obrazem. Może to być także wizualny kalambur niosący co najmniej dwie możliwe do odczytu treści. Tego rodzaju praktyka w dizajnie jest bardzo adekwatna do realizacji kampanii społecznych czy demaskacji jakiegoś społecznego lub politycznego problemu, ale może także służyć celom *stricto* komercyjnym – dzięki niekonwencjonalnej i ciekawej narracji można skuteczniej zwrócić uwagę odbiorcy. *Visual pun* i subwersja bardzo szybko stały się ważnymi narzędziami w mojej pracy twórczej. O subwersji pisałam tak w pracy doktorskiej:

Wspomniana już przeze mnie strategia subwersyjna jest jednym z tych sposobów, który w swojej twórczości stosuję bardzo często. Dla mnie to transformowanie jednego znaczenia w inne, reinterpretacja, strategia umożliwiająca tworzenie w kontekście metakultury. Przejście od pierwotnego znaku, za którym stoi konkretny przekaz, w jego krytykę, zajmuje w mojej sztuce szczególne miejsce. Czasem te przesunięcia znaczeń są bardzo nienachalne i wynikają z drobnych odniesień do

konkretnej, nierzadko niszowej specjalizacji [...] Innym razem cytowanie nie jest zawalowane, bywa nawet przesadnie uwypuklone, ponieważ dzięki temu, w moim odczuciu, trafniej komentuję konsumpcyjną rzeczywistość.

[...] Te swego rodzaju plastyczno-literackie kalambury są tak konstruowane, żeby jako komentarz do tejże rzeczywistości wybrzmiały szybko i z siłą mogącą konkurować z energią wydzielaną z obszaru komentowanego².

Od czasu zakończenia studiów doktorskich zajmują mnie oczywiście ciągle nowe tematy – przyjęłam za swój nadrzędny kierunek reagowanie na otaczającą rzeczywistość, więc niemalże zaraz po ukończeniu jednej pracy realizuję następną, mając na uwadze to, jak szybko różne kwestie się dezaktualizują. Realizuję nie tylko malarstwo, ale także murale i obiekty, jednak sposób, w jaki podchodzę do pracy nad wszystkim, co robię, jest podobny do tego, który opisałam kilka lat temu. Dodatkowo, wieloletnia praca ze studentami daje mi silne przekonanie, że taka oferta wizualna ma szansę, aby wciągnąć ich w pogłębiony dyskurs o stanie otaczającej nas rzeczywistości. W swojej akademickiej pracy i zgodnie z własną osobowością prezentuję dość jasną postawę bycia otwartą na wszystkich moich studentów, a to skutkuje budowaniem pewnego rodzaju więzi między mną a moimi podopiecznymi i przekłada się na bardzo dobre relacje. Studenci, żywo zainteresowani popkulturą, sami będący niejako jej wytworami, często są obecni na wystawach, w których biorę udział, i mamy wówczas okazję do rozmów na temat sztuki i jej oddziaływania na rzeczywistość. Ich spostrzeżenia są dla mnie bardzo cenne, niejednokrotnie doprowadziły mnie do zweryfikowania użytego języka formalnego lub zainspirowały do eksperymentowania z nieznanymi dotąd technikami (np. użycie żelowej matrycy do odbitek graficznych). Tego rodzaju żywy kontakt i szybkie reakcje na absorbowaną materię wzmacniają moje przekonanie, że preferowany przeze mnie sposób narracji wizualnej jest adekwatny do omawianych treści i trafia do ludzi, na których barkach spoczywa naprawa tego, co w naszym świecie wymaga przebudowy. Zachęta do dyskusji i poruszenie jakiejś struny w odbiorcy są moim celem, choć nie jedynym.

²/ S. Twardowska, *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, praca doktorska zrealizowana pod kierunkiem dr. hab. Henryka Królikowskiego, 2018, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, s. 8.

Postrzegam się także jako artystkę–kronikarkę współczesnych wydarzeń, czyli kogoś, kto językiem wizualnym notuje ważne dla siebie zdarzenia i kwestie. Innym celem mojej twórczości jest porządkowanie otaczającej mnie materii dla siebie samej. Potrzebuję tego procesu przetwarzania problematycznych danych, przepracowywania własnych lęków i trudnych emocji wynikających z niezgody na zastaną rzeczywistość. To kolejny powód, dla którego uprawiam malarstwo, będące czasochłonnym procesem, wymagającym skupienia, wielogodzinnego wysiłku intelektualnego i fizycznego, drobniawego pozostawiania śladu cienkiego pędzla na płótnie, jak ma się rzecz w przypadku wielu moich teł, na których później powstają kolejne warstwy malatury, kolejne odsłony opowieści. Przejście takiej drogi – manualnie, fizycznie, czując pod palcami farbę, starannie, bez możliwości zastosowania resetującej błąd kombinacji klawiszowej ctrl+z, stanowi dla mnie ogromną wartość. Oczyszcza mnie i nadaje mojej pracy głębszy wymiar.

Prace o takiej tematyce prezentowane były m.in. na następujących wystawach indywidualnych:

- 2021** *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
BWA Galeria Sanocka
- 2019** *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*
Biuro Wystaw Artystycznych, Kielce
- 2018** *Nie dzieje się nic*
BWA Galeria Sanocka
- 2017** *Jest dobrze*
Galeria Łażnia, Radom
- 2017** *Guma do żucia*
Galeria Surowiec, Wrocław
- 2017** *Artificial*
Galeria Łażnia, Radom
- 2017** *Modern Talking*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
- 2016** *Czy leci z nami pilot?*
Galeria M, Wrocław
- 2016** *Mechanizmy*
Mazowieckie Centrum Sztuki „Elektrownia” w Radomiu

- 2016** *Spokojnie, to tylko awaria*
Galeria Łazienkowska, Warszawa
- 2016** *Let's play*
Galeria TA3, Warszawa

Z wyżej wymienionych wystaw szczególnie ważną jest moja indywidualna prezentacja w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu. Jestem od lat związana z tym środowiskiem i często biorę udział w wydarzeniach artystycznych kuratorowanych z ramienia tej instytucji, a ww. wystawa była pierwszą moją samodzielną propozycją ekspozycyjną tematycznie łączącą narrację z obydwu dziedzin, które od lat eksploruję – zagadnień społeczno-politycznych i problematyki miasta. *Mechanizmy* to zbiór obrazów z motywem miejskim, ale kontekstowo nawiązujących do opowieści o różnego rodzaju konfliktach. Takimi słowami opowiadałam wówczas o genezie wystawy:

Regularna wojna z użyciem machin oblężniczych staje się rzadkością, ale konflikt jako taki towarzyszy ludzkości nieodmiennie. Skłócone masy, polityka podsycająca podziały międzyludzkie, brak tolerancji, ksenofobia – to wciąż bardzo wyraźne cechy dzisiejszych społeczeństw, a mechanizmy takich konfliktów są niezmiennie aktualne: nierówności, władza, odmienne systemy wartości czy, wreszcie, uwarunkowania biologiczne i psychologiczne. [...] Myśl o konfliktach i podziałach społecznych towarzyszyła mi podczas malowania tych obrazów i nie staram się odpowiadać na pytanie, dlaczego tak jest, a jedynie zachęcić do dyskusji na ten temat³.

Obrazy, które powstały, na pierwszy rzut oka były wizualnie podobne do moich wcześniejszych prac, jednak w przypadku kilku konkretnych obrazów, prezentujących coś na kształt technicznych rysunków samolotów bojowych lub odbitych z sitodruku bomb, stawało się jasne, że poruszamy się po nowej tematyce – wojennej. Wojna, która jest ludzkim konceptem, nierozzerwalnie związanym z człowiekiem i jego popędami, a także lękami i potrzebą dominacji, jest więc opowieścią zarówno o człowieku, jak i mieście, z którym człowiek tym razem nie żyje w symbiozie, ale wikła je w obszar konfliktu. Człowiek, miasto i polityka. Wystawa *Mechanizmy*, choć tak inna od reszty, wciąż była wynikiem moich zainteresowań i obserwacji.

^{3/} Fragment tekstu do wystawy *Mechanizmy*, odbywającej się w MCSW „Elektrownia” w Radomiu w 2016 r.

Jak już wspomniałam, dyplomowemu magisterskiemu cyklowi malarskiemu towarzyszyły dwa aneksy, z których jeden był rysunkową serią pt. *Moje Trójmiasto: Wrocław–Sanok–Warszawa*. Miasto inspiruje twórców od dawna, dostarczając wielu architektonicznych motywów przekształcanych później w kadry kolejnych obrazów, rysunków, fotografii. Jest miejscem spotkań, wydarzeń, przestrzenią do życia, przekształca się, rośnie i kurczy, a później odbudowuje się na sobie samym, nowa historia na starej historii.

20

• fot. 2
Sorry
80x80 cm
akryl, sitodruk, płótno
2016

W tomie esejów *Miasto w sztuce – sztuka miasta* pod redakcją Ewy Rewers różni polscy i zagraniczni autorzy z XX i XXI wieku snują przemyślenia dotyczące miasta i jego znaczenia dla twórców. Rewers zresztą już we wstępie nadmienia, że „miasto przedstawia się często jako wytwór Oświecenia, jako wyeksponowany przez nowoczesność przedmiot kultury artystycznej, przede wszystkim sztuki filmowej, literatury, sztuk plastycznych, fotografii, widowiska, teatru”⁴. Autorzy kolejnych esejów zauważają mnogość różnych zależności i relacji między miastem a sztuką, wskazując na skomplikowanie i niejednoznaczność. Jako ważny aspekt ujawnia się kontekstualność. Dodatkowo, co jest wyraźnie zaznaczone, „sztuka miasta” to nie to samo, co sztuka w mieście. Miasto bowiem stanowi twór autonomiczny, jak gdyby żywy organizm, który odczuwany jest przez jego mieszkańców zarówno bardzo fizycznie, jak i metaforycznie, w związku z tym, że jest nośnikiem ogromnej liczby narracji, praktyk, pamięci.

W podobnym tonie miasto miast – swoją ukochaną Aleksandrię – opisywał w *Kwartecie Aleksandryjskim* Lawrence Durrell. Miasto odychało, miało swoją wolę i potrzeby, jasne i ciemne strony, swoje życie i swoją śmierć. I ja także postrzegam je w ten sposób, jako żywą strukturę, wypełnioną miejscami, z których jedne są jakby w letargu, uśpione, a inne w nieustannym przekształcaniu, niemal płynne, w bardzo widoczny sposób reaktywnie oddziałujące na impulsy wnikające w nie spoza własnej materii. W moim odczuciu miasto to stale rosnąca, niemal organiczna istota, z którą ludzie żyją w symbiozie. Moje codzienne spacerowanie po Warszawie i dokumentowanie miejskiego komunikatu są badaniem tego organizmu i gromadzeniem danych potrzebnych do późniejszego zrealizowania prac artystycznych. W ciągu niemal 20 lat mieszkania w Warszawie zgromadziłam ogromną ilość zdjęć – wielką osobistą bazę danych – na podstawie których powstało mnóstwo obrazów, plakatów, kolaży, ilustracji i rysunków. Kolaże, zresztą, stanowią bardzo istotną część tego zbioru, ponieważ same w sobie są dokładnie tym, jak postrzegam miasto: wieloelementowym zlepkiem przeróżnych treści, czasem nacechowanych tak mocnym dysonansem, że ich współistnienie jest prawie niellogiczne.

21

⁴ *Miasto w sztuce – sztuka miasta*, red. E. Rewers, Universitas, Kraków 2010, s. 6.

• fot 3

Under the city
60x80 cm
akryl, sitodruk, płótno
2016

22

Prace o takiej tematyce prezentowane były m.in. na następujących wystawach indywidualnych:

• fot 4

We come in peace
60x60 cm
akryl, sitodruk, płótno
2016

- 2023** *Modular*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury,
Warszawa
- 2016** *Miasto. Deformacje z miłości*
Galerie Pokusa, Wiesbaden, Niemcy
- 2016** *Mechanizmy*
Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”,
Radom
- 2009** *Miasto nigdy nie jest szare*
Galeria N'69, Warszawa

23

KOLAŻE, ILUSTRACJE I INSTAGRAM

Szczególne miejsce w mojej twórczości stanowią prace na papierze – raczej niewielkich formatów kolaże i ilustracje, robione bardzo często w domu, przy kuchennym stole albo na podłodze przed włączonym telewizorem, z którego leci strumień inspiracji. Takie prace roboczo nazywam notatkami z kryzysu, są bowiem wynikiem szybkiej reakcji na zaobserwowany problem lub działaniem pod wpływem jakiegoś impulsu i z potrzeby, aby coś zanotować i nie zgubić wrażenia. Pierwsza faza pracy to działanie wyłącznie manualne: zapisuję hasło, do którego coś rysuję lub wycinam i sklejam fragmenty papieru, aby później dopracować wizualny komunikat cyfrowo. Taka obróbka jest czasem niemal niewidoczna, koryguję coś, poprawiam kompozycję, co czasem ma duże znaczenie, ponieważ dopiero ona buduje właściwy przekaz. Niezależnie od sposobu opracowania wszystkie tego rodzaju realizacje mają spójny charakter: robiąc je, pozwalam sobie na największą swobodę, działając bez włączonego trybu *overthinking*, czyli bez tzw. paraliżu analitycznego. Odnoszę się w nich do wszystkiego, co wywołuje we mnie konieczność zareagowania szybko i oczyszczająco. Można to uznać za terapię poprzez sztukę, ale – mimo zauważalnej korzyści terapeutycznej, jaką taka praca niesie – traktuję te formy przede wszystkim jako celne i swobodne notatki z aktualnych wydarzeń. Odczuwam silną potrzebę zabierania głosu na tematy społeczno-polityczne, a format kolażu, satyrycznego rysunku lub ilustracji pozwala mi reagować niemal natychmiast, dzięki czemu komentarz często jest pozbawiony filtra, nieuładzony, a to w moim odczuciu stanowi o dużej sile tych realizacji.

Dodatkową wartością takiej pracy jest jej regularność; niewielki format i możliwość działania przy biurku czy niedużym stoliku pozwalają mi na niemal codzienne zapisywanie zdarzeń, co gimnastykuje mój język plastyczny i rozwija umiejętność komunikowania z tzw. *visual pun*, o którym już wspominałam i które stanowi podstawę mojej sztuki. Ilustracja obserwacyjna powinna mieć te właśnie cechy – intelektualny dowcip i pewnego rodzaju przewrotność, która pogłębia wartość krytyczną dzieła. Myślę, że moja twórczość mieści się w zakresie takiej właśnie sztuki – krytycznej.

Zawsze wielką inspiracją były dla mnie prace artystów powiązanych z nurtem sztuki krytycznej z lat 90. XX wieku, w szczególności Katarzyny Kozyry, Zbigniewa Libery czy Roberta Rumasa. Praca tego ostatniego pt. *B.H. i O. (BÓG w mojej OJCZYŹNIE jest HONOROWY)* zainspirowała mnie do stworzenia tryptyku z obiektami *Eat, pray, obey*, który był prezentowany na wspaniałej wystawie *Woman Art Power*, prezentującej współczesną sztukę kobiet w radomskim MCSW, do katalogu której miałam przyjemność napisać jeden z dwóch tekstów otwierających.

Na wystawie można było obejrzeć prace m. in.:

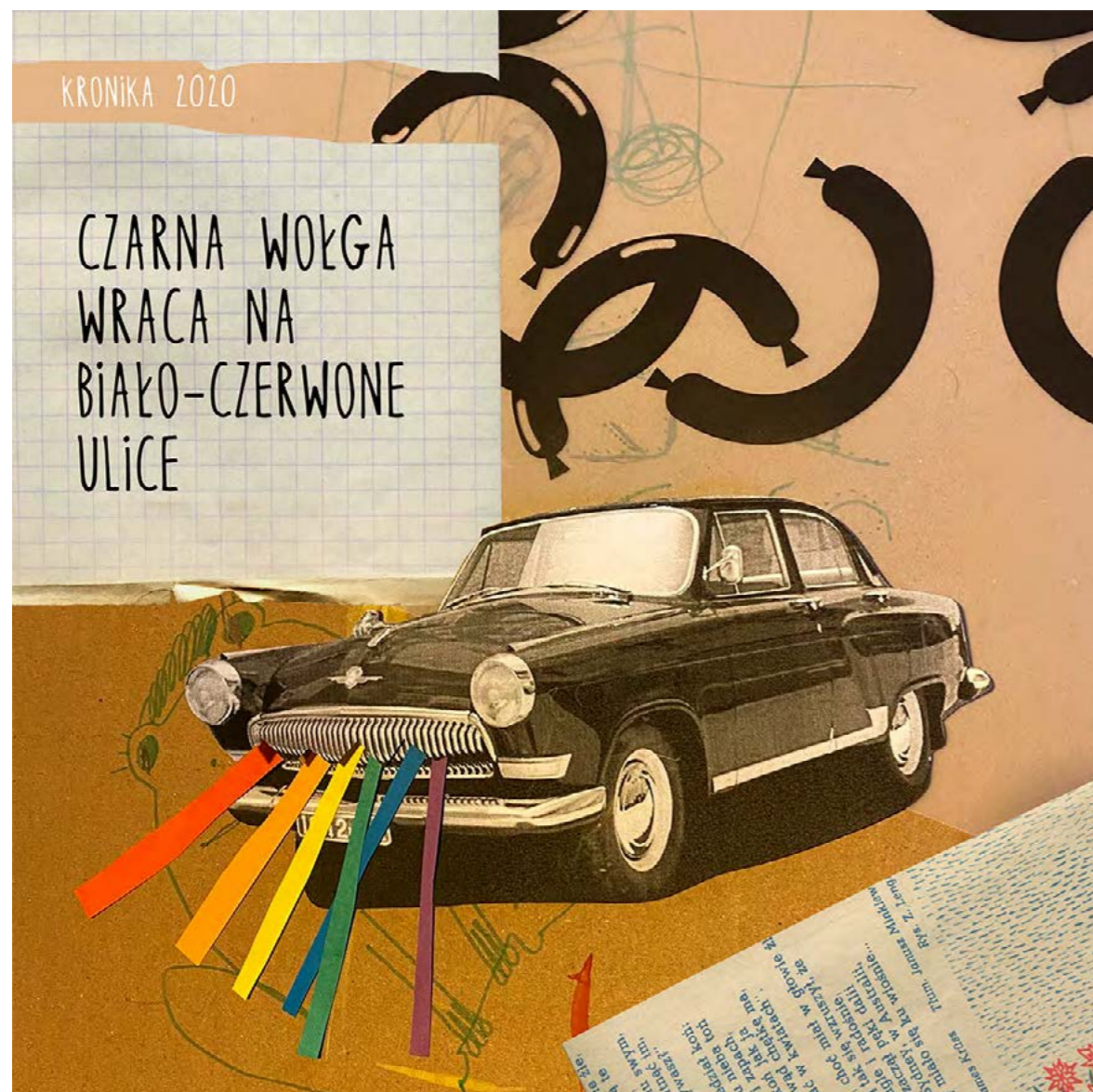
Anny Baumgart, Beaty Ewy Białeckiej, Julii Curyło, Martyny Czech, Iwony Demko, Olgi Dmowskiej, Doroty Hadrian, Moniki Falkus, Bożeny Klimek-Kurkowskiej, Agaty Kus, Katarzyny Kukuły, Hanny Krzysztofiak, Jadwigi Sawickiej, Ludmiły Woźniczko, Agaty Zbylut.

• fot 5

Eat, pray, obey
technika mieszana
2023

praca zaprezentowana na wystawie *Woman Art Power*
w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu

• fot 6

Czarna Wołga
30x30 cm
kolaż, papier
2020

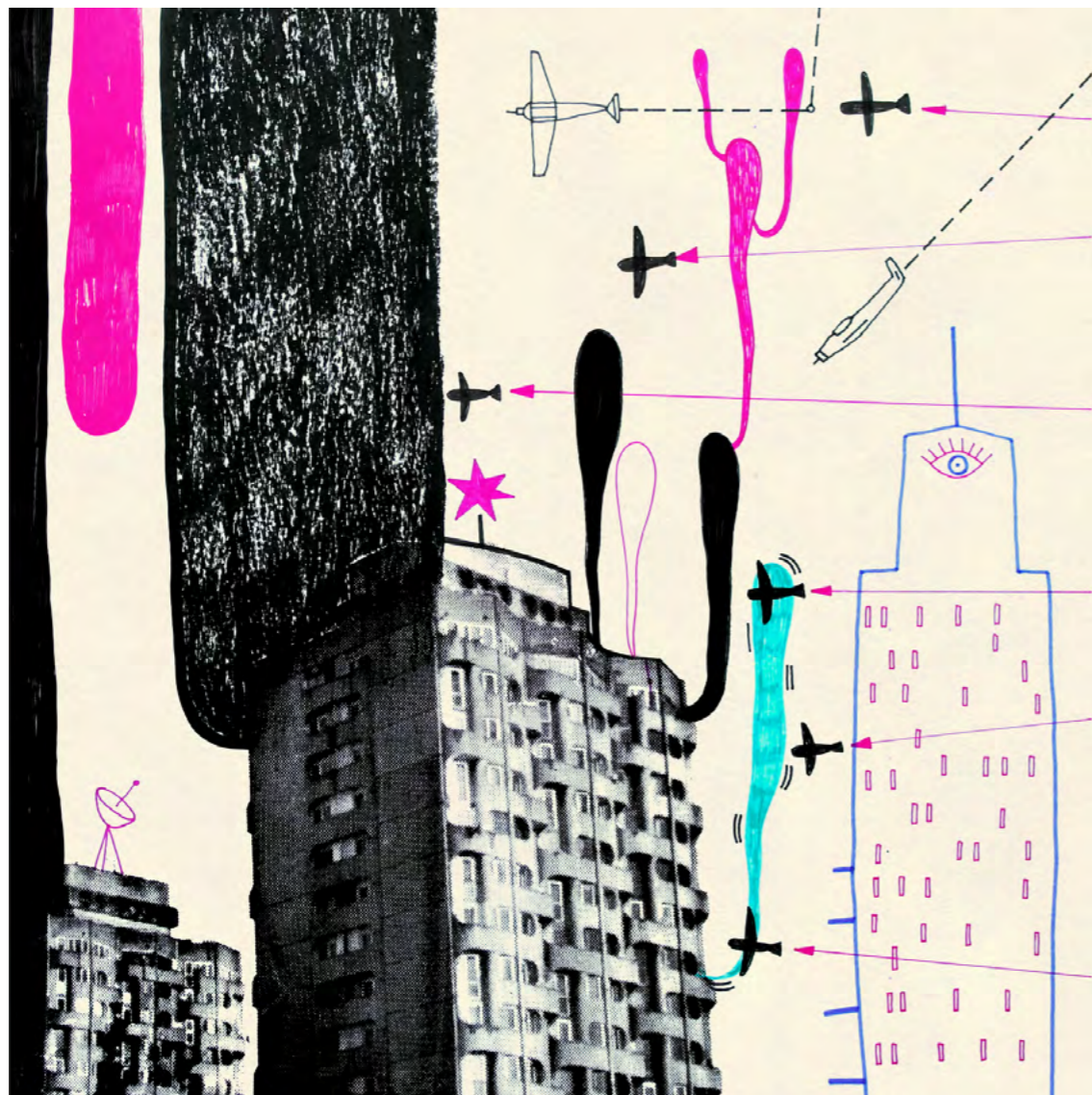
• fot 7

Zbyszek
30x30 cm
flamastry, papier
2018

• fot 8

Fermentacja samotności
20x20 cm
kolaż cyfrowy
2022

• fot.9 *Never ending story*
40x40 cm
technika mieszana z sitodrukiem
2023

• fot.10 *Tangled (Madonna)*
40x40 cm
rysunek cienkopisem + Adobe Photoshop
2022

Moje obiekty, choć stanowią coraz częstszy kierunek w moich artystycznych realizacjach, nie są jednak materiałem do działania w social mediach w sposób, który uważam za najadekwatniejszy. Do tego potrzebuję właśnie kolaży i ilustracji. A w mediach społecznościowych działam aktywnie, używam ich jako platformy do publikowania swojej twórczości i przede wszystkim do generowania dyskusji na różne tematy. Jeśli miałabym określić w jakiś sposób swoją artystyczną misję, to tylko tak: tworzę po to, żeby dyskutować o różnych rzeczach i mieć poczucie, że moja działalność może przełożyć się na większy, społeczny sens. Tu znowu odnajduję analogię do projektowania graficznego i tego, czym dla mnie ono jest, a jest wynikiem zauważania potrzeb społecznych i reagowania na nie, obmyślaniem rozwiązań ulepszających wadliwe systemy, poprawianiem niedogodnej sytuacji, słowem, zmianą na lepsze.

„Everyone designs who devises courses of action aimed at changing existing situations into preferred ones” – to słowa Herberta Simona, laureata Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii. Po polsku znaczy to tyle, że dizajnem zajmuje się każdy, kogo działania są wycelowane w poprawę warunków bytowych z tych zastanych na preferowane. Moja aktywność w sieci jest jednym z działań, które za takie uważam. Publikuję sporo krytycznych prac i prowadzę dyskusję z osobami, które mnie obserwują. Mam swoje grono odbiorców, z czego wielu to moi studenci, i w przestrzeni Internetu, na Instagramie, wymieniamy się opiniami na różne tematy, dyskutujemy o rzeczywistości, którą współtworzymy, o problemach społecznych, o swoich postawach. Lubię ten przejaw mojej pracy twórczej, mam wrażenie, że dopiero wtedy, kiedy moja praca jest przyczynkiem do głębszej dyskusji, nabiera właściwego sensu. Ja, zresztą, też wtedy czuję, że to, co robię, ma znaczenie. Dodatkowo Internet jest tym obszarem, gdzie po jednym kliknięciu odślania się przestrzeń dla dosłownie (sic!) wszystkiego, i jako taki stanowi najbardziej wyczerpującą, choć nader chaotyczną, odpowiedź na pytanie o to, jaka jest dzisiejsza rzeczywistość.

TYTUŁY MOICH PRAC

Tytuł to bardzo ważny element każdego mojego dzieła. Równorzędnie ważny dla wszystkich elementów, z których buduję plastyczną narrację. Słowa i sposób ich używania są dla mnie szczególnie istotne, bywają także często pierwszym impulsem do powstania obrazu czy ilustracji. Bardzo dużo pomysłów czerpię z literatury, w której odnajduję nie tylko konkretne przesłanie, ale także inspirację leksykalną. Jedną z najistotniejszych dla mnie współczesnych autorek jest Dorota Masłowska, a pisarzem, który uzmysłowił mi, że słowa są jak żywe organizmy budujące bardziej złożone żywe organizmy, czyli opowieści, jest Terry Pratchett, brytyjski autor fantasy. To z jego opowieści – tylko na pozór banalnych – o fantastycznych stworzeniach zamieszkujących równie fantastyczne światy powzięłam przekonanie o tym, że słowo może być bardzo silnym impulsem dla powstania bardzo konkretnej, wizualnej narracji, i nie mam tu na myśli zintegrowania tekstu z ilustracją, a raczej dosadne wizualne wrażenie w wyniku doświadczenia leksykalnego.

Z kolei Dorota Masłowska często operuje bardzo stylizowanym językiem, zawsze niesłychanie adekwatnym do omawianej treści. Ten język jest jak glina, którą Masłowska formuje, z której lepi struktury wzmacniające konstrukcję snutej opowieści. Język książek Masłowskiej ulega bezustannym fluktuacjom, jest językiem ulicy i blokowisk, monopolowym żargonem, dialektem spod sklepu Żabka lub sposobem sąsiedzkiej komunikacji odbywającej się na osiedlowych ławeczkach. Chwilę później przekształca się w narrację z telewizora lub slogan reklamowy, żeby wreszcie wybrzmieć jak apostołstwo z *Poradnika Domowego*. Taki komunikat, zawsze bardzo plastyczny, współgra z moją osobowością i lektura jej książek szybko przekłada się w mojej wyobraźni na konkretne obrazy.

W języku fascynuje mnie także jego niesłychana różnorodność. W ogólnym pojęciu każdy język jest unikatowym systemem, który można badać i klasyfikować i który charakteryzuje się konkretną strukturą. Mimo widocznych reguł w języku istnieje całe mnóstwo odrębności: inaczej mówią krakowianie, inaczej poznaniacy, istnieją

języki branżowe, powiązane z wiekiem, ze statusem społecznym, jest polityczny żargon i nomenklatura gamerów. Języka używamy jak wielofunkcyjnego narzędzia i tylko jedną z jego funkcji jest werbalizacja.

Jest kilka zasad, do których odnoszę się, kiedy tworzę tytuły swoich prac:

1. Przywoływanie konkretnych odniesień kulturowych lub nawiązywanie do terminologii populistycznej
Obrazy: *Don't panic* (cytat z filmu *Autostopem przez galaktykę*), *Czy leci z nami pilot?* (tytuł absurdałnego, ikonicznego filmu z Lesliem Nielsenem z roku 1970), *Where is Mario?* (nawiązanie do popularnej gry komputerowej z lat 80.), *Kiełbasa wyborcza*.
2. Dokładne opisywanie danego zjawiska
Obrazy: *Jak siedzieć na krześle i czytać gazetę*, *Wiadomości TVP nadają bezustannie*.
3. Ironiczne komentowanie rzeczywistości
Obrazy: *Monikę martwiła przyszłość (w co ja się ubiorę?)*, *Zbyszek zorientował się, że Internet kłamie*, *Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania*.
4. Zasada pozornego braku związku z obrazowaną treścią
Obraz: *Ministerstwo Zdrowia ostrzega: Nie mieszaj ibuprofenu z paracetamolem*.

• fot 11

Kiełbasa wyborcza
60x60 cm
akryl, płótno
2017

• fot 12

Wiadomości TVP nadają bezustannie
50x50 cm
akryl, płótno
2018

• fot 13

*Monikę martwiła przyszłość
(w co ja się ubiorę?)*
60x60 cm
akryl, płótno
2018

• fot 14

*Ministerstwo Zdrowia ostrzega:
nie mieszaj ibuprofenu z paracetamolem*
60x60 cm
akryl, płótno
2018

FRONT SZTUKI I KAMIENICA ARTYSTYCZNA

Przez ponad 10 lat – od 2009 do 2021 roku – współtworzyłam warszawskie stowarzyszenie artystyczne Front Sztuki (także jako członkini zarządu), a wcześniej, w latach 2005–2008, środowisko artystyczne w pracowniach malarskich w dawnej Fabryce PZO na warszawskiej Pradze.

Współtworzenie Frontu Sztuki jest jednym z najważniejszych doświadczeń w moim artystycznym rozwoju, ponieważ na skutek dość szybkiego zrozumienia, że rynek sztuki w Polsce jest bardzo hermetycznym tworem, a fakt ukończenia studiów artystycznych z wyróżnieniem nie gwarantuje żadnego sukcesu, podjęta została decyzja, aby przestrzeń wystawienniczo–rynkową zorganizować własnym sumptem. Dzięki wieloletniej, ciężkiej pracy w ramach działalności stowarzyszeniowej udało się moim kolegom artystom i mnie wziąć udział w bardzo wielu wystawach zbiorowych, indywidualnych i różnego rodzaju targach sztuki, a także pozyskać fundusze na realizowanie artystycznych i edukacyjnych projektów. Te wydarzenia nie tylko wzbogaciły moje artystyczne dossier, ale przede wszystkim nauczyły mnie funkcjonowania w świecie, w którym niełatwo jest działać bez znaczącego finansowania, a zatem u początków drogi twórczej warto jest budować siłę przebicia w grupie.

Podstawowymi celami stowarzyszenia, które zostały ujęte w naszym statucie, są:

1. Prowadzenie działalności artystycznej, kulturalnej i edukacyjnej oraz wspieranie rozwoju sztuki współczesnej.
2. Zrzeszanie osób zainteresowanych powstawaniem, prezentowaniem i promowaniem idei i form kreacji oraz ekspresji artystycznej i kulturalnej.
3. Tworzenie w Warszawie aktywnego ośrodka i kreowanie środowiska artystycznego:
 - a) stanowiącego miejsce powstawania, eksponowania i konfrontacji nowatorskich działań artystycznych twórców z kraju i zagranicy,

- b) otwartego na różnorodne postawy twórcze,
 - c) dokumentującego aktualne działania,
 - d) współpracującego z innymi ośrodkami i środowiskami artystycznymi w kraju i zagranicą,
 - e) promującego realizowanie działań artystycznych oraz wspieranie i inicjowanie działań młodych twórców,
 - f) kształtującego współczesne życie artystyczne społeczności.
4. Wspieranie członków Stowarzyszenia w realizacji zamierzeń artystycznych.

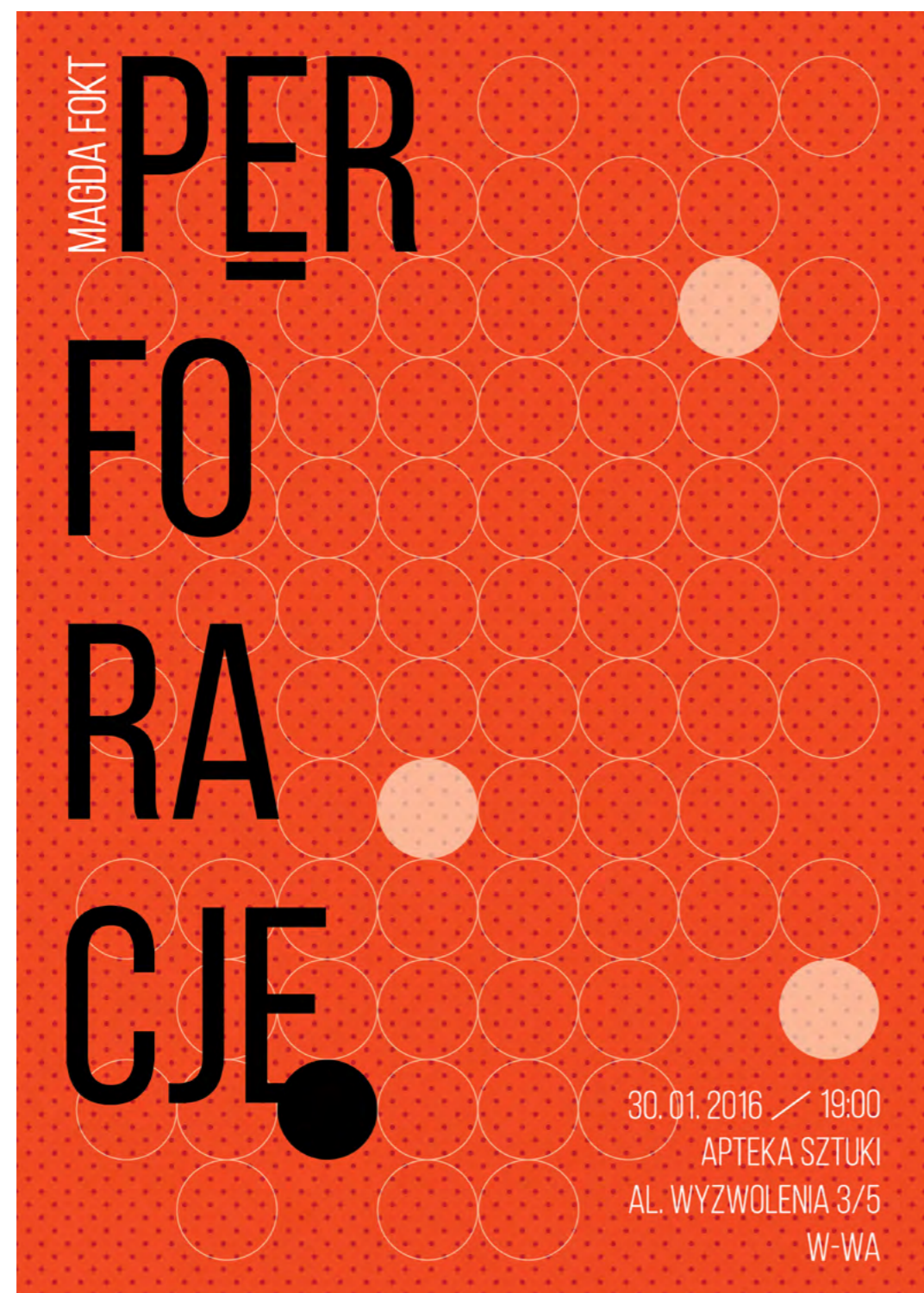
Moja rola od początku polegała przede wszystkim na tym, żeby działać w ramach 4 punktu naszych założeń i z tego powodu, nawet po opuszczeniu stowarzyszenia, wciąż chętnie zajmuję się nieodpłatnym projektowaniem graficznym dla moich kolegów artystów. Jestem autorką ogromnej ilości plakatów i katalogów do wystaw zbiorowych i indywidualnych, a także kilku graficznych opracowań prac doktorskich. Tego rodzaju działalność jest mi bardzo bliska i stanowi istotną część mojego rozumienia wspólnoty i pracy na rzecz ogólniejszego dobra.

W 2013 roku brałam udział w stworzeniu programowych założeń dla Kamienicy Artystycznej TA3, którą Front Sztuki utworzył w ramach wygranego konkursu w programie rewitalizacji dzielnicy Ochota przez sztukę. W Kamienicy znajdują się pracownie artystyczne i działa tam niezależna galeria stowarzyszenia Front Sztuki, a sama Kamienica od lat regularnie służy jako przestrzeń dla różnego rodzaju działań artystycznych, takich jak wystawy, warsztaty, spotkania z twórcami, pokazy filmowe, klub dyskusyjny itd.

Na przestrzeni lat w naszej galerii odbyły się wernisaże m.in. takich artystów: Iwony Demko, Teresy Anny Ślusarek, Katarzyny Ziółowicz, Stefana Parucha, Małgorzaty Wielek–M., Henryka Gostyńskiego, Oleksandra Kononova, Michała Matysiaka, Andrzeja Markiewicza.

Przykłady plakatów zrealizowanych dla różnych artystów
w latach 2009–2023

38

• fot 15

Perforacje
Magda Fokt
Galeria Apteka Sztuki
Warszawa, 2016

39

• fot 16

Skutki uboczne spaceru
Marek Ejsmond-Ślusarczyk
A Galeria
Siedlce, 2023

PSY WYPRO-
WADZAMY
WYŁĄCZNIE
NA smyczy

ZBIGNIEW SIKORA
SKWER | 7.10.2014 | 19.00
KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 60 a

ORGANIZATOR WYSTAWY
POLISH ART COLLECTION

PATRONAT MEDIALNY
Skwer
domoteka ::
Etapowek

WYSTAWA POTRWA
DO 31.10.2014

• fot 17

Psy wyprowadzamy wyłącznie na smyczy
Zbigniew Sikora
Galeria Skwer
Warszawa, 2014

N
E
B
U
L
A
E

KATRINA
SADRAK
MALARSTWO

Galeria Ta3
Warszawa

2. 02. 2018 / 19:00

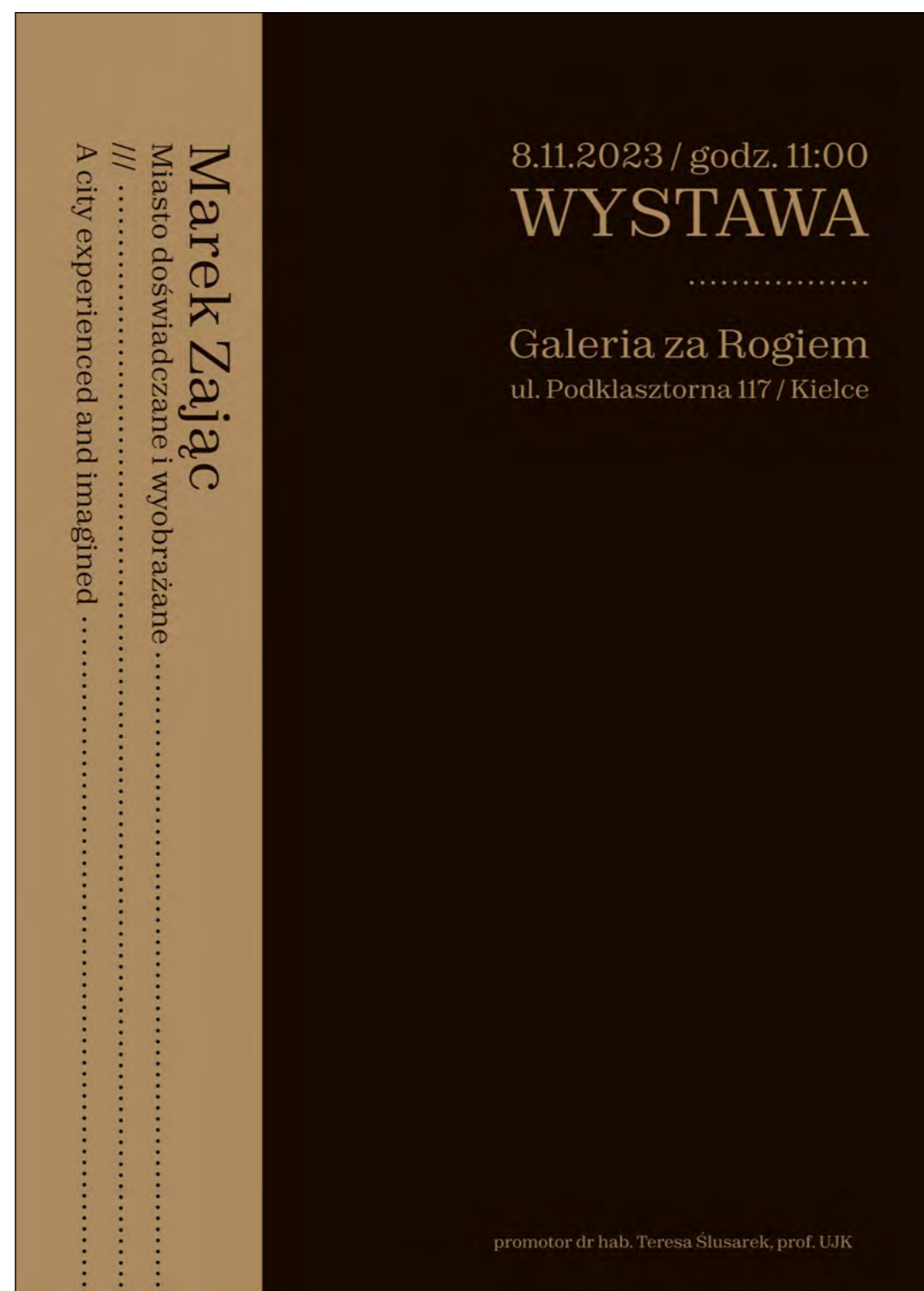
www.katrinart.com
kurator: Karolina Zwonarska

TA³

ooboo

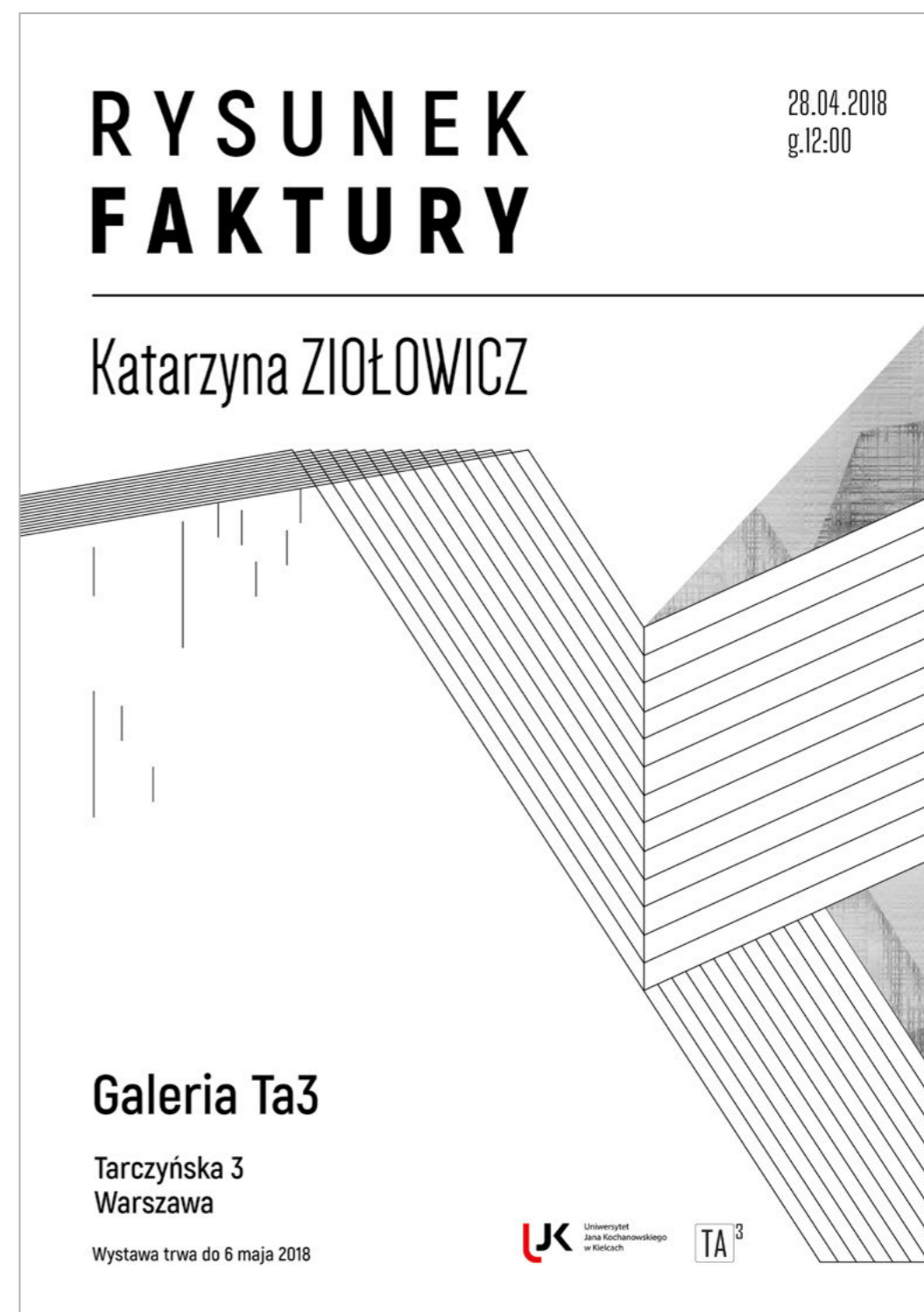
• fot 18

Nebulae
Katrina Sadrak
Galeria TA3
Warszawa, 2018

• fot 19

Miasto doświadczane i wyobrażone
 Marek Zajac
 Galeria za Rogiem
 Kielce, 2023

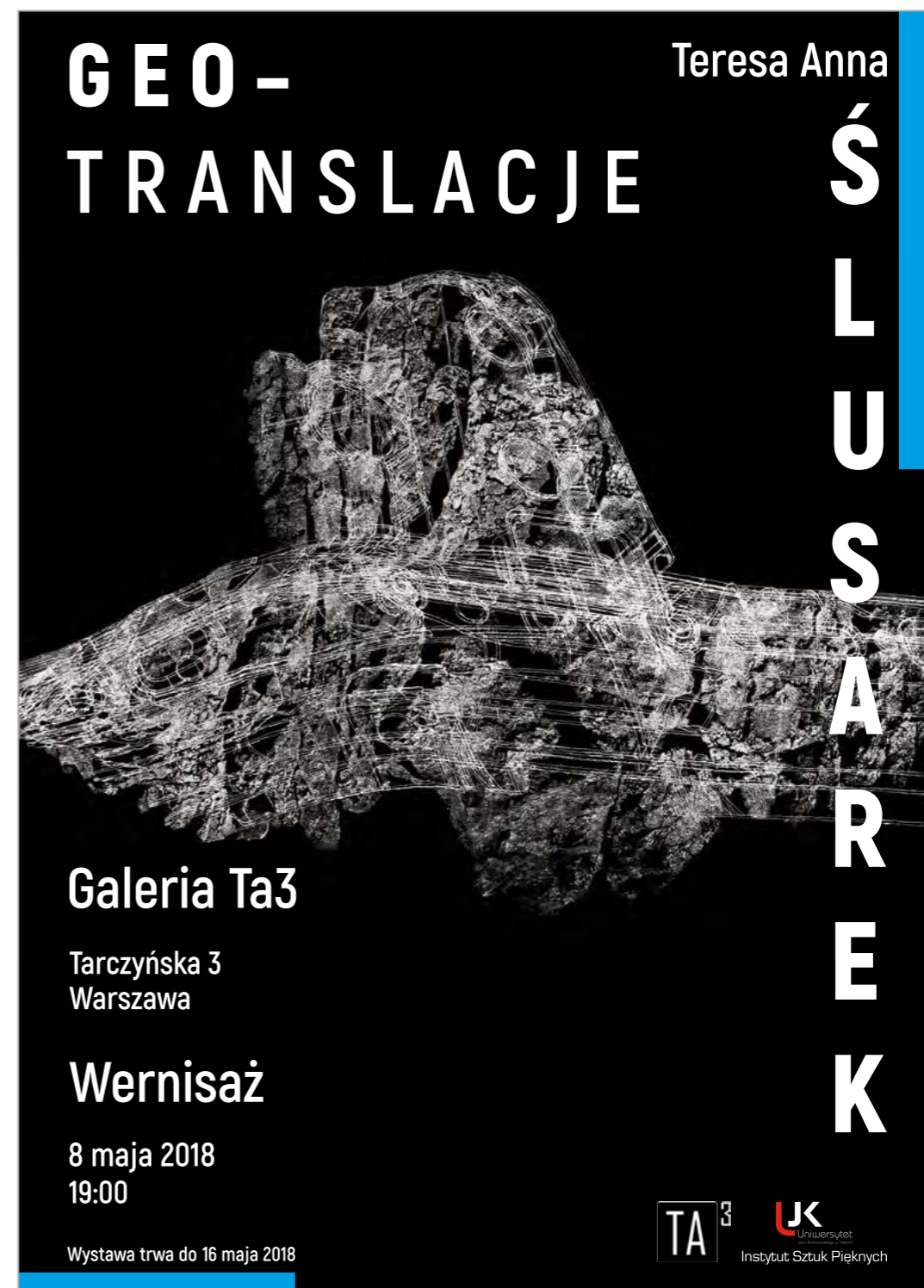
• fot 20

Rysunek faktury
 Katarzyna Ziółowicz
 Galeria TA3
 Warszawa, 2018

• fot 21

Madonna
Karolina Zwoniarska
Elektrownia Powiśle
Warszawa, 2021

• fot 22

GEO-TRANSLACJE
Teresa Anna Ślusarek
Galeria TA3
Warszawa, 2018

OPIS OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO

Tytuł

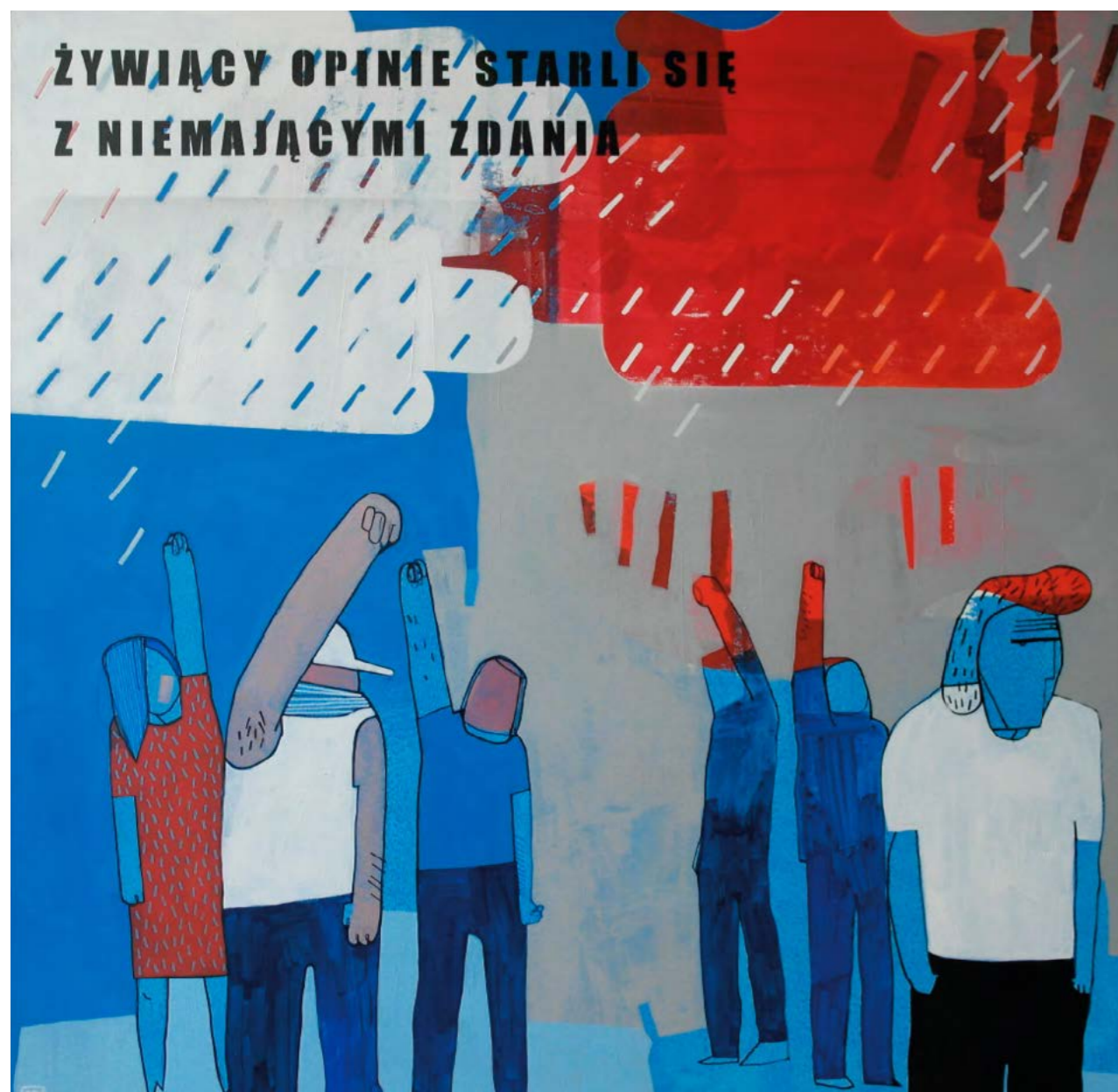
Patrzę z balkonu na jesień.
Średniowiecza

**Tryptyk tematyczny zestawiony w 2023 r.
z dzieł z lat 2017–2023, zaprezentowanych na trzech
wystawach, jednej indywidualnej i dwóch dwuautorskich,
z których każda dedykowana była jednemu z trzech
wiodących w mojej sztuce tematów.**

1. *Żywiący opinie starli się z niemajcymi zdania,*
90x90 cm, akryl na płótnie,
zaprezentowano w 2017 roku w BWA Galerii Sanockiej
podczas wystawy *Nie dzieje się nic.*
2. *Come closer, see it for yourself,*
60x60 cm, akryl na płótnie,
zaprezentowano w 2021 roku w BWA Galerii Sanockiej
podczas wystawy *Wojny domowe i inne sposoby
radzenia sobie ze stresem.*
3. *Don't panic,*
50x50 cm, akryl i kolaż na płótnie,
zaprezentowano w 2023 roku w Galerii Elektor
Mazowieckiego Instytutu Kultury w Warszawie
podczas wystawy *Modular.*

*Patrzę z balkonu na jesień.
Średniowiecza*

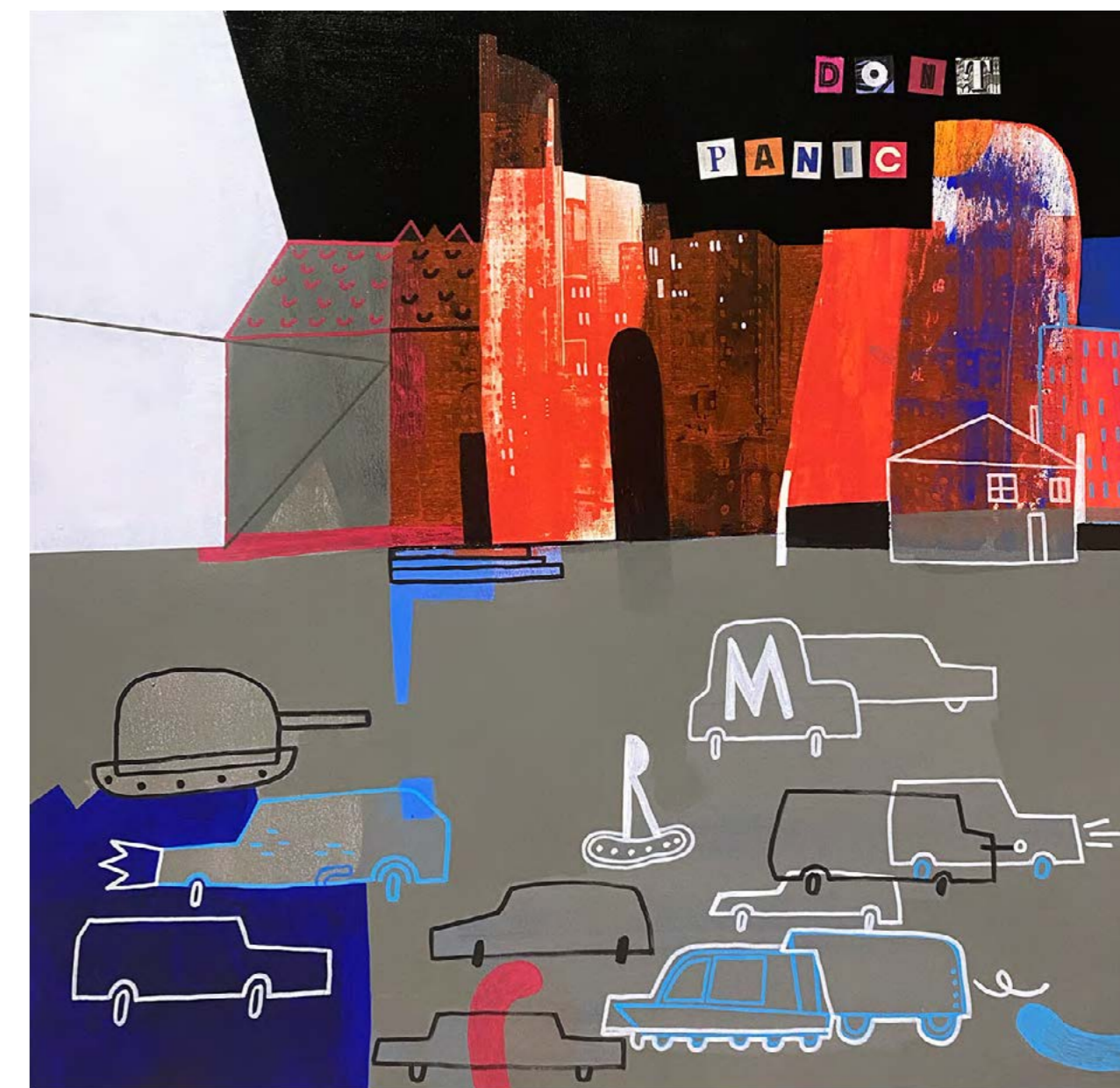
Tryptyk zestawiony z prac powstałych w latach 2017-2023
reprezentujących trzy obszary artystycznych zainteresowań:
tematyka społeczno-polityczna, kultura masowa, miasto.

• fot.23
Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania
90x90 cm, akryl na płótnie, 2017

• fot.24
Come closer, see it for yourself
60x60 cm, akryl na płótnie, 2019

• fot.25
Don't panic
50x50 cm, akryl, kolaż i sitodruk na płótnie, 2023

Nie dzieje się nic
2017

Indywidualna wystawa
w BWA Galerii Sanockiej
poświęcona tematowi
konfliktów społeczno-
politycznych.
Na wystawie zaprezentowałam
20 obrazów o zróżnicowanych
formatach powstałych w latach
2015–2017.

*Żywiący opinie starli się
z niemającymi zdania* był
reakcją na odbywające się
w 2017 roku manifestacje
i protesty uliczne w polskiej
przestrzeni miejskiej.

• fot. 26

plakat do wystawy: Sabina Twardowska

• fot. 27-29
zdjęcia z wernisazu wystawy *Nie dzieje się nic*
<https://www.facebook.com/galeria.sanocka>

• fot. 30

Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania
90x90 cm, akryl na płótnie, 2017

Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem 2021

Dwuautorska wystawa w BWA Galerii Sanockiej poświęcona tematowi zdrowia psychicznego w czasie światowej pandemii. Na wystawie zaprezentowałam 11 obrazów o zróżnicowanych formatach i 3 cyfrowe kolaże powstałe w latach 2016–2021.

Obraz *Come closer, see it for yourself* jest związany z tematem hiperkonsumpcjonizmu i kultury masowej. Reprezentuje także stagnację i rezygnowanie, które odczuwaliśmy w trakcie trwania pandemii, i najpopularniejszy sposób, w jaki spędzaliśmy czas, będąc zamkniętymi w domach.

• fot. 31

plakat do wystawy: Sabina Twardowska

• fot. 32-37
zdjęcia z wernisazu wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
<https://www.facebook.com/galeria.sanocka>

• fot. 38

Come closer, see it for yourself
60x60 cm, akryl na płótnie, 2019

Modular
2023

Dwuautorska wystawa w Galerii Elektor w Mazowieckim Instytucie Kultury, poświęcona tematowi miasta. Na wystawie zaprezentowałam 12 obrazów o różnicowanych formatach i 6 cyfrowych grafik, powstałych w latach 2016–2023.

Obraz *Don't panic* to praca zrobiona w technice mieszanej: akrylu, kolażu i sitodruku, zawierająca zarówno informację o wrażliwej, zmęczonej kondycji emocjonalnej współczesnego człowieka, jak i zawołanie mające dawać otuchę: nie panikuj!

MAZOWIECKI INSTYTUT KULTURY

10.02
19:00
2023

WYSTAWA POTRWA DO 31.03

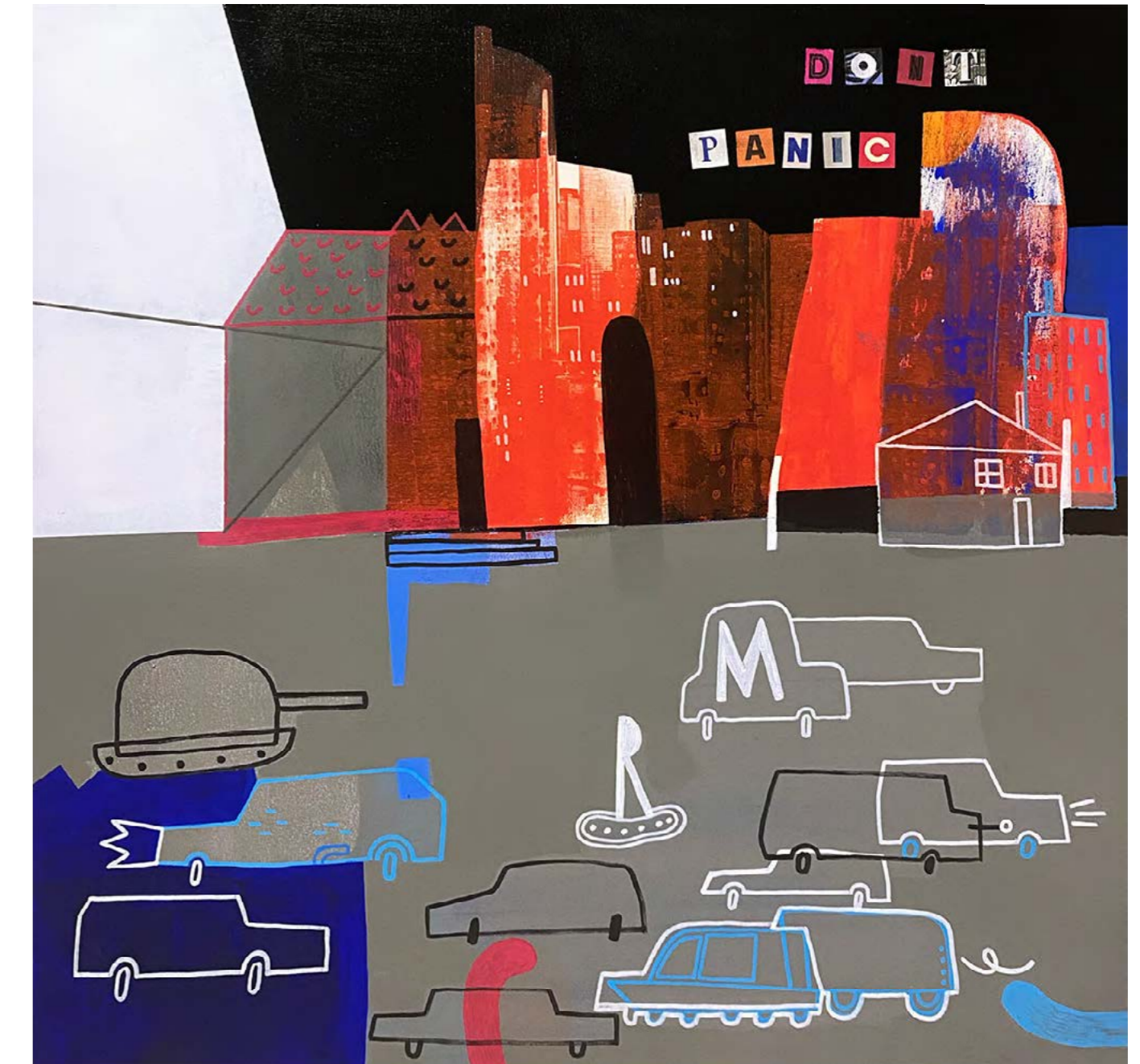
ŁYJAK
TWARDOWSKA

MAZOWIECKI INSTYTUT KULTURY | Mazowsze | Elektor

• fot. 39

plakat do wystawy: Sabina Twardowska

• fot. 40-44
zdjęcia z wernisażu wystawy *Modular*
autor: Danny Dzet

• fot. 45

Don't panic

50x50 cm, akryl, kolaż i sitodruk na płótnie, 2023

Na dzieło habilitacyjne postanowiłam wytypować tryptyk zestawiony z obrazów z lat 2017, 2019 i 2023, z których każdy pokazany został na innej wystawie indywidualnej, dwa razy w Sanoku i raz w Warszawie. W każdym z prezentowanych obrazów odnoszę się do innej, od lat zgłębianej przeze mnie tematyki: obraz *Come closer, see it for yourself* metaforycznie omawia zjawiska konsumpcjonizmu i kultury masowej, *Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania* jest reakcją na zdarzenia powiązane z polityką, a *Don't panic* odnosi się do zagadnień społecznych, kondycji psychiczej współczesnego, popandemicznego człowieka, zamkniętego w swoim domu i czerpiącego wiedzę o świecie wyłącznie z telewizora lub Internetu. Tryptyk zatytułowałam *Patrząc z balkonu na jesień. Średniowiecza*. W typowy dla siebie sposób ironicznie określam stan otaczającej mnie rzeczywistości. Językiem, którym moim zdaniem posługuję się najskuteczniej, a który daje mi możliwość uniknięcia nie lubianego przeze mnie patetyzmu, jest język wizualny: malarstwo, rysunek i projektowanie graficzne. Za pośrednictwem kodowania językiem plastycznym omawiam to wszystko, co potrzebuję i chcę omówić: kapitalistyczną rzeczywistość odhumanizowanej pogoni za zyskiem, obłudną stronę światowej polityki, kryzys klimatyczny, szeroko rozumiane poczucie zmęczenia i wypalenia, konsumpcyjny *hype* w pogoni za ulotnym spełnieniem, pogarszanie się relacji międzyludzkich, ślepotę ludzką na potrzeby zmian w bardzo wielu obszarach – od pracy nad językiem, przez zrównanie we wszystkich prawach wszystkich obywateli, po zaprzestanie systemowej ingerencji w decydowanie o ludzkim zdrowiu i życiu. Swoją sztuką odnoszę się do bardzo wielu zagadnień kształtujących współczesnego człowieka, a niektórymi z tych kwestii są przestrzeń Internetu i telewizji oraz związane z nimi *fake newsy*, dezinformacje i wszelkiego rodzaju manipulacje danymi (np. skutek stosowania techniki obróbki *deepfake*⁵⁾).

Pierwszy człon tryptyku pt. *Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania* i jest to obraz zaprezentowany w BWA Galerii Sanockiej w Sanoku – w moim rodzinnym mieście. Wystawa *Nie dzieje się nic* była dedykowana tematowi społeczno-politycznym, z naciskiem na te drugie. Zaprezentowałam 20 obrazów o zróżnicowanych formatach i w mieszanych technikach, od akrylowej po sitodruk.

⁵⁾ Za Wikipedią: zbitka wyrazowa od ang. *deep learning* „głębokie uczenie” oraz *fake* „falszywy” – technika obróbki obrazu, polegająca na łączeniu obrazów twarzy ludzkich przy użyciu sztucznej inteligencji.

W owym roku – 2017 – światową scenę polityczną poruszył wybór Donalda Trumpa na prezydenta Stanów Zjednoczonych, w Rumunii wybuchły wielkie antyrządowe protesty, a w Polsce od prezydenckiego weta Ustawy o Sądzie Najwyższym zaczął się demontaż sądownictwa. To, a także wiele innych zawirowań w krajowej polityce, było przyczynkiem do kilku obywatelskich manifestacji i przemarszów, kolejnych po tych z 2016 roku, kiedy swoją działalność zarejestrował Ogólnopolski Strajk Kobiet i odbył się pierwszy Czarny Protest. Przez ten czas Polki i Polacy wiele razy wychodzili na ulice protestować w sprawach dla nich istotnych, przeciw systemowym próbom naruszania wolności do decydowania o sobie, ale także wobec jawnej destrukcji demokratycznych mechanizmów w naszym kraju. Funkcjonowaliśmy w rzeczywistości, w której co chwilę przegromna liczba osób sięgała po tę formę obywatelskiego nieposłuszeństwa, aby choć przez chwilę zostać zauważonymi i być może wysłuchanymi. Relacjonowaliśmy te akcje w mediach społecznościowych, nieprzerwanie mówiła o nich telewizja. Wychodzenie na ulice z transparentami stało się czynnością niemal tak powszednią, jak wypełnianie domowych obowiązków, co – kiedy już zdałam sobie z tego sprawę – wstrząsnęło mną i uruchomiło konieczność odniesienia się do tego twórczo.

Protest uliczny jest jedynym kapitałem należącym wyłącznie do obywatela i stanowi dużą dźwignię w formułowaniu kwestii społeczno-obyczajowych, a także reformowaniu istniejących, wadliwych systemów. W XXI wieku zauważalna jest zwiększona liczba protestów społecznych i choć jest to mocno powiązane z rozwojem mediów społecznościowych i dostępną, bardzo sprawnie działającą komunikacją, to ma to swoje uzasadnienie także w kształtującym się silnym poczuciu stale zwiększającej się nierówności społecznej, dostrzegania zagrożeń klimatycznych i rodzącej się w młodych ludziach potrzebie do samookreślenia się w typie *non apology* – czyli nie prosząc nikogo o zgodę na bycie sobą i nie przepraszając za własną odrębność. Praca ze studentami i dostrzeganie ich siły i potrzeb była już wówczas dla mnie bardzo ważna i traktowałam naszą wspólną akademicką drogę jako możliwość wymiany dóbr, sama wiele się od moich studentów ucząc. Ich prace projektowe bardzo często odnosiły się do tych kwestii

i ja także czułam konieczność wypowiedzenia się na te tematy za pomocą języka wizualnego. Analizowanie tych zdarzeń i czynny w nich udział poskutkowały realizacją wielu bardzo ważnych dla mnie prac, z których jedną prezentowałam wielokrotnie na wystawach o tematyce społeczno-politycznej (m.in. na wystawie *Wolność kocham i rozumiem* w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu). *Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania* to komentarz do coraz mocniejszej polaryzacji polskiego społeczeństwa, co uważam za następstwo działań politycznych zgodnych ze starorzymską zasadą *divide et impera* – dziel i rządź. Podział, który do dzisiaj pozostaje bardzo głęboki, jest bardzo przykrą dla mnie obserwacją, a omawiany obraz może być odczytywany jako nawoływanie do obrania stanowiska lub wręcz przeciwnie, do zgody na nieposiadanie zdania w każdej możliwej kwestii, co obecnie kojarzę z poczuciem ulgi.

Na płótnie o formacie 90x90 cm zamieściłam hasło tytułowe (które stanowi językowy żart: protestujący zawsze mają konkretne opinie, ale też „dokarmiają” opinie innych ludzi, pobocznych obserwatorów, komentatorów politycznych i „ekspertów” z telewizji śniadaniowych) oraz namalowałam grupę osób w niebieskawej kolorystyce, mającej wskazać na brak energii lub nawet apatyczność, niektórych w pozach kojarzonych z wykrzykiwaniem haseł protestacyjnych, innych stojących z rękami w kieszeniach, jak gdyby przypadkowo znajdowali się akurat w tym miejscu. Po raz kolejny używam ironii i humoru, przedstawiając trudny temat, żeby oddzielić się od politycznej narracji opowiadania się kategorycznie po jednej lub drugiej stronie. Szukam w odbiorcy pobratymca, kogoś, kto razem ze mną spojrzy na ten społeczny podział po ludzku, bez uprzedzeń do współobywatela, być może nawet z poczuciem, że od teraz nie będziemy już wyrażać zgody na to, by nami sterowano.

Drugi człon prezentowanego tu tryptyku – *Come closer, see it for yourself* – to obraz z dużej dwuautorskiej wystawy, która również odbyła się w Sanoku, a obrazy tam zaprezentowane wpisywały się w krytyczny dyskurs odnośnie do kwestii konsumpcjonizmu i makdonaldyzacji. Tym zjawiskom przyglądam się od dawna (także poznaję je od środka, uczestnicząc w nich) i w celu głębszego

zrozumienia ich fenomenu sięgnęłam po wiele ich omówień. Konsumpcjonizm już wielokrotnie rozpatrywano w ujęciu filozoficznym, politologicznym czy ekonomicznym. Z filozoficznych rozpraw szczególnie interesuje mnie teoria Zygmunta Baumana, który wskazuje na konsumpcjonizm jako jeden z powodów odejścia współczesnego człowieka od humanizmu⁶. Ujęcie politologiczne Benjamina Barbera⁷, otwarcie krytykującego kapitalizm i wolny rynek, wskazuje obie te tendencje jako podstawowe zagrożenia dla demokracji, a ekonomiczna analiza zagadnienia nadmiernej konsumpcji autorstwa Jeremy’ego Rifkina⁸ konsoliduje kwestie postępującej komercjalizacji kultury z zaistnieniem i intensyfikacją współczesnego kapitalizmu. Ta ostatnia analiza wpływa najmocniej na kształt wystawy *Wojny domowe i inne sposoby radzenia sobie ze stresem*, a obraz *Come closer, see it for yourself* reprezentuje duży ładunek krytycznej obserwacji współczesnego człowieka wobec nadmiaru dehumanizujących treści kultury, które nieprzerwanym strumieniem i z każdej strony wsączają się w jego codzienność. W moim odczuciu taki współczesny człowiek jest istotą pełną lęku, podatną na manipulacje i coraz bardziej intelektualnie ubezwłasnowolnioną.

Na obrazie, który stanowi drugi człon habilitacyjnego tryptyku, widać wewnątrz pokoju, kilka zarysowanych mebli i postać próbującą na czworaka wpełznąć do wnętrza kineskopowego telewizora. Zarówno ręce postaci, jak i prostokątny fragment tylnej ściany pokoju zostały namalowane krótkimi, gęsto kładzionymi pociągnięciami pędzla, sugerującymi pewną niematerialność tych elementów, jak gdyby pokrytych szumem z rozregulowanego telewizora. Mamy tu do czynienia z *homo consumericus*⁹, człowiekiem sterowanym niepewnością i rozpaczą, poszukującym chwilowego ukojenia w posilaniu się treściami miałkami typu *instant*. Jest to także człowiek, którego wiedzę o świecie kształtują mass media; chętnie przyjmuje gotowe rozwiązania, które płyną do niego nieprzerwanym strumieniem z telewizora i Internetu. Wygodnym jest dla niego przyjmowanie tego swoistego *ready-made* opinii, których,

6/ Z. Bauman, *Praca, konsumpcjonizm i nowi ubodzy*, tłum. S. Obirek, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.

7/ B. Barber, *Dżihad kontra McŚwiat*, tłum. H. Jankowska, Wydawnictwo Muza, Warszawa 1997.

8/ J. Rifkin, *Wiek dostępu. Nowa kultura hiperkapitalizmu, w której płaci się za każdą chwilę życia*, tłum. E. Kania, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2003.

9/ Za Wikipedią: neologizm stosowany w naukach społecznych, zwłaszcza przez Gada Saada w książce *The Evolutionary Bases of Consumption* oraz przez Gillesa Lipovetsky’ego w *Le Bonheur Paradoxal*.

nie mając odpowiednich narzędzi, nie poddaje krytycznej analizie. Zarówno ten obraz, jak i całość wystawy, w oczywisty sposób określają moje stanowisko, ale też wcale mnie nie wyłączają z uczestnictwa w analizowanych tendencjach. Moja sztuka jest zawsze w dużej mierze obrazowaniem mnie samej w konkretnych kontekstach i wskazywaniem, że nie wykluczam się z uczestnictwa w problemie. Sięganie po ironię i humorystyczny dystans mają mi pomóc jasno to wyrazić. *Homo consumericus* to także ja, a zatem moja sztuka jest przejawem świadomości współdzielenia danej rzeczywistości i próbą wyzwolenia się z niebezpiecznej sytuacji.

Wystawa *Wojny domowe i inne sposoby radzenia sobie ze stresem* nie była pierwszą ekspozycją obrazów o tematyce zaangażowanej społecznie i politycznie. Wcześniej zrealizowałam pokazy wybranych prac o podobnej tematyce w Galerii Łazienkowskiej w Warszawie (wystawa *Spokojnie, to tylko awaria*) i we wrocławskiej Galerii M (wystawa *Czy leci z nami pilot?*), ale możliwość zaprezentowania tych wizualnych rozważań w znacznie większej galerii uruchomiła we mnie potrzebę dokładniejszego przyjrzenia się zjawiskom konsumpcji i makdonaldyzacji. Powstały prace, które wytyczyły drogę, którą przez kilka kolejnych lat podążałam, a także sposób obrazowania, który ugruntował mój język formalny. Jako że w swoim malarstwie oscyluję pomiędzy obrazem a plakatem lub ilustracją, w malarstwie pojawia się dużo zapożyczeń i znaków tożsamyh z obszarem graficznym.

O finalnym kształcie omawianej malarskiej realizacji decyduje jednak to, że mocno dostrzegalna jest struktura drobnych pociągnięć pędzla, którymi ostrożnie i w wielkim skupieniu nanoszę niektóre płaszczyzny. Pracując w ten sposób, nadaję obrazowi wrażenie konkretnej tekstury, zarezerwowane wyłącznie dla odręcznej pracy z farbą. Nierówności, przecierki, przenikające się laserunkowe warstwy pigmentu utrzymują odbiorcę w sferze malarstwa mimo częstego stosowania środków bardzo mocno utożsamianych z dziedziną graficzną. Pozostanie przy realizowaniu malarstwa jest dla mnie istotne także z powodu procesu, jaki przechodzę, kiedy pracuję nad obrazem. Malarstwo jest nierozzerwalnie połączone z przeżyciem nie tylko duchowym, ale także fizycznym: pracując z podobrazem,

aktywujemy działanie tych mięśni, które pozostają w spoczynku podczas tworzenia cyfrowo, za pomocą myszki komputerowej czy tabletu graficznego. Akt malowania wymaga od nas większego wysiłku fizycznego, często przybierania niewygodnej pozy podczas takiego czy innego znakowania farbą. Ja pracuję na podłodze, nanosząc farbę, pochylam się nad obrazem w pozycji klęczącej, okrążam płótno, manewruję nim, czasem – przy realizowaniu dużego formatu – uprawiam swoistą gimnastykę lub w celu wykonania konkretnego ruchu na długo zastygam w męczącym bezruchu i powoli prowadzę farbę przez płótno. Taka praca wymaga też zupełnie innego rodzaju skupienia i jest odmiennym przeżyciem niż praca cyfrowa. Sytuuje się gdzieś pomiędzy poczuciem odpowiedzialności w kontekście całej malarskiej dziedziny a potrzebą użycia jej narzędzi zgodnie z własnym, bardzo indywidualnym charakterem. Na koniec pracy z obrazem zawsze następuje także katharsis, ponieważ omawiany tutaj proces twórczy budzi wiele emocji. Obraz *Come closer, see it for yourself* stanowi raczej oczywistą metaforę omawianego stanu rzeczy, gdyż, jak już wcześniej wspomniałam, z potrzeby dotarcia do wielu odbiorców w tego rodzaju pracach nie tworzę wielopiętrowych znaczeń, zawoalowanych komunikatów – wolę opowiadać wprost, jedynie z pewną dozą ironii lub z czarnym humorem.

Ostatnią częścią tryptyku jest obraz *Don't panic*, zaprezentowany na wystawie *Modular* w Galerii Elektor w Mazowieckim Instytucie Kultury w bieżącym roku. Wystawa była współautorska, swoje prace razem ze mną prezentował Paweł Łyjak, artysta, z którym wielokrotnie współpracowałam na arenie kreatywnej, a także akademicko w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie. Spotkaliśmy się twórczo, żeby po raz kolejny odnieść się do zagadnienia miasta – Paweł w kontekście bardzo prywatnych doświadczeń, ja – przyglądając się temu, co dzieje się wewnątrz miasta, oczami jego mieszkanki. Anna Eichler w tekście kuratorskim do wystawy tak napisała o moich pracach:

Twardowska kolorem, dowcipem i grozą porywa nas na ulice, gdzie, jak wiadomo, może wydarzyć się wszystko. Miasto to żywy organizm, narastający na sobie samym, pełen kontrastów statycznej architektury i dynamicznych wypadków. Napędzana przez aktualne zdarzenia, artystka prowokuje dyskusję o stanie świata. Jednak i ona sięga do wspomnień – swoich rodzinnych miast. Rozpoznamy znane

z wielu poprzednich wystaw charakterystyczne formy Sanoka, Warszawy, czy wrocławski Manhattan. W ideę modularności wpisuje się również jej kolażowy sposób tworzenia, powracające motywy, recykling obrazów, fizyczna ulotność kompozycji, które niedługo po powstaniu mogą ulec rekontekstualizacji i stać się częścią nowego dzieła. Dla Twardowskiej każdy obraz to moduł *ad infinitum* i *ad libitum*¹⁰.

Don't panic to małoformatowa praca zawierająca zarówno informację o wrażliwej, zmęczonej kondycji emocjonalnej współczesnego człowieka, jak i zawołanie mające dawać otuchę: „nie panikuj! Oddychaj. Nie z takich opresji razem wychodziliśmy!”. W uproszczonej, nieco ilustracyjnej formie przedstawiam u dołu obrazu niemożliwy do zatrzymania ruch aut, reprezentujący ciągłość trwania rzeczy, dzieła się wydarzeń, funkcjonowania, a w graficzno-kolażowym ujęciu u góry kompozycji obrazu odmalowuję fragment miasta, domy – otulinę dla ludzi budujących jakąś społeczność. Jesteśmy w tych domach i wspólnie przyglądamy się światu. Staramy się nie panikować, choć dookoła trwają wojny, wewnątrz napiętrzają się konflikty, rośnie inflacja, a niedawno doświadczyliśmy bardzo dziwnej i trudnej rzeczywistości pandemii. Budujemy jednak dalej taką rzeczywistość, na którą chcemy patrzeć z balkonu; mamy swoje potrzeby, a także różne narzędzia i dostęp do wiedzy i informacji, większy niż kiedykolwiek. Wydaje mi się, że razem z tą wystawą i z powstaniem tego konkretnego obrazu nastąpił u mnie jakiś zwrot w artystyczno-opiniotwórczej potrzebie wyrażania się.

Odczuwam teraz zainteresowanie eksplorowaniem doświadczenia pozytywnego, pracy z podobnymi tematami, ale w kierunku zauważania i nazywania dobra, które mamy w zasięgu lub do którego możemy się przyczynić. Zawołanie „don't panic!” być może było skierowane głównie do mnie samej. Ostatnia praca tryptyku *Patrę z balkonu na jesień. Średniowiecza* jest wykonana w technice mieszanej akrylu, sitodruku i kolażu. Wybór tej techniki wiąże się z doświadczeniem miasta, które jest zlepkiem różnych elementów architektury, kultur, doświadczeń, społecznych, politycznych i religijnych praktyk, historii i planów jego mieszkańców. W zależności od konkretnego obszaru jest stare i nowe, aktywne i uśpione, zaludnione, puste, zadrzewione lub zabetonowane. Jest kolażem.

10/ Fragment tekstu kuratorskiego Anny Eichler do wystawy *Modular* w Galerii Elektor Mazowieckiego Instytutu Kultury, Warszawa 2023.

KONKLUZJA

Moje prace mają pewien porządek, ustalony w dwóch obszarach: tematyki i języka formalnego, który spotyka ze sobą wszystkie dziedziny, w jakich się wyrażam – malarstwo, rysunek, ilustrację i plakat. Motywem przewodnim, wspólnym dla wszystkich okresów w mojej twórczości, jest potrzeba analizowania otaczającego mnie świata zarówno z perspektywy bardzo osobistej, jak i poprzez odniesienia do globalnego wpływu różnych zjawisk na współczesnego człowieka. Myślę, że choć tematycznie dokonuję wyborów bardzo społecznych, to jednak filtruję rzeczywistość bardzo osobiście i poprzez emocjonalny proces twórczy realizuję dużą pracę na rzecz samej siebie. Niezależnie od równoległe prowadzonej działalności projektowej nie porzucam malarstwa, nigdy zresztą nie zgadzałam się z tymi, którzy wielokrotnie ogłaszali jego śmierć. Malarstwo i jego przeżycie są częścią mojego procesu komunikacji i pozyskiwania wiedzy o świecie, a wyżej omówiony tryptyk – a niejako także trzy wystawy indywidualne, na których poszczególne dzieła były publikowane – stanowią podsumowanie moich przemyśleń i dokonań na w ciągu ostatnich siedmiu lat.

Potrzebuję wyrażać się malarstwem i chcę to robić w kontekście społecznym. Potrzebuję kontaktu z odbiorcą, więc spora część mojej twórczości została zaprezentowana w Internecie i jest otwarciem do dyskusji na różne tematy. Uważam wszelką twórczość za działalność silnie powiązaną z kwestią odpowiedzialności – społecznej, moralnej, humanistycznej – i za pewien sposób komunikowania się z odbiorcą. Zgadzam się z Rolandem Barthesem, twierdzącym, że dzieło w pełni istnieje dopiero wtedy, kiedy spotka się z odbiorcą: „[...] chodzi o to, by z czytelnika uczynić już nie odbiorcę, lecz wytwórcę tekstu. Nasza literatura naznaczona jest, podtrzymywany przez literackie instytucje, bezlitosnym rozbratem między wytwórcą i użytkownikiem tekstu, właścicielem i klientem, autorem i czytelnikiem. Czytelnik ów pogrążony jest w swego rodzaju beczynności [...], miast w pełni zachwycać się grą signifiantów i rozkoszować się pisaniem, może jedynie cieszyć się ograniczoną wolnością przyjmowania lub odrzucania tekstu”¹¹.

11/ R. Barthes, *S/Z*, tłum. M.P. Markowski, M. Gołębiowska, Wydawnictwo KR, Warszawa 1999, s. 38.

Mowa tu wprawdzie o literaturze, ale naturalnie można przenieść takie rozumowanie do kategorii snucia opowieści językiem malar- skim. Poza dziełem także i sam proces jego powstawania uważam za bardzo istotny. Ów proces nie potrzebuje widza, jest wewnętr- nym przeżyciem tylko i wyłącznie twórcy i nawet jeśli w jego wyniku powstaje dzieło niepublikowane, chowane do tzw. szuflady, to nie kasuje to ani odbycia się aktu tworzenia, ani wartości tego działa- nia. To, jak rozumiem proces twórczy, w pewnym stopniu bliskie jest koncepcji Heinza Kohuta dotyczącej triady twórca–dzieło–odbiorca, z której wynika, że artysta doświadcza realizacji dzieła dla siebie samego, z niemal narcystycznej potrzeby ujrzania się w lustrze¹². W procesie twórczym rzeczywiście jestem skupiona wyłącznie na sobie i swoim przeżywaniu. Natomiast opis istoty samego dzie- ła i jego znaczenia odnajduję już w koncepcji Jacques’a Lacana – podkreślającej rolę odbiorcy, tzw. Innego, bez którego nie jest moż- liwe pełne zrozumienie dzieła i odkrycie jego wartości¹³.

¹²/ M. Kędziora, W. Nowak, J. Ryczek, *Co z tym odbiorcą? Wokół zagadnienia odbioru sztuki*, Wydawnictwo Nauk Społecznych i Humanistycznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2012.

¹³/ J. Lacan, *Stadium zwierciadła jako czynnik kształtujący funkcję Ja w świetle doświadczenia psychoanalitycznego*, „Psychoterapia” 1987, nr 4.

OPIS PROWADZONYCH PRZEDMIOTÓW

Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych

ELEMENTY JĘZYKA WIZUALNEGO

VISUAL LITERACY ELEMENTS

To przedmiot dla anglojęzycznych studentów I roku kierunku Sztuka Nowych Mediów (New Media Art). Pierwszoroczni studenci zaczynają naukę w tej pracowni, mając podstawowe umiejętności z zakresu rysunku i malarstwa, podstawową znajomość kompozycji, perspektywy i proporcji oraz umiejętność operowania terminologią analizy dzieła plastycznego w stopniu podstawowym. Zajęcia przeznaczone są dla studentów projektowania komunikacji cyfrowej, więc skupiają się na procesie powstawania obrazu oraz na podstawowych środkach ekspresji artystycznej. Uczą widzenia i rozwijają percepcję poprzez tradycyjny rysunek i malarstwo z natury, do której wnikliwe odniesienie się z jednej strony ujawnia mocne strony studentów, a z drugiej pozwala im przewyciężyć własne ograniczenia. Największy nacisk położono na indywidualny rozwój i proces.

Ćwiczenia dają możliwość rozwiązywania podstawowych problemów, takich jak kompozycja, kontrast, kolor, rytm, akcent i dominanta, podczas gdy praca z tradycyjnymi narzędziami stawia większy opór niż w przypadku korzystania z narzędzi cyfrowych. Ćwiczenia rozwijają wrażliwość artystyczną i umiejętność analizy obrazu. W trakcie cotygodniowych spotkań studenci mają ustawienia z modelem. Nazwa całorocznego programu to *Człowiek w przestrzeni, przestrzeń z człowiekiem (Human figure in space, space with human figure)*, a studenci pracują w ramach wyraźnie sprecyzowanych założeń, takich jak powtórzenie i rytm, użycie nietypowych narzędzi, ograniczenia gamy kolorystycznej – ze swego rodzaju briefem, który wymusza na nich podejmowanie konkretnych decyzji. Staramy się stworzyć studentom środowisko, w którym metodą prób i błędów, przechodząc przez pewien proces, będą mogli mierzyć się ze stawianymi przed nimi problemami projektowymi i nauczą się we właściwych miejscach szukać odpowiedzi na zadane pytania.

Program zbudowano w oparciu o nasze doświadczenie wynikające z odebranego klasycznego wykształcenia artystycznego, które przez lata praktyki poszerzone zostało o umiejętności projektowe. Umożliwiło nam to stworzenie pracowni, w której możemy budować program przygotowujący do działań artystycznych z silnym komponentem multimedialnym.

Pracownię prowadzą trzy osoby: artystka malarka, artystka rzeźbiarka oraz ja – artystka malarka i zarazem projektantka graficzna. Mam świadomość, że bycie w takiej podwójnej roli zapewnia mi dobre zrozumienie tego, czego potrzeba naszym studentom. W pracy z nimi często zwracam ich uwagę na generyczność – problem współczesnego projektowania związany z masowym dostępem do oprogramowania ułatwiającego pracę grafikom, a także aplikacji i filtrów. Homogeniczność i powtarzalność stały się codziennością w przestrzeni komunikacji wizualnej. Wszyscy korzystamy z tych samych programów komputerowych, pędzli, fontów; używamy podobnych rozwiązań, gotowych wzorników kolorystycznych, sięgamy po metody, których mnóstwo w przestrzeni cyfrowej i drukowanej.

Nie jest, oczywiście, możliwe, aby każdy projekt, każdy wytwór artystyczny czy użytkowy był nowatorski, jednak uważam, że istnienie naszej pracowni daje studentom szansę zbudowania autonomicznego języka wizualnego, którego być może nie zatracą w dalszej pracy, często wyłącznie cyfrowej. Oferujemy naszym uczniom możliwość wykształcenia własnego, bardziej swoistego języka wizualnego poprzez wymóg analogowego transferu treści intelektualnych i emocjonalnych w kontekście konkretnych reguł na podobrazie. Studenci mają tu również możliwość doświadczenia pracy z własnym ciałem, zauważenia i respektowania ograniczeń własnej fizyczności i zrozumienia, czym są i jak powstają różne analogowe znaki: z gestu, poprzez krótkie i rytmiczne działania węglem czy pędzlem, mocne, kontrolowane ścieżki linearne, przetarcia, smugi, impasty itp. Tego rodzaju doświadczenia pracy odręcznej wzmacniają rozumienie procesu projektowania cyfrowego, a wytwory takiej zdyscyplinowanej pracy są nieprzypadkowe i mogą być bardzo autorskie.

ELEMENTY JĘZYKA WIZUALNEGO – PRACE STUDENTÓW

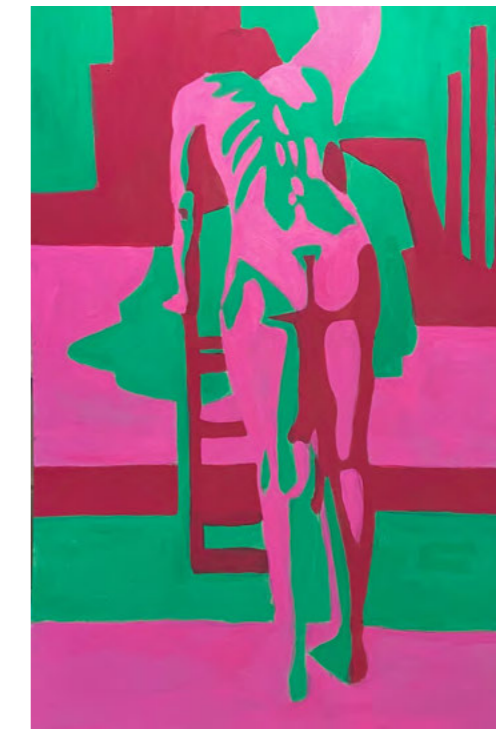
• fot 46,47
prace studenckie, II semestr
zad. *Trzy kolory*

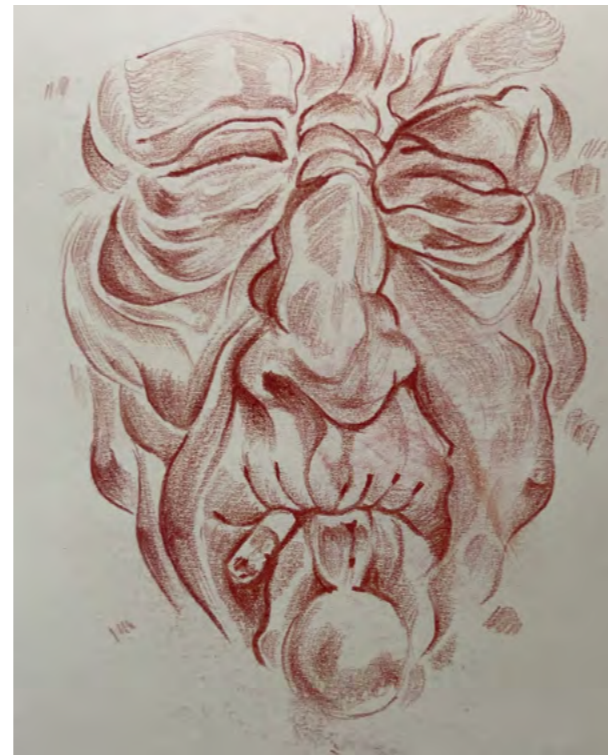
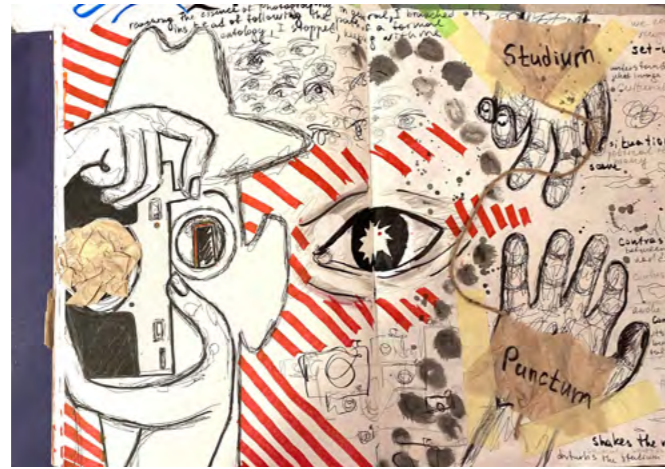
100x70 cm
akryl lub tempera
praca z trzema uprzednio
zmieszanymi kolorami

• fot 48,49
prace studenckie, II semestr
zad. *Dwa narzędzia*

100x70 cm
technika mieszana
użycie wyłącznie dwóch
narzędzi, np. taśmy i markera
lub długopisu i tuszu

76

77

• fot 50-60
 prace studenckie
 zad. Dziennik wizualny

Zadanie całoroczne
 Dziennik Wizualny / Visual Diary
 studenci mają zalecone
 prowadzenie przez cały rok dziennika
 wizualnego i robienie plastycznych
 zapisków z otaczającej ich codzienności

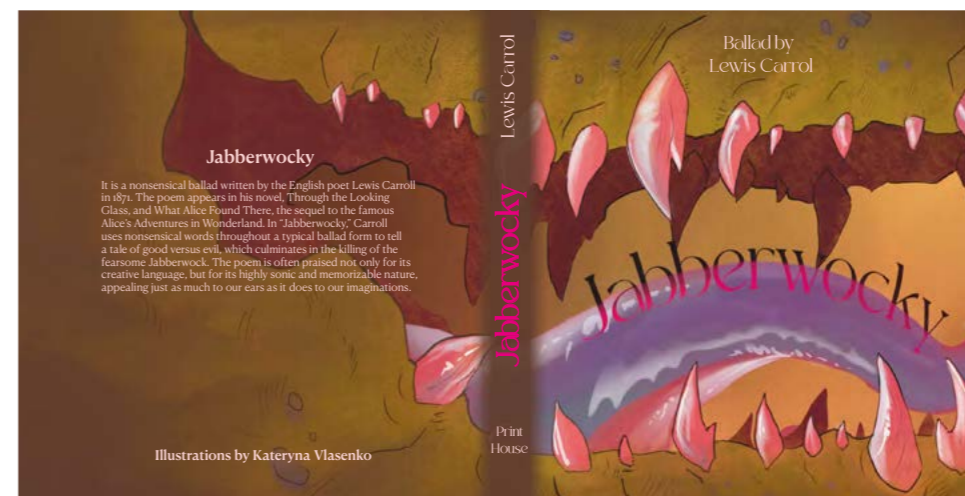
PRACOWNIA ILUSTRACJI ILLUSTRATION STUDIO

To jeden z trzech komponentów przedmiotu Praktyka Projektowa (Design Practice) dla anglojęzycznych studentów II roku kierunku Sztuka Nowych Mediów (New Media Art). Umiejętności, z którymi studenci zaczynają pracę w tej pracowni, wynikają z ich wcześniejszej nauki Elementów Języka Wizualnego oraz przedmiotów związanych z projektowaniem graficznym. Zajęcia z ilustracji kształtują u studentów umiejętność tworzenia ilustracji, czyli narracyjnego obrazu, który opowiada historię, przekazuje emocje lub nastrój albo sprzedaje koncepcję lub produkt. Punktem wyjścia dla powstania ilustracji może być malarstwo lub rysunek na papierze albo płótnie (stworzony przy użyciu metod tradycyjnych, takich jak olej lub akwarela), jednak nacisk położono na dostarczenie finalnego produktu opracowanego przy użyciu oprogramowania komputerowego Adobe Photoshop, Adobe Illustrator i Adobe InDesign. Zajęcia w tej pracowni mają rozwinąć u studentów umiejętność zaprojektowania ilustracji w różnych obszarach wydawniczych (książki, magazyny, gry planszowe itd.) oraz cyfrowych.

W pierwszym semestrze w Pracowni Ilustracji studenci uczą się, jak opracować graficznie książkę dla dzieci: dokonują właściwego podziału tekstu, projektują bohaterów swojej opowieści, tworzą storyboard i dopracowują co najmniej dwie rozkładówki i okładkę książki do finalnego etapu, którym jest wystawienniczy wydruk efektu ich pracy. Działanie w drugim semestrze to praca nad wydawnictwem zbiorowym. Obecnie trwa ostatni rok realizowania książki *Co robi grafik?*, do której studenci przygotowują poszczególne rozkładówki poświęcone przedstawieniu sylwetki wybranego projektanta graficznego, mającego znaczny wpływ na rozwój tej dziedziny. Studenci uczą się pracy na bardzo konkretnie określonym szablonie, w ujednoliconym formacie kompozycyjnym i typograficznym. Mają świadomość pracy nad dziełem wieloautorskim, a to wykształca u nich rozumienie, że czasem projektant musi umieć ograniczyć swój artystyczny rozmach na rzecz ukształtowania spójnej treści.

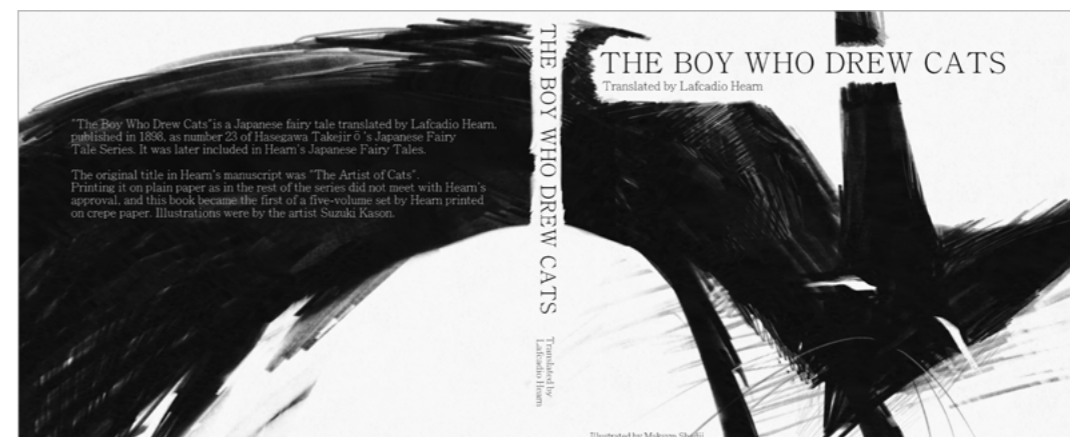
W tej pracowni szczególnie przydaje się moje wieloletnie doświadczenie czynnie działającej ilustratorki i wykładowczyni przez osiem lat prowadzącej autorską Pracownię Ilustracji w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie. Głównym założeniem programowym zajęć ilustracyjnych przedmiotu Praktyka Projektowa jest wdrażanie kształtującego się lub już ukształtowanego języka plastycznego naszych studentów w dziedzinę projektowania książki – wspieramy studentów w budowaniu indywidualnego, osobistego zapisu wizualnego (ilustracji) i zestawianiu go ze strukturą zdyscyplinowaną, jasno określoną – tzw. layoutem, czyli projektem układu graficznego publikacji. Działania pracowni kształtują umiejętność pracy symultanicznej, w jakimś sensie holistycznej, czyli opracowywania całości książki w każdym jej aspekcie jednocześnie językiem obrazu i tekstu.

PRACOWNIA ILUSTRACJI – PRACE STUDENTÓW

• fot 61, 62
prace studenckie, semestr III
zad. Projekt ilustrowanej
książki do wybranego
tekstu / okładka

Zadanie
Projekt ilustrowanej
książki do wybranego tekstu

• fot 63-65
prace studenckie, semestr III
zad. Projekt ilustrowanej
książki do wybranego
tekstu / rozkładówka

Zadanie
Projekt ilustrowanej
książki do wybranego
tekstu

He thought some priest would be the
places at night: - keep to small" sure
to come very soon, and he sat down and
waited. Then he noticed that everything
in the temple was grey with dust, and
thickly span over with cobwebs.

So he thought to himself that the
priests would certainly like to have an
azolyte, to keep the place clean. He won-
dered why they had allowed everything
to get so dusty. What most pleased him,
however, were some big white screens,
good to paint rats upon. Though he was
tired, he looked at once for a writing-ink,
and found one, and ground some ink, and
began to paint rats.

He painted a great many rats upon the
screens; and then he began to feel very
very sleepy. He was just on the point
of lying down to sleep beside one of the
screens, when he suddenly remembered
the words: "Avoid large places at night: -
keep to small!"

80

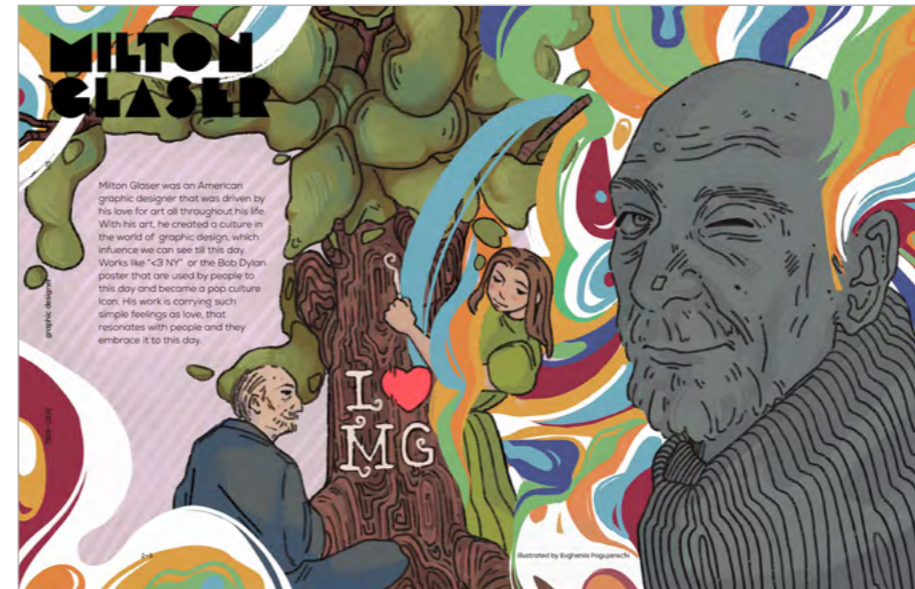

Alan Alexander Milne was an English writer best
known for his books about the teddy bear Winnie-
the-Pooh, as well as for children's poetry. Milne was
primarily a playwright before the huge success of
Winnie-the-Pooh overshadowed all his
previous work.

Illustrated by
Oksana Szymońska

And when he came to the place
where the wild things are
they roared their terrible roars
and gnashed their terrible teeth
and rolled their terrible eyes and
showed their terrible claws

MILTON
GLAZER

Milton Glazer was an American
graphic designer that was driven by
his love for art all throughout his life.
With his art, he created a culture in
the world of graphic design, which
influence we can see till this day.
Works like "3 NY" or the Bob Dylan
poster that are used by people to
this day and became a pop culture
icon. His work is carrying such
simple feelings as love, that
resonates with people and they
embrace it to this day.

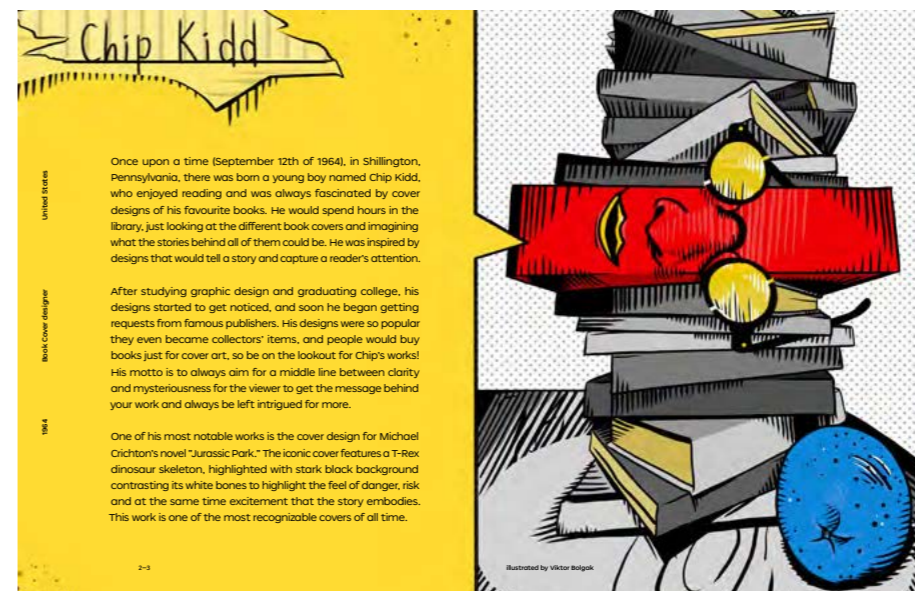
I
♥
M
G

Illustrated by Bogna Pogorzelska

• fot 66-68
prace studenckie, semestr IV
zad. Projekt rozkładówki
do książki pt. „Co robi grafik?”

Zadanie
Projekt rozkładówki
do książki pt. „Co robi grafik?”
praca na ujednoczonym
formacie kompozycyjno-
typograficznym;
publikacja zbiorowa

81

Chip Kidd

Once upon a time (September 12th of 1964), in Shillington,
Pennsylvania, there was born a young boy named Chip Kidd,
who enjoyed reading and was always fascinated by cover
designs of his favourite books. He would spend hours in the
library, just looking at the different book covers and imagining
what the stories behind all of them could be. He was inspired by
designs that would tell a story and capture a reader's attention.

After studying graphic design and graduating college, his
designs started to get noticed, and soon he began getting
requests from famous publishers. His designs were so popular
they even became collectors' items, and people would buy
books just for cover art, so be on the lookout for Chip's work!
His motto is to always aim for a middle line between clarity
and mysteriousness for the viewer to get the message behind
your work and always be left intrigued for more.

One of his most notable works is the cover design for Michael
Crichton's novel "Jurassic Park." The iconic cover features a T-Rex
dinosaur skeleton, highlighted with stark black background
contrasting its white bones to highlight the feel of danger, risk
and at the same time excitement that the story embodies.
This work is one of the most recognizable covers of all time.

Illustrated by Viktor Belgok

HENRYK BERLEWI

Henryk Berlewi was a Polish
graphic designer and a member
of the Constructivist movement.
He was known for his bold, geometric
designs and his use of primary colors.
His work was characterized by
strong lines and shapes, and he
was a pioneer in the use of
negative space in graphic design.

Henryk Berlewi was a Polish
graphic designer and a member
of the Constructivist movement.
He was known for his bold, geometric
designs and his use of primary colors.
His work was characterized by
strong lines and shapes, and he
was a pioneer in the use of
negative space in graphic design.

Illustrated by Malgorzata Skalska

GRAFIKA PROJEKTOWA

zajęcia prowadzone w ramach pracy na Kursie Zero

Kurs Zero jest kursem przygotowawczym dla kandydatów, którzy pragną podjąć studia, lecz jeszcze nie spełniają wymogów egzaminacyjnych. Mogą w nim uczestniczyć wszystkie osoby, którym zależy na zdobyciu podstawowej wiedzy w zakresie kultury wizualnej i kultury komunikacyjnej, a także umiejętności posługiwania się narzędziami języka wizualnego, takimi jak malarstwo, rysunek, oraz podstaw myślenia projektowego z zastosowaniem technik cyfrowych. Pracownia Grafiki Projektowej jest dla mnie niezwykle istotna, ponieważ wielu studentów pierwszego roku przechodzi najpierw przez tę pracownię i mam bardzo dobre doświadczenia w dalszej pracy z nimi. Studenci po Kursie stanowią mocną, solidnie już przygotowaną grupę odbiorców naszych programów nauczania. Zaczynają swoją akademicką drogę zaopatrzeni w wiele podstawowych umiejętności i wiedzę, co jest bardzo pomocne na pierwszym, bardzo intensywnym roku studiów. Wspierają kolegów, którzy w szkole są zupełnie nowi, a dla swoich nauczycieli stanowią mocne oparcie w procesie wdrażania nowych treści. Często lepiej znają język (zarówno język angielski, jak i nomenklaturę techniczną) i dzięki tym wszystkim kwestiom bardzo pozytywnie wpływają na grupową umiejętność wyłapywania niuansów kształcenia na Sztuce Nowych Mediów.

Program kursu, który od dwóch lat realizuję, to ekstrakt z moich założeń dla kilku przedmiotów prowadzonych przez wiele lat w Społecznej Akademii Nauk: DTP, Podstaw Grafiki Projektowej, Pracowni Identyfikacji Graficznej i Plakatu oraz Ilustracji. Na zajęciach pracujemy odręcznie i cyfrowo; realizując konkretne przykładowe zadania, przedstawiam koncepcje analizy i syntezy oraz nauczam podstaw obsługi trzech programów do tworzenia grafiki komputerowej: Adobe Photoshop, Adobe Illustrator i Adobe InDesign. Warstwę ćwiczeniową przeplatam krótkimi pogadankami i miniwykładami na tematy związane z szeroko pojętym dizajnem.

82

GRAFIKA PROJEKTOWA KURSU ZERO – PRACE STUDENTÓW

• fot 69-80
prace z Kursu Zero

Zadanie
Tryptyk
animalistyczny
grafika wektorowa

Zadanie
Kolaż
surrealistyczny
grafika rastrowa

Zadanie
Tryptyk inspirowany
plakatem
Lexa Drewinskiego
grafika wektorowa

83

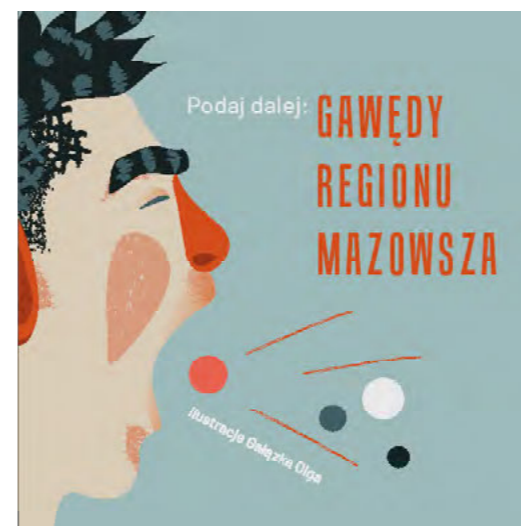
Zadanie
Typografia
emocjonalna
dowolna technika
cyfrowa

PRACOWNIA DYPLOMOWA GRAFIKI PROJEKTOWEJ

Przez 5 lat – od 2018 do 2023 roku – prowadziłam dyplomującą Pracownię Grafiki Projektowej w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie, a od bieżącego roku pełnię funkcję promotorki kilku prac licencjackich w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych. Wieloletnia praca ze studentami ostatniego roku studiów licencjackich dostarczyła mi ogromnej satysfakcji i pozwoliła na wykształcenie umiejętności wspierania i ukierunkowywania studentów bez wymuszania na nich swojego punktu widzenia i forsowania użycia preferowanego przeze mnie języka wizualnego. Taka praca wymaga jednoznacznego ustalenia, że priorytetem jest autorska koncepcja dyplomowa studenta i że to do niego należy ostateczny głos w kwestii wyglądu dzieła. Promotor ma pomóc studentowi rozwiązać problematyczne kwestie i utrzymać właściwy kurs pracy, powinien być wsparciem merytorycznym i pierwszym odbiorcą kolejnych etapów pracy. Ważna jest zdrowa i serdeczna relacja między promotorem a dyplomantami, szczególnie kiedy prace dotyczą kwestii bardziej osobistych, wymagających emocjonalnego zaangażowania, co nierzadkie w przypadku artystycznych dyplomów projektowych. Staram się, aby podczas naszej wspólnej pracy moi dyplomanci czuli się bezpiecznie i nie mieli obaw przed dyskusowaniem ze mną o kwestiach spornych. Prowadzenie studentów do dyplomu stało się dla mnie najważniejszą działalnością w Społecznej Akademii Nauk. Proces pracy dzieliłam na kilka etapów, z których jednym z najważniejszych był wybór tematu dyplomowego. Bardzo szybko zrozumiałam, jak ważne jest, aby praca dyplomowa była powiązana z rzeczywistymi zainteresowaniami i potrzebami studentów – bowiem w takich przypadkach powstawały najlepsze i najszczerze wypowiedzi plastyczne. Po wyborze tematu realizowane było cotygodniowe seminarium dyplomowe i opieka nad procesem twórczym podczas powstawania pracy praktycznej. Moi studenci realizowali różne tematy: serie plakatowe, gry planszowe, serie pocztowe i identyfikacje wizualne. Najchętniej jednak sięgali do obszaru grafiki wydawniczej i projektowania ilustrowanych książek, dla czego podwaliny budowałam, prowadząc Pracownię Ilustracji dla II roku.

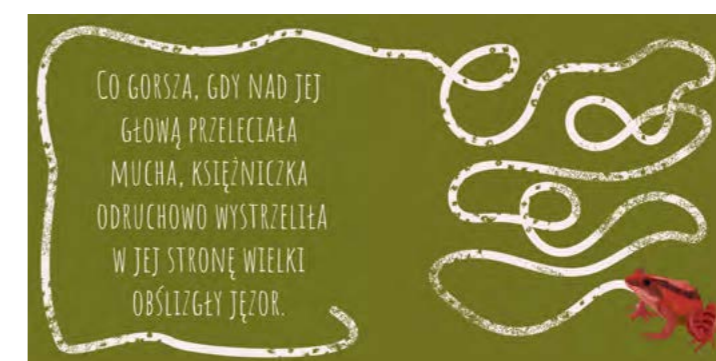
84

PRACOWNIA DYPLOMOWA GRAFIKI PROJEKTOWEJ PRACE STUDENTÓW

• fot 81-84

Olga Gałązka
Podaj dalej; Legendy regionu Mazowsza
projekt ilustrowanej książki
zawierającej wybrane i spisane przez autorkę
gawędy regionu Mazowsza

85

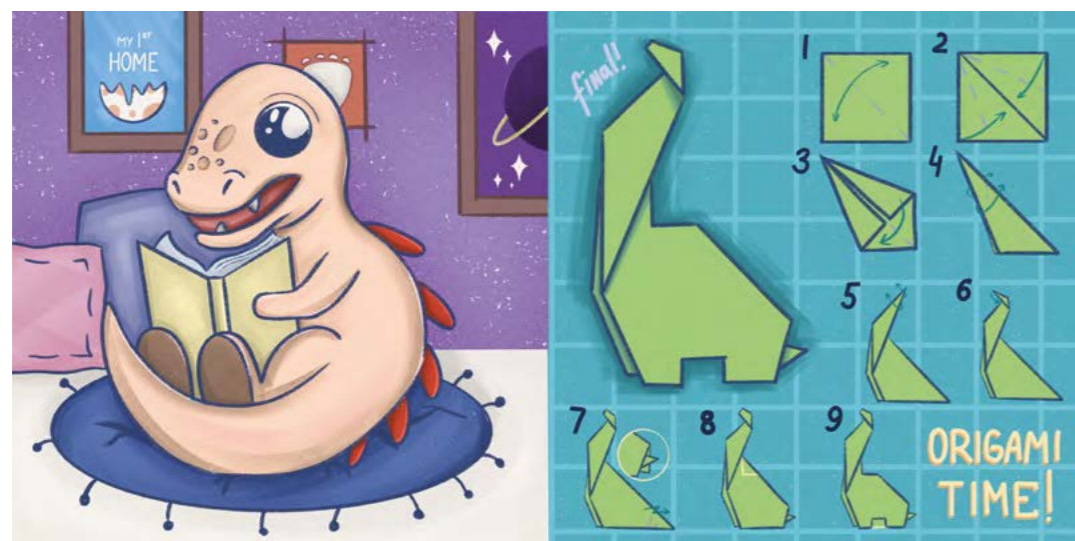

• fot 85-87

Adelina Shypko
aDINOventure
projekt książki z zagadkami dla dzieci

86

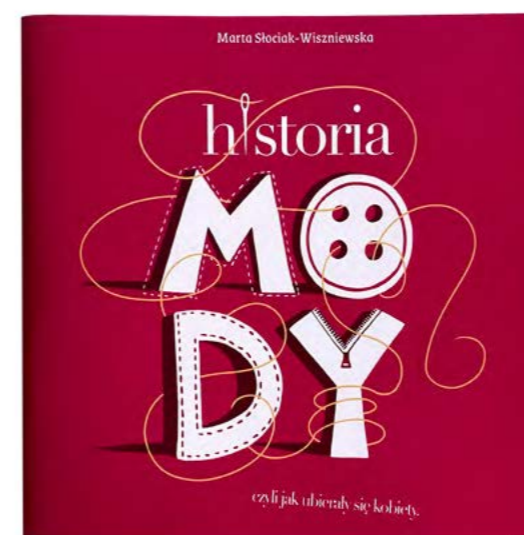

• fot 88

Daniella Kulyk
Bestiariusz Słowiański
ilustrowana książka
z opisem wybranych
postaci z mitologii
słowiańskiej

87

• fot 89-90

Marta Stociak-Wiszniewska
Historia mody, czyli jak
ubierały się kobiety
książka ilustrowana

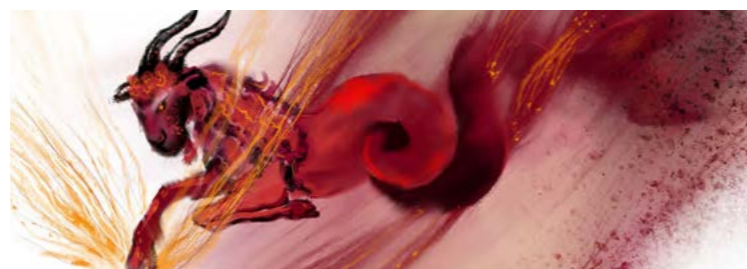
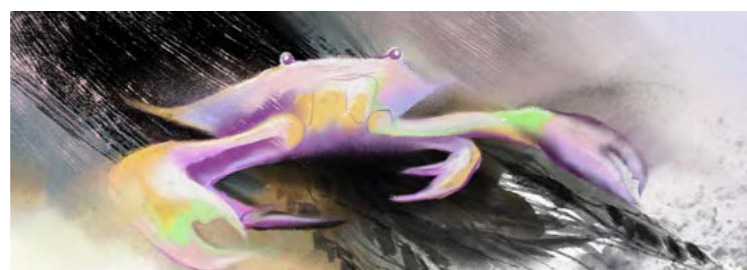
SPIS TREŚCI

- 09 | WPROWADZENIE
- 10 | Baran
- 16 | Byk
- 22 | Bliźnięta
- 28 | Rak
- 34 | Lew
- 40 | Panna
- 46 | Waga
- 52 | Skorpion
- 58 | Strzelec
- 64 | Koziorożec
- 70 | Wodnik
- 76 | Ryby

Szmaragd

Informacje ogólne:
Szmaragd to zielony kamień szlachetny, należący do grupy beryli. Jest to jeden z najcenniejszych kamieni szlachetnych na świecie. Szmaragd jest znany ze swojego intensywnego, głębokiego zielonego koloru, który pochodzi od obecności chromu i wanadu w jego składzie chemicznym.

Właściwości:
Szmaragd jest kojarzony z wiarą, mądrością i prawdziwą miłością. Według wierzeń ma także pozytywny wpływ na zdrowie, szczególnie na oczy i układ krwionośny. Kamień ma pomagać w osiąganiu stabilności emocjonalnej i umysłowej, co jest bardzo ważne dla Byków, którzy cenią sobie bezpieczeństwo i stabilność. Szmaragd może także pomóc w podtrzymywaniu zdrowia i odporności, co jest kluczowe dla Byków, którzy są skłonni do dbania o swoje ciało i zdrowie.

88

• fot 91-97
Hanna Plotka
Zodiak w kamieniu
projekt książki o kamieniach szlachetnych i astrologii

• fot 98

Maciej Kudła
Dinozaury z cyklu Opowieści kosmikomiczne
książka ilustrowana

• fot 99-100

Kamila Wargocka
Dominacja na polskim rynku muzycznym
Artyści SBM
książka prezentująca sylwetki artystów hip-hopu związanych z wytwórnią SBM

Spółeczna Akademia Nauk
PRACOWNIA ILUSTRACJI DLA STUDENTÓW II ROKU

Za jedno z najważniejszych osiągnięć w ramach współpracy ze Spółeczną Akademią Nauk uważam założenie i prowadzenie przez wiele lat autorskiej Pracowni Ilustracji. Po dwóch latach istnienia warszawskiej filii tej szkoły, w 2015 roku, podjęłam współpracę ze Spółeczną Akademią Nauk i wówczas utworzyłam Pracownię Ilustracji, która szybko stała się jedną z najmocniejszych projektowych pracowni obligatoryjnych w tej uczelni. To właśnie w niej realizuje się najwięcej dyplomów licencjackich z Grafiki Projektowej.

Program tej pracowni zbudowałam na bazie prywatnych, studenckich doświadczeń oraz w oparciu o własną ilustratorską i projektową działalność. W trakcie drugiego roku studenci realizowali trzy zadania: projekt narracji ilustracyjnej oparty na pracy wyłącznie językiem plastycznym, multiplikując, skalując, rotując i dokonując dekonstrukcji jednego czarno-białego obiektu, bez użycia tekstu, projekt ilustrowanej książki dla dzieci oraz ilustrację prasową do wybranego artykułu. Studenci trzeciego roku w ramach pracy fakultatywnej w obieralnej Pracowni Ilustracji II realizowali natomiast tylko jeden całoroczny projekt: tryptyk ilustracyjny pt. *Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?* – będący autorską reinterpretacją dzieła Paula Gauguina. Potencjał takiej pracowni był oczywisty – ilustracja to bardzo artystyczny wytwór grafiki użytkowej, dlatego zawsze cieszy się wśród studentów dużym zainteresowaniem. Praca ze studentami w tej konkretnej pracowni rokrocznie owocowała co najmniej kilkunastoosobową grupą dyplomantów, którzy kontynuowali współpracę ze mną w ramach promotorstwa ich dyplomów.

• fot.101-104

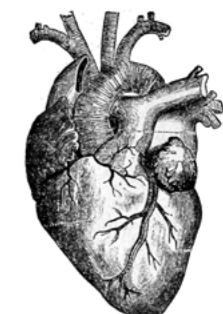
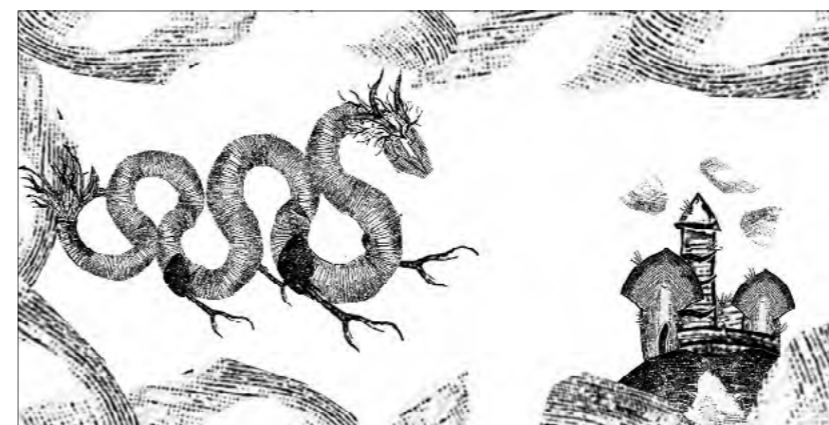
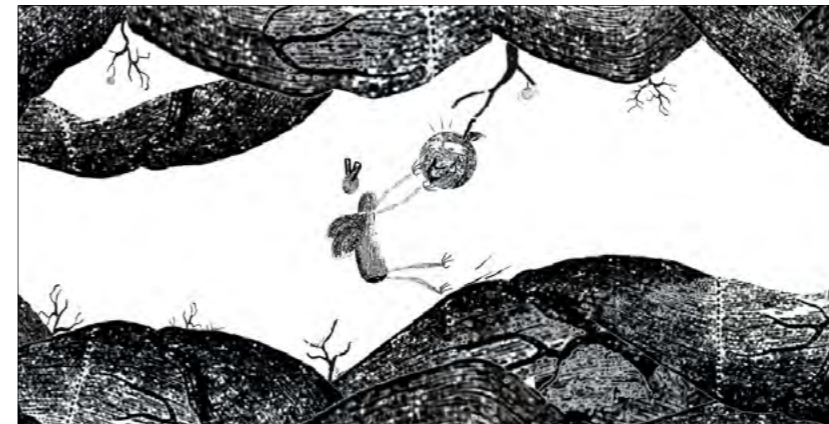
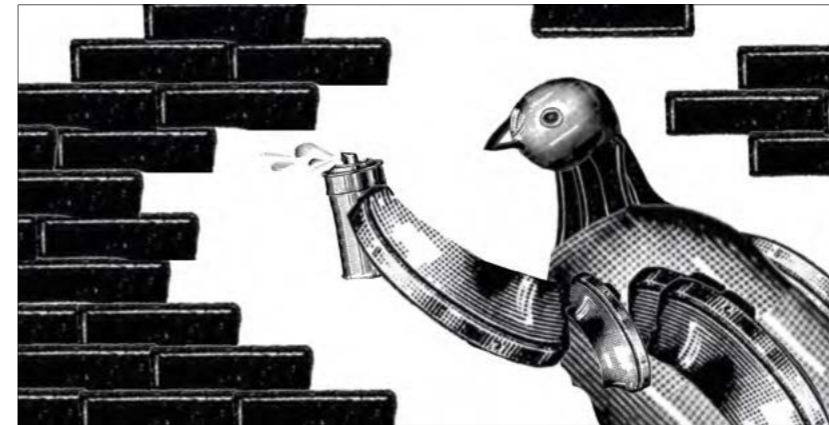
Zadanie dla studentów II roku

Obiekty

stworzenie narracji wizualnej przy użyciu wybranego obiektu, który można skalować, multiplikować, rotować, ciąć na fragmenty itp.

• fot.105-108

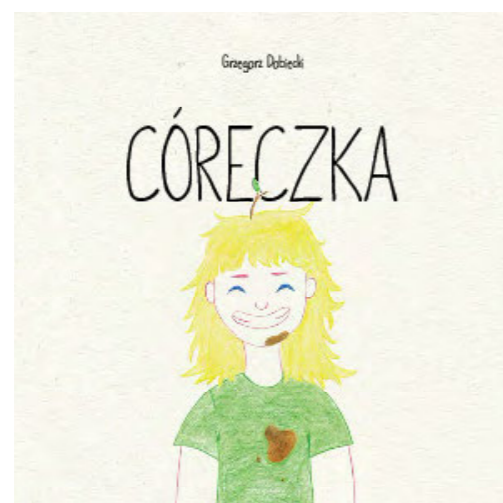
przykładowe obiekty

Zadanie dla studentów II roku, semestr III

Ilustrowana książka

praca na podstawie wybranego krótkiego, wierszowanego tekstu;
próba własnej interpretacji w kontekście aktualnych wydarzeń

Zadanie dla studentów III roku, semestr V

Tryptyk inspirowany obrazem Gauguina:

Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?

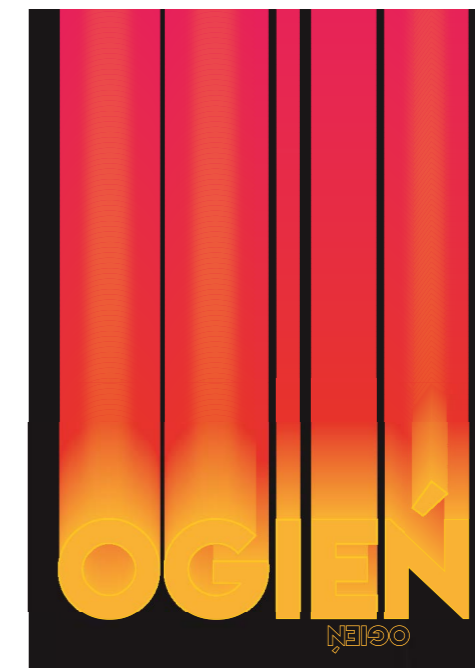
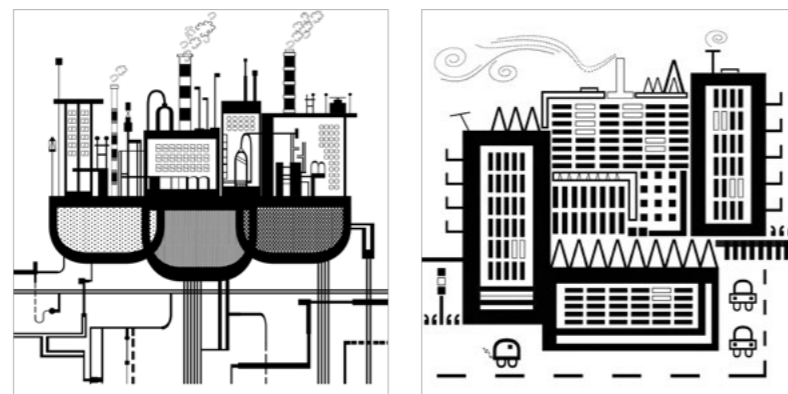

Warszawska Szkoła Fotografii
 Polsko-Angielskie Studium Grafiki Projektowej
**PRACOWNIE GRAFIKI WEKTOROWEJ
 I LITERNICTWA I TYPOGRAFII**

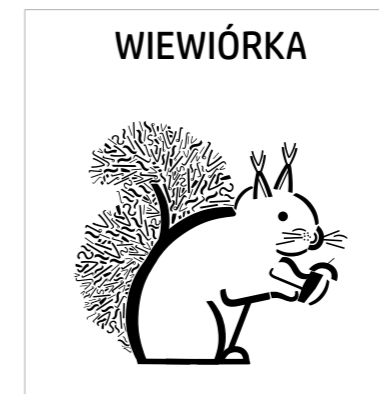
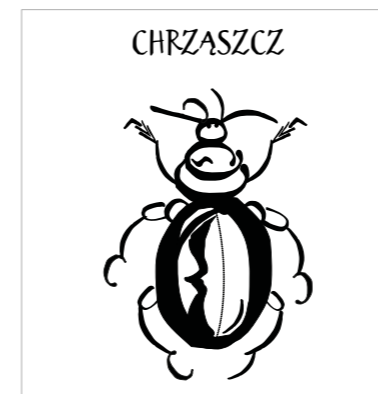
W latach 2018–2021 prowadziłam dwa przedmioty w Warszawskiej Szkole Fotografii. Jednym z nich była Pracownia Grafiki Wektorowej. Przygotowywałam studentów do pracy w programach do grafiki wektorowej oraz realizowałam z nimi wstępny program z grafiki projektowej – dużo działań odbywało się manualnie, a następnie studenci opracowywali swoje projekty wektorowo. Jednocześnie dla tych samych studentów prowadziłam Pracownię Liternictwa i Typografii i w ramach działań na tych zajęciach także implemmentowaliśmy wiedzę projektową i nabyte umiejętności pracy w programie Adobe Illustrator. Dzięki możliwości poruszania się po tych obydwu obszarach równocześnie studenci zaczynali rozumieć, jak istotna jest praca symultaniczna przy realizowaniu jakichkolwiek działań projektowych. Typografia, jako całościowe opracowywanie layoutu projektu zawierającego warstwę literniczą, przestała być postrzegana wyłącznie w kontekście wstawienia w danym miejscu bloku tekstu, a zdobyła należną jej rangę elementu współkonstruującego kompozycję i – jeśli została użyta właściwie – działającego na jej korzyść.

PRACOWNIE GRAFIKI WEKTOROWEJ
 I LITERNICTWA I TYPOGRAFII – PRACE STUDENTÓW

• fot 116-119
 Zadanie
 Prezentacja kroju pisma:
 pejzaż miejski, zwierzę

• fot 120-123
 Zadanie
 Plakat typograficzny

WYKAZ PROWADZONYCH DYPLÓMOW LICENCJACKICH

2023

1. Gostkowski Adrian
Superbohaterowie współczesnego świata – seria plakatów
2. Hryhoryshak Vladyslav
SPEEDRUN – seria plakatów społecznych
3. Iciak Patrycja
BIGGI – projekt GUI icon design i serii pocztowej o psach
4. Kalinowski Hubert
Nawijka – projekt gry karcianej o tematyce hip-hopowej
5. Kozanchyn Marta
VARSOVIA – projekt ilustrowanej mapy Warszawy
6. Likhov Roman
Wielkie Arkany – projekt kart tarota w stylu dark fantasy
7. Łopato Joanna
Czułość – projekt serii opakowań herbaty
8. Maiorova Sofia
Projekt identyfikacji bookingowej aplikacji *Check In SA*
9. Plotka Hanna
Zodiak w kamieniu – projekt książki ilustrowanej o kamieniach szlachetnych
10. Szymańska Ida
Mój pierwszy zielnik – książka ilustrowana
11. Śledź Sebastian
Nonsense macabre – identyfikacja wizualna dla karczmy
12. Święch Karolina
Hug yourself – projekt kalendarza o tematyce self-care
13. Wargocka Kamila
Dominacja na polskim rynku muzycznym – projekt ilustrowanego katalogu o tematyce hip-hopowej
14. Wójcik Mateusz
Tatuaż – projekt formy wydawniczej
15. Yaroshenko Oleh
Niebieski wieloryb – seria plakatów społecznych
16. Kosiorek Paulina
Moja Mała Ojczyzna – seria kart pocztowych

2022

17. Sało Julia
Hamdi – projekt identyfikacji wizualnej dla firmy sprowadzającej towary luksusowe z Maroka
18. Borodin Iryna
Mam prawo – ilustrowana książka dla dzieci
19. Dudzina Maryia
W mózdzierzu – seria kart edukacyjnych
20. Gomoliszek Anna
Zwierzęta leśne w ludzkiej formie – seria pocztowa
21. Karpińska Weronika
Feminizm vs Male Gaze – seria plakatów
22. Kulchytska Anastasiia
Eden – projekt identyfikacji wizualnej salonu fryzjerskiego
23. Kulyk Daniella
Bestiariusz Słowiański – projekt książki ilustrowanej
24. Mamatsiuk Lizaveta
Projekt autorskich kart tarota
25. Minderska Paulina
Zmysły – projekt edukacyjnej formy wydawniczej
26. Piórkowska Karolina
Wpływ ilustracji na rozwój wrażliwości estetycznej u dzieci.
Lola – książka ilustrowana
27. Shypko Adelina
aDINOventure – projekt ilustrowanej książki dla dzieci
28. Artsiukh Lizaveta
Warsaw Diary – projekt albumu o Warszawie
29. Lev Danylo
Global Error – seria plakatów o zagrożeniach współczesnego świata
30. Shelikhova Kateryna
Gra w jogę – projekt ilustrowanego podręcznika do jogi dla dzieci
31. Gałązka Olga
Podaj dalej: gawędy regionu Mazowsza – projekt książki ilustrowanej
32. Hudzenko Diana
Aim for the moon – projekt nadruków na odzież inspirowanych wybranymi przykładami muzyki współczesnej
33. Kryvohubenko Vladyslava
Wanda i magiczny świat – książka ilustrowana dla dzieci

2021

2020

34. Olejniczak Aleksandra
Brothers O cz.1 – komiks jako zobrazowanie opowieści
35. Rusnak Bohdana
Hello from the 80s – album inspirowany stylistyką lat 80.
36. Sobańska Zuzanna
Go vege! – projekt ilustrowanej książki kucharskiej
37. Szczepaniak Ewa
Tajemniczy składnik – projekt ilustrowanej książki kucharskiej
38. Stralkova Darya
Identyfikacja wizualna dla platformy *LAW*
39. Bablich Dominika
Projekt ilustrowanej książki dla dzieci z wierszami
Jana Brzechwy
40. Bruzgo Patrycja
Wielkie przygody małego Stasia – książka ilustrowana
41. Caraus Ina
WOLNOŚĆ SŁOWA – projekt nadruków na odzież
42. Chojnacka Julia
Projekt gry planszowej inspirowanej grą *Dragon's Age*
43. Czarnecka Marta
Projekt ilustrowanej książki inspirowanej grą *Dragon's Age*
44. Diachok Diana
Ten dziwny świat – projekt ilustrowanej książki dla dzieci
45. Kolesnikova Valeriia
Aromat – ilustrowana książka o kawie
46. Kovalenko Yevheniia
Artystyczna, popkulturowa interpretacja gry *Dobble*
47. Malesh Vasyl
Projekt identyfikacji wizualnej dla restauracji
The Brass Octopus
48. Senchenko Natalia
Projekt ilustrowanej książki dla dzieci do ukraińskiej bajki
ludowej pt. *Rękawiczka*
49. Smirnov Vladyslav
Seria plakatów inspirowanych grą *The Witcher*
50. Bazhenova Diana
ENIGMA – projekt edukacyjnej gry karcianej
typu *Czarny Piotruś*
51. Chmielewska Paulina
Księga znaku dla firmy *ANWI Sp. z o. o*

52. Derkach Valeriia
The Carousel Lion – projekt ilustrowanej książki dla dzieci
53. Ignatov Maksym
Projekt małej formy wydawniczej, limitowana seria pocztówek
54. Kobyliuk Taras
Projekt identyfikacji wizualnej dla studia nagrań *Asymetria*
55. Kostetskyi Taras
Projekt książki z ilustracyjną interpretacją tekstów piosenek
z albumu *1000 forms of fears* Sii
56. Kukharets Mykhailo
Projekt kalendarza książkowego na 2021 rok
57. Lohin Oleksandr
Eko katastrofa – seria plakatów społecznych
58. Tiunchyk Anna
Zwierzęta polskich lasów – projekt ilustrowanej książki
59. Turkot Natalia
FAST FOOD – projekt książki kucharskiej
60. Witkowska Michalina
Księżniczka zabójców – projekt artbooka z postaciami
do gry przygodowej z elementami fantasy
61. Witkowska Natalia
Projekt formy wydawniczej do płyty muzycznej *1996*
62. Wyszynska Adriana
W górę! – pocztowa seria wydawnicza o tematyce pocztowej
63. Zakrzewska Katarzyna
Czytajmy obrazy – czyli interpretacja wybranych wierszy
Stanisława Barańczaka
64. Kharadzha Ivan
10 HERO WAR – projekt gry planszowej
65. Strzelecki Mateusz
MÓJ FOTOPLASTIKON – projekt albumu z autorskimi
fotografiami
66. Szczęśniak Mateusz
Z pamiętnika AcroYogina – podręcznik do jogi
67. Tokarska Iga
Po nitce do kłębka – ilustrowana książka z wybranymi
mitami greckimi
68. Bryska Klaudia
Studenciak – projekt kalendarza na rok akademicki 2019/2020
69. Fedorenko Antonina
Projekt ilustrowanego kalendarza naściennego

2019

70. Golec Mateusz
POLAND – THE MOST BEAUTIFUL COUNTRY IN THE WORLD! – seria plakatów społeczno-politycznych
71. Huseinov Mykyta
Projekt identyfikacji wizualnej dla firmy spożywczej
72. Jastrzębski Tomasz
VINCENT – projekt publikacji wydawniczej o streetwearowej marce odzieżowej
73. Kudła Maciej
Dinozaury z cyklu Opowieści kosmikomiczne
– projekt książki ilustrowanej
74. Mezyankina Daria
Projekt serii ozdób ściennych do pokoju dziecięcego
75. Półtorak Jacek
Projekt kampanii społecznej dotyczącej samotności
76. Słociak-Wiszniewska Marta
Historia mody – projekt ilustrowanej książki dla dzieci
77. Sojczyńska Aleksandra
Krótką historia o... – edukacyjna gra planszowa
78. Sturgulewska Monika
Polska szkoła filmowa – seria plakatów do wybranych polskich filmów
79. Tertychna Alina
Stick's Masterpiece – książka ilustrowana dla dzieci
80. Vovk Ivanna
Własnymi ścieżkami – projekt ilustrowanego poradnika o kotach

**DOROBK ARTYSTYCZNO-PROJEKTOWY
ORAZ INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIACH DYDAKTYCZNYCH,
ORGANIZACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH
NAUKĘ LUB SZTUKĘ**

MURALE

2021

Ochota na życie

autorstwo miejskiego muralu zrealizowanego w ramach budżetu obywatelskiego

Warszawa

2021

Człowiek rodzi się i żyje wolnym

projekt czterech murali zrealizowanych z okazji 40-lecia „Solidarności” i podpisania porozumień sierpniowych
Szczecin, Gdańsk, Jastrzębie Zdrój i Warszawa

2021

Strajkujemy aż do zwycięstwa

projekt muralu z okazji 40-lecia „Solidarności”
Szczecin

2019

Kobiety Wolności

współautorstwo muralu zrealizowanego w ramach akcji organizowanej przez „Wysokie Obcasy” *Kobiety na mury*, upamiętniającej 5 milionów kobiet związanych z ruchem „Solidarności”
Gdańsk

• fot 124 / archiwum własne

Ochota na życie
autorstwo miejskiego muralu zrealizowanego
w ramach budżetu obywatelskiego
Warszawa, 2021

• fot 125 / archiwum własne

Człowiek rodzi się i żyje wolnym
jeden z murali zrealizowanych z okazji 40-lecia „Solidarności” i podpisania
porozumień sierpniowych
Szczecin, 2021

• fot 126 / szczecin.ipn.gov.pl/

Strajkujemy aż do zwycięstwa
mural zrealizowany w ramach obchodów 40-lecia „Solidarności”
Szczecin, 2021

• fot 127, 128 / wysokieobcasy.pl

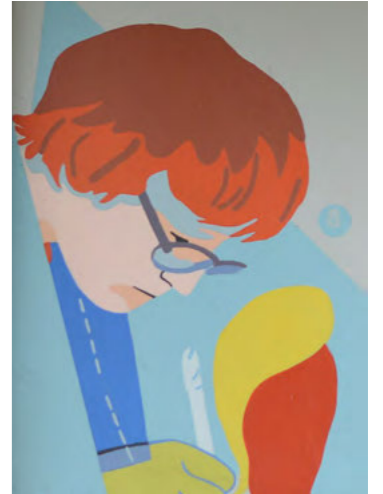
Kobiety Wolności
mural zrealizowany w ramach akcji *Kobiety na mury*
zorganizowanej przez „Wysokie Obcasy”,
upamiętniającej 5 milionów kobiet
związanych z ruchem „Solidarności”
Gdańsk, 2019

• fot 129-137 / Wikimedia Commons

Kobiety Wolności
mural zrealizowany w ramach akcji *Kobiety na mury*
zorganizowanej przez „Wysokie Obcasy”,
upamiętniającej 5 milionów kobiet
związanych z ruchem „Solidarności”
Gdańsk, 2019

110

PROJEKTOWANIE KSIĄŻEK I OKŁADEK KSIĄŻKOWYCH

2024

Szachownica flamandzka

Wydawnictwo ArtRage, Warszawa (wydanie w 2025)

2024

Noc szpilek

Wydawnictwo ArtRage, Warszawa

2023

Zguba

Wydawnictwo W.A.B., Warszawa

2023

Autentyczna w spektrum

Wydawnictwo Buchmann, Warszawa

2017

To jest Warszawa

Wydawnictwo ALC Marketing, Warszawa
całościowe opracowanie książki

2016

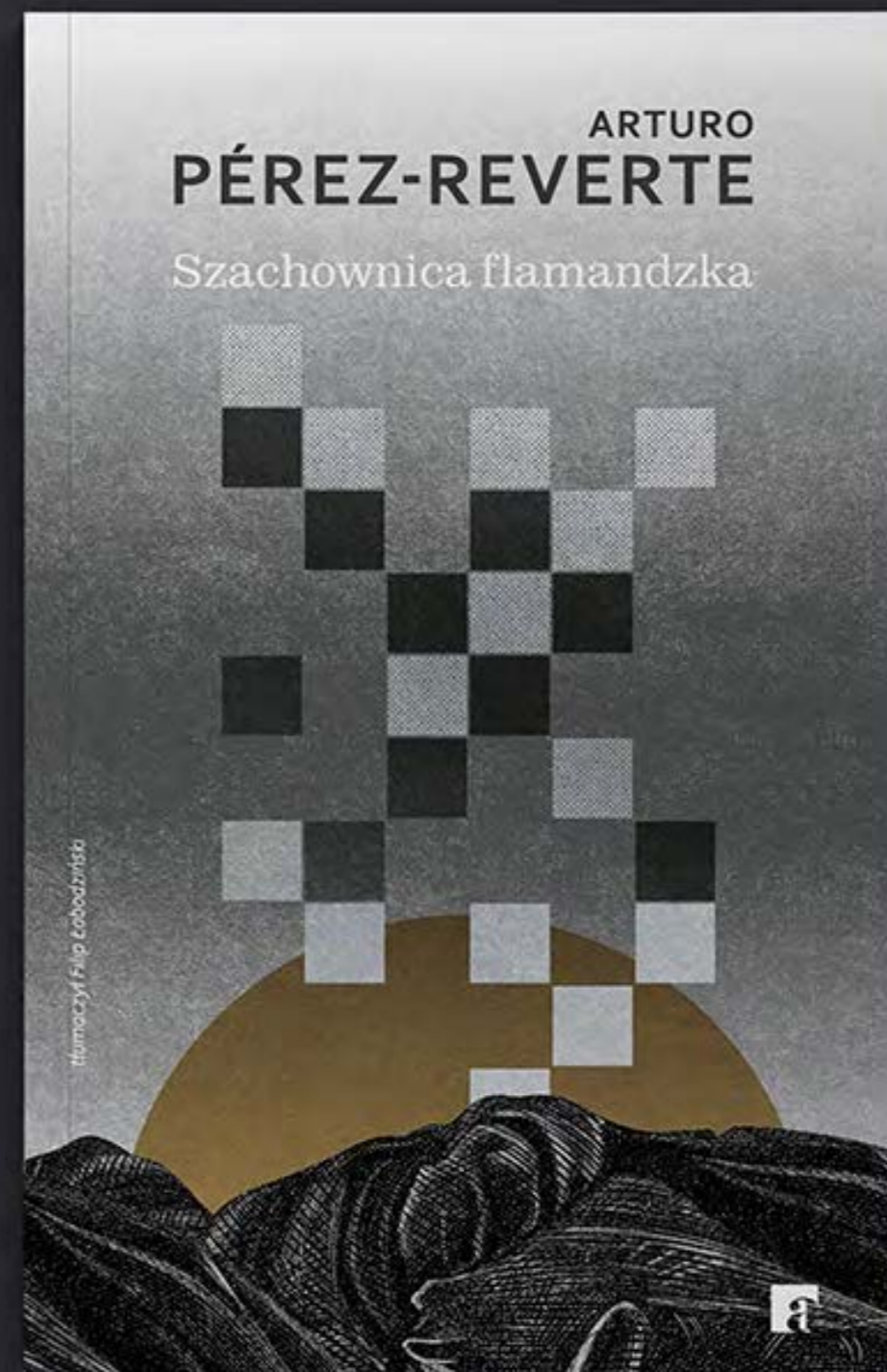
Doktor Kruszewicz w Trójce

Wydawnictwo Multico, Warszawa
całościowe opracowanie książki

2015

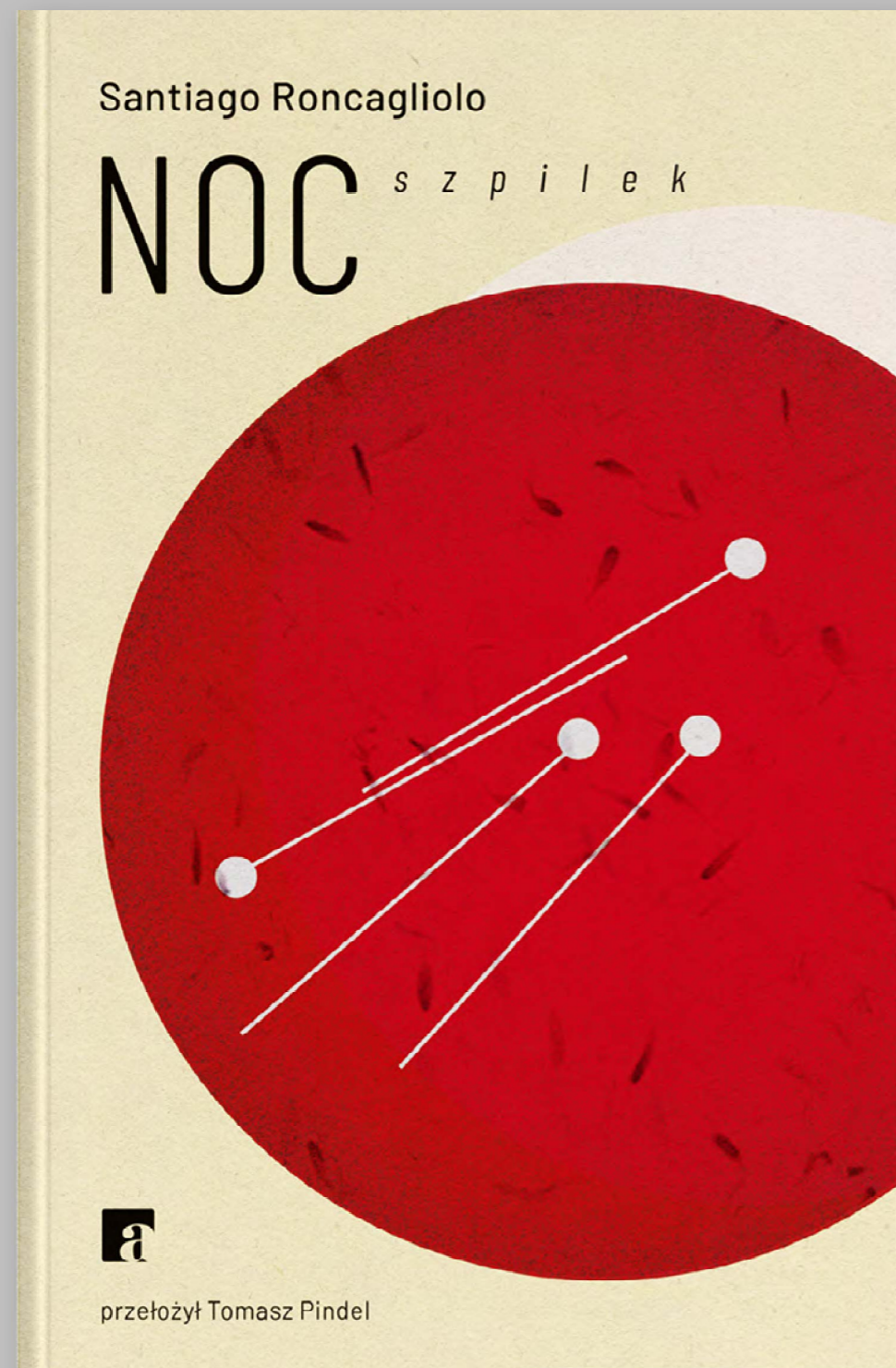
Trójkowe gawędy doktora Kruszewicza

Wydawnictwo Multico, Warszawa
całościowe opracowanie książki

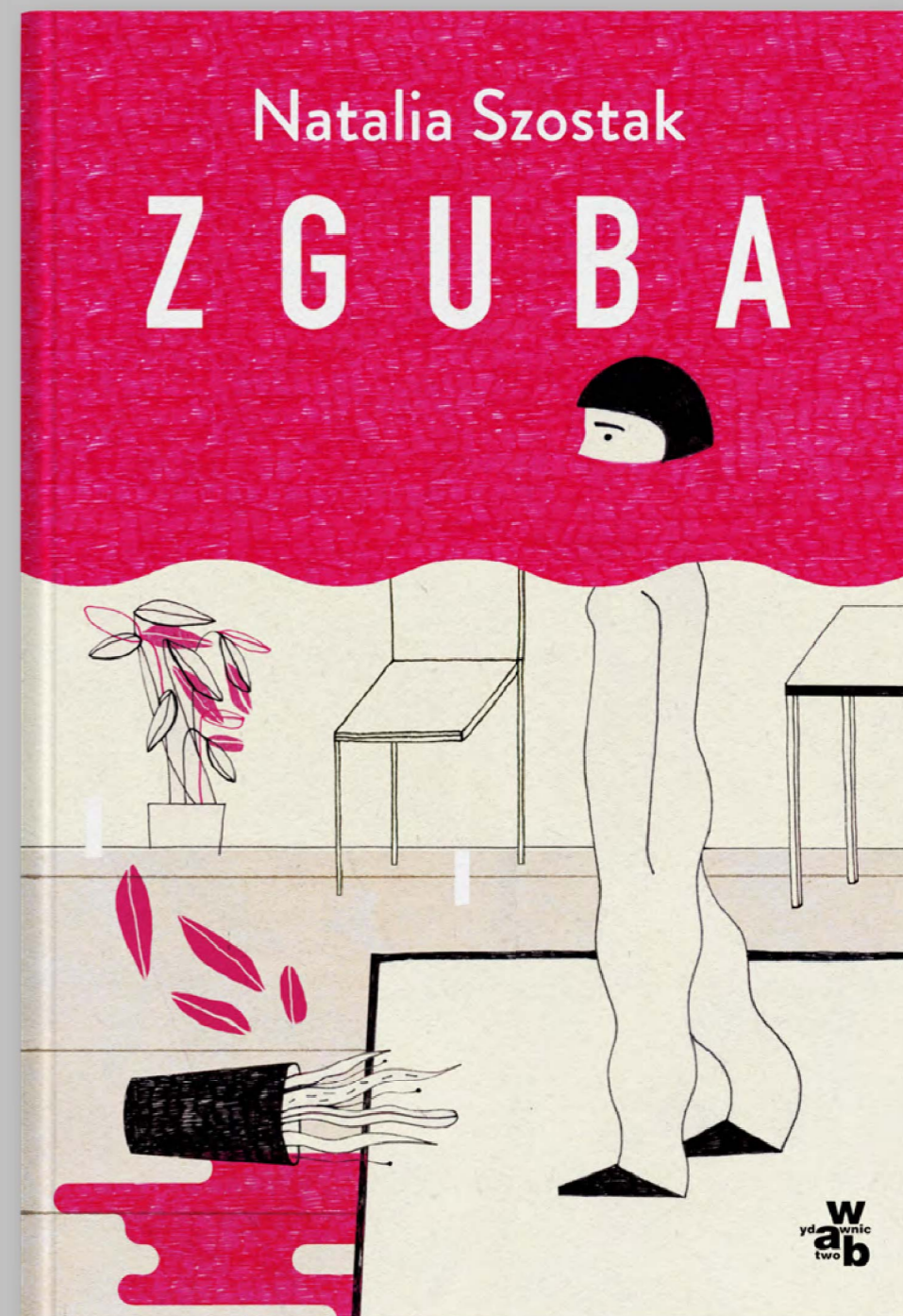
• fot 138

Szachownica flamandzka
Arturo Pérez-Reverte
Wydawnictwo ArtRage

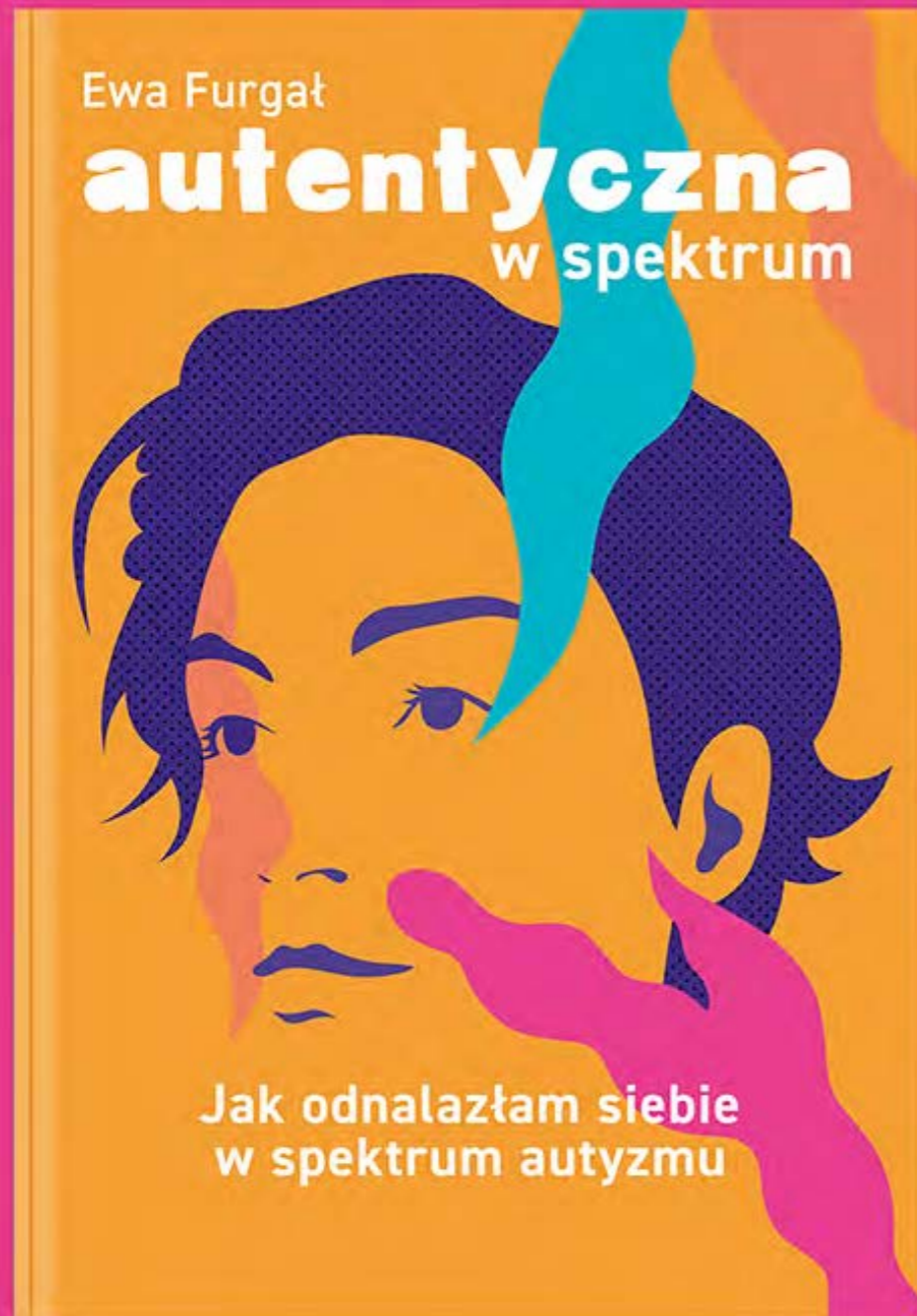
• fot 139

Noc szpilek
Santiago Roncagliolo
Wydawnictwo ArtRage

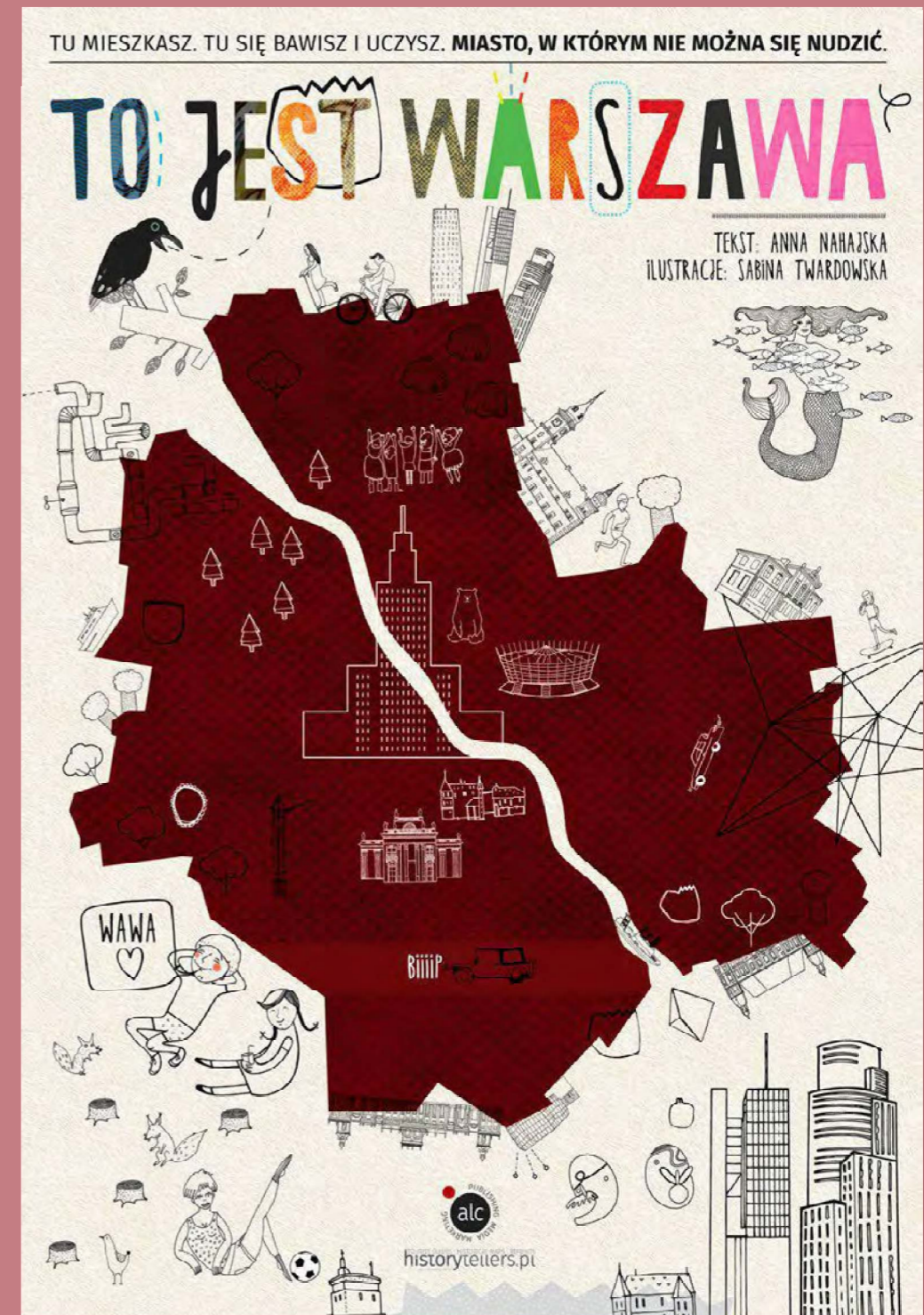
• fot 140

Zguba
Natalia Szostak
Wydawnictwo W.A.B.

• fot 141

Autentyczna w spektrum
Ewa Furgat
Wydawnictwo Buchmann

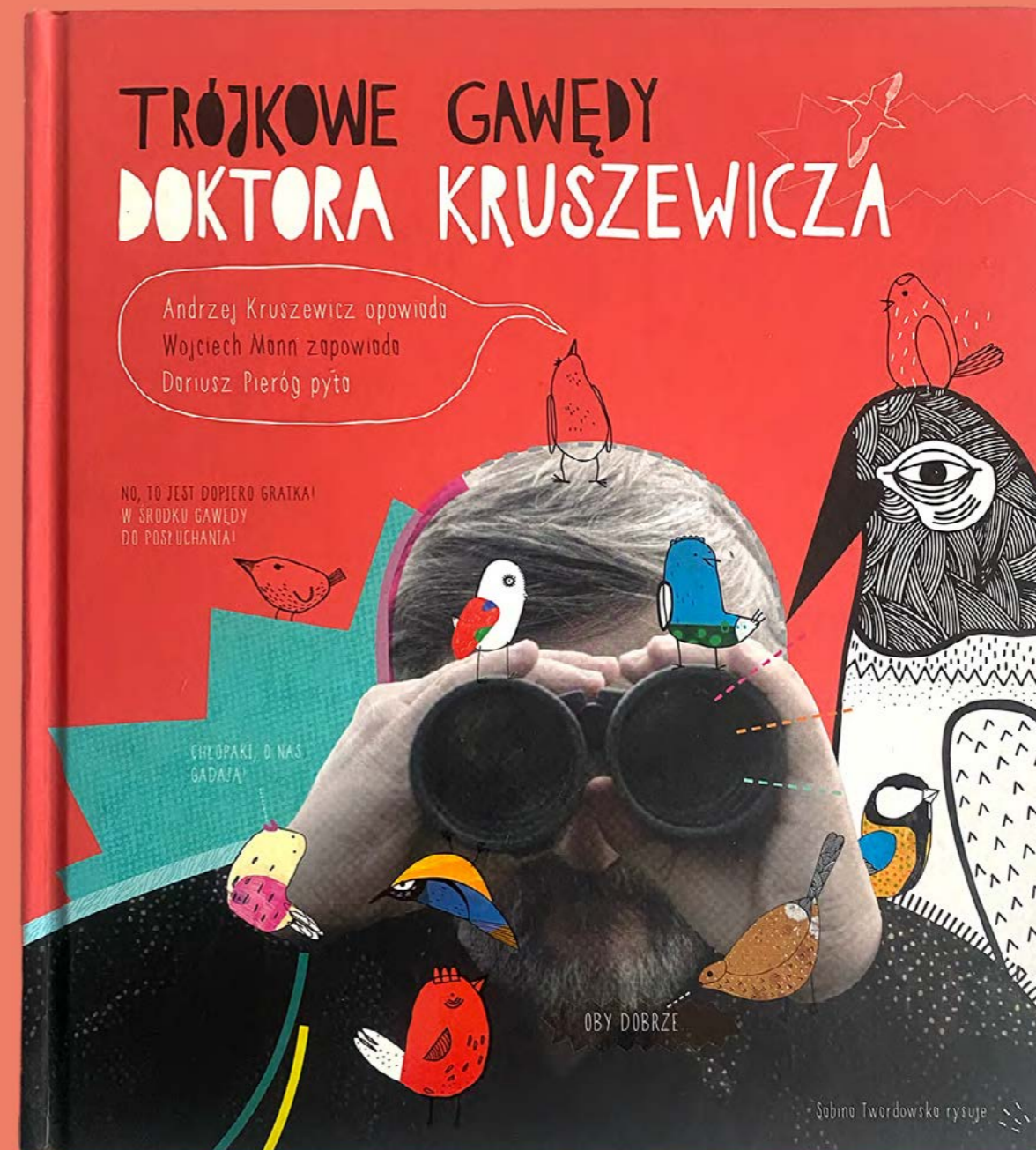
• fot 142

To jest Warszawa
Anna Nahajska
Wydawnictwo ALC Marketing

• fot 143

Doktor Kruszewicz w Trójce
Dariusz Pieróg
Wydawnictwo Multico

• fot 144

Trójkowe gawędy doktora Kruszewicza
Dariusz Pieróg
Wydawnictwo Multico

WYSTAWY INDYWIDUALNE PO DOKTORACIE

- 2023** *Modular*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
- 2021** *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*, BWA Galeria Sanocka
- 2020** *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*
Chojnickie Centrum Kultury
- 2019** *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*
Biuro Wystaw Artystycznych, Kielce

WYSTAWY INDYWIDUALNE PRZED DOKTORATEM

- 2018** *Nie dzieje się nic*
BWA Galeria Sanocka
- 2017** *Jest dobrze*
Galeria Łąźnia, Radom
- 2017** *Guma do żucia*
Galeria Surowiec, Wrocław
- 2017** *Artificial*
Galeria Łąźnia, Radom
- 2017** *Modern Talking*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
- 2016** *Czy leci z nami pilot?*
Galeria M, Wrocław
- 2016** *Miasto. Deformacje z miłości*
Galerie Pokusa, Wiesbaden, Niemcy
- 2016** *Mechanizmy*
Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”
w Radomiu
- 2016** *Spokojnie, to tylko awaria*
Galeria Łazienkowska, Warszawa
- 2016** *Let's play*
Galeria TA3, Warszawa
- 2015** *Sezon ogórkowy*
Galeria Art Radzikowscy, Brodnica
- 2015** *Kosmos w mojej głowie*
Galeria Graże, Warszawa

- 2011** *Dzień dobry Panie Courbet*
Galeria 3678, Dom Artysty Plastyka, Warszawa
- 2009** *Miasto nigdy nie jest szare*
Galeria N'69, Warszawa

WYSTAWY ZBIOROWE PO DOKTORACIE

- 2023** *Sport Games*
Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”
w Radomiu
- 2023** *San do kwadratu*
Galeria Abakus, SCEK, Warszawa
- 2022** *Long Story, Short Story*
Academy of Music, Dance and Fine Arts
Plovdiv, Bułgaria
- 2022** *19. Targi Sztuki, Women Art Power*
Warszawa
- 2022** *Women Art Power*
Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”
w Radomiu
- 2022** *Nagła Wystawa 2*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
- 2022** *On connection*
międzynarodowa wystawa w Galerii TA3, Warszawa
- 2021** *Wolność kocham i rozumiem*
Galeria Łąźnia, Radom
- 2021** *Uniwersum–Uniwersam*
Elektrownia Powiśle, Warszawa
- 2020** *Jaki znak Twój?*
Muzeum Powstania Warszawskiego, Warszawa
- 2019** *War Games 1949*
Galeria Łąźnia, Radom
- 2019** *Nagła Wystawa*
Galeria Łazienkowska, Warszawa
- 2019** *Spectrum*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa

WYSTAWY ZBIOROWE PRZED DOKTORATEM

- 2018** *Genius Loci*
Kunsterforum, Bonn, Niemcy
- 2018** *60x60*
Młodzieżowy Dom Kultury, Kielce
- 2017** *Jutro będzie futro*
Galeria R5, Białystok
- 2017** *Grid*
Galeria XS, Instytut Sztuk Pięknych, Kielce
- 2017** *8 kobiet*
Galeria Metamorfozy, Warszawa
- 2017** *Dzika estetyka*
Fundacja Magazyn Kultury, Kraków
- 2017** *Kolaż*
Galeria TA3, Warszawa
- 2016** *Eksploracje*
Galeria Elektor, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
- 2016** *Do 4 X Sztuka*
Fundacja Magazyn Kultury, Kraków
- 2016** *Miejskie historie*
Galeria Autograf, Warszawa
- 2016** *Się dotykamy*
Centrum Łowicka, Warszawa
- 2016** *Odmiana przez przypadki*
Galeria XS, Kielce
- 2015** *3xLot*
Galeria 022, Dom Artysty Plastyka, Warszawa
- 2015** *Klatka po klatce*
Galeria TA3, Warszawa
- 2015** *I Ogólnopolskie Biennale Malarstwa*
Galeria Miejska, Bisztynek
- 2015** *SZT.UL*
Galeria Mito, Warszawa
- 2015** *XXS for Xmas*
Blue Art Space, Berlin, Niemcy
- 2013** *Rozmowy*
Galeria DAP3, Dom Artysty Plastyka, Warszawa

- 2013** *Kamienica czarno na białym*
Kamienica Artystyczna TA3, Warszawa
- 2013** *Świńskie obrazki*
Galeria M, Wrocław
- 2013** *19x19*
Konfronty, 19.Dzielnica, Warszawa
- 2012** *Konfronty rysunku*
Biblioteka Główna Akademii Podlaskiej, Siedlce
- 2012** *Areszt Sztuki vs Front Sztuki*
Galeria Stary Ratusz WBP, Olsztyn
- 2011** *Kontratak*
Galeria Apteka Sztuki, Warszawa
- 2011** *Konfronty*
Biblioteka Główna Akademii Podlaskiej, Siedlce
- 2009** *Międzynarodowa wystawa poplenerowa*
Foieni, Rumunia
- 2009** *Wystawa Polskiej Sztuki Współczesnej*
Centrum De Terp, Waalwijk, Holandia
- 2008** *Powstanie Sztuki: Rysunek Młodych, Elektrownia Murem*
Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”
w Radomiu

WARSZTATY ARTYSTYCZNE I ARTYSTYCZNO-PROJEKTOWE KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE

- 2023** Siedziba Fundacji Robinson, Warszawa
prowadzenie warsztatów artystycznych dla zespołu Fundacji Robinson, zajmującej się usamodzielnianiem i wszechstronnym wspieraniem młodzieży z instytucji opieki zastępczej, zagrożonej wykluczeniem społecznym
- 2023** *Identity crisis editorial design workshop*
Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych,
Warszawa
międzynarodowe warsztaty dla studentów I roku wydziału Sztuki Nowych Mediów, w ramach projektu *Social Design Course* (prowadzenie razem z Yadzią Williams, wykładowczynią Sztuk Kreatywnych w North Wales School of Art and Design na Uniwersytecie Wrexham Glyndwr w Północnej Walii)

2023 *Open-air workshop*
 Ośrodek Bursztyn, Jantar
 międzynarodowe plenerowe warsztaty dla studentów I roku wydziału
 Sztuki Nowych Mediów PJATK
 Prowadzenie dwóch warsztatów ilustracyjnych:
 1/ *Narrative illustration: telling a story without using words*
 2/ *Fantastic creatures – how to unlock imagination?*

2022 *Stop-motion design*
 Academy of Music, Dance and Fine Arts
 Plovdiv, Bułgaria
 współprowadzenie warsztatów ilustracyjno-animacyjnych
 razem z dr. Krzysztofem Cwiertniewskim i dr. Pawłem Łyjakim

2022 *Belonging editorial design workshop*
 Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych,
 Warszawa
 międzynarodowe warsztaty dla studentów I roku wydziału Sztuki
 Nowych Mediów, w ramach projektu *Social Design Course*

DZIAŁANIA ORGANIZACYJNE, KONFERENCJE NAUKOWE,
 WYKŁADY GOŚCINNE, KURATORSTWO WYDARZEŃ
 ARTYSTYCZNYCH, FUNKCJE PEŁNIONE NA UCZELNI,
 DEBATY

2023 powołanie do Rady Naukowej Dyscypliny Sztuki Plastyczne
 i Konserwacja Dzieł Sztuki
 Polsko Japońska Akademia Technik Komputerowych,
 Warszawa

2023 gościnny wykład pt. *Malarstwo i projektowanie graficzne*
 – *opowiadanie historii dwoma językami wizualnymi*
 Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz
 Wydział Malarstwa i Rysunku, Poznań

2023 cyfrowa oprawa graficzna do XIX Konferencji Naukowej
 Instytutu Analizy Grupowej „Rasztów”

2022 *19. Warszawskie Targi Sztuki* – udział w spotkaniu wokół
 wystawy *Woman Art Power*, która odbyła się w sierpniu tego
 roku w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej
 „Elektrownia” w Radomiu;
 Hala Expo XXI, Warszawa

2022 *Wolność jest kobietą*
Free Radom Festival, Radom
 reprezentowanie artystek biorących udział w wystawie *Woman Art*
Power w debacie o prawach kobiet w Polsce; współrozmówczynie:
 prof. Monika Płatek, dr Katarzyna Kasia, dr Anna Cieplak

2021 *D'art Society*
 Warszawa
 pełnienie funkcji mentorki i współkuratorki trwającego pół roku
 wydarzenia *D'art Society* w ramach projektu *#1yearchallenge*
 we współpracy ze stowarzyszeniem artystycznym Front Sztuki
 oraz warszawską kancelarią Dentons.
 Pozostali mentorzy: Magda Fokt, Wojciech Tylbor-Kubrakiewicz,
 Alek Slon, Marianna Stuhr.

2012 – 2022 Współorganizowanie wystaw w Galerii TA3

2022	wystawa artystów z Czech i Polski w ramach wydawnictwa <i>Warsaw Off Art</i>
2018	<i>GEO-Translacje</i> , wystawa Teresy Anny Ślusarek
2018	<i>Rysunek faktury</i> , wystawa Katarzyny Ziółowicz
2018	<i>Fronton</i> , wystawa zbiorowa
2018	<i>Nebulae</i> , wystawa Katriny Sadrak
2017	<i>Kolaż</i> , wystawa zbiorowa
2016	<i>Powroty</i> , wystawa zbiorowa
2016	<i>Sieć miejską</i> , wystawa Zbigniewa Sikory
2013	<i>Kamienica czarno na białym</i> , wystawa zbiorowa

**DOKUMENTACJA WYSTAW INDYWIDUALNYCH
I ZBIOROWYCH PO DOKTORACIE**

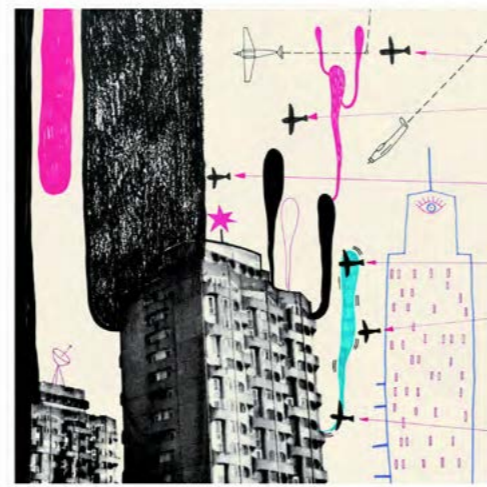
• fot 145-147
 2023
 Modular
 Galeria Elektor
 Mazowiecki Instytut Kultury
 Warszawa
 plakat do wystawy mojego autorstwa

128

• fot 148, 149
 2021
 Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem
 BWA Galeria Sanocka
 plakat do wystawy mojego autorstwa

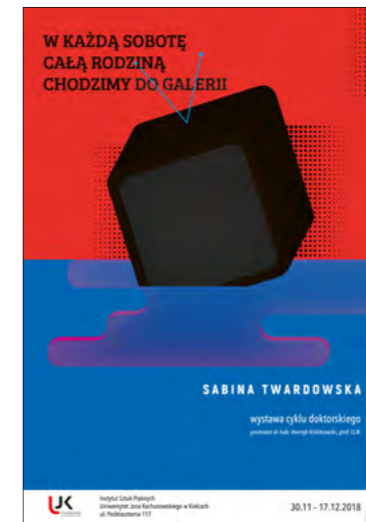
Są baczniymi obserwatorami otaczającej rzeczywistości i mają wspólne znaki - moduły architektoniczne.

Sabina Twardowska, Paweł Łyjak MODULAR
 10 lutego - 31 marca 2023 r. | Galeria Elektor
 Wernisaż 10 lutego (pt) 19:00
 Wstęp wolny

• fot 150, 151
 2019
 W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii
 wystawa po obronie doktoratu
 Chojnickie Centrum Kultury
 plakat do wystawy mojego autorstwa

129

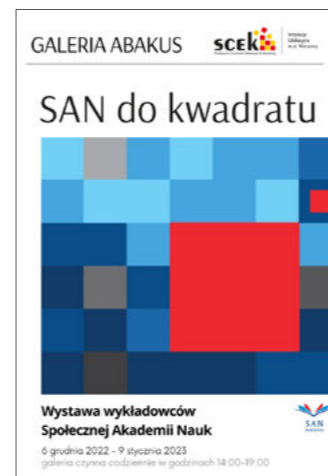

• fot 152-155
 2019
 W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii
 wystawa po obronie doktoratu
 BWA Kielce
 plakat do wystawy mojego autorstwa

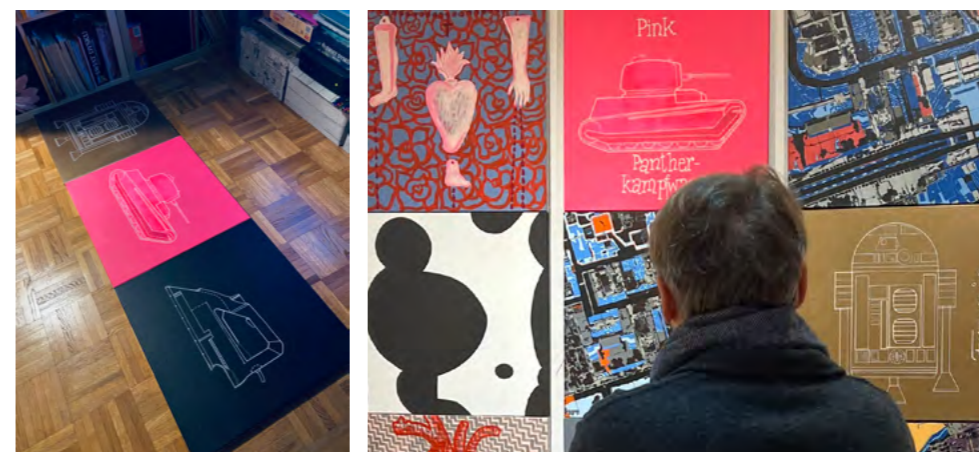

130

• fot 156-159
2023
Sport Games
Mazowieckie Centrum Sztuki
Współczesnej „Elekrownia”
Radom

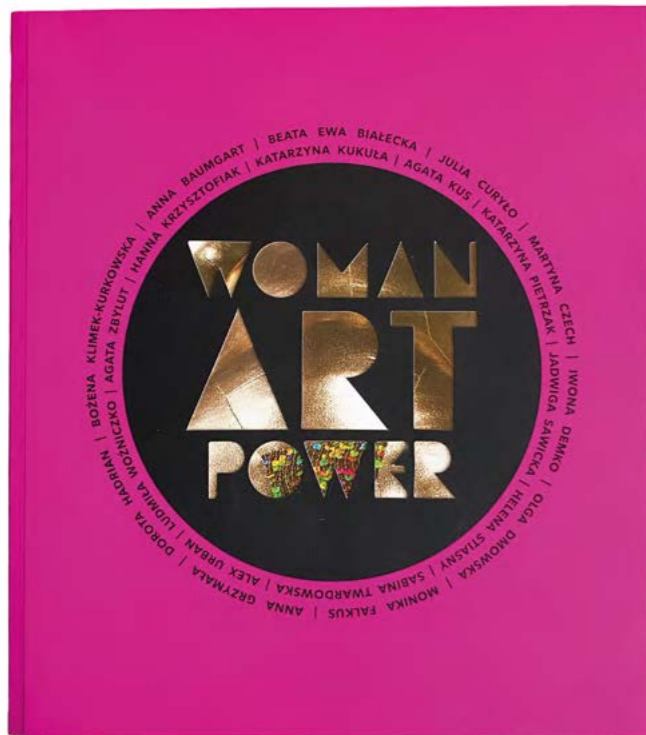
• fot 160-163
2023
SAN do kwadratu
Galeria Abakus
SCEK
Warszawa

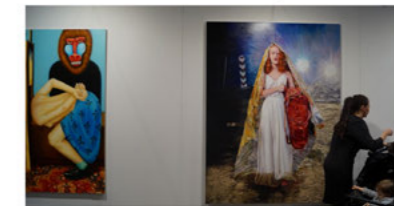
131

• fot 164-167
2022
Long story, Short story
Academy of Music, Dance and Fine Arts
Plovdiv, Bulgaria

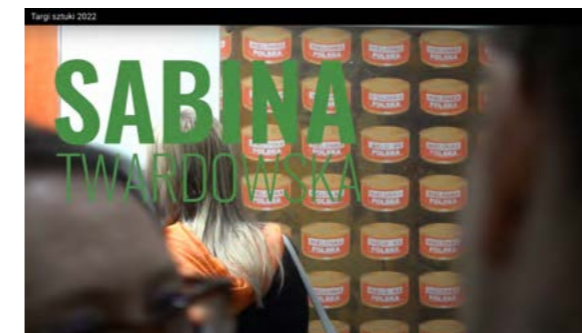
ZANURZYĆ SIĘ W KULTURZE

Agata Kus, WTS 2022, fot. M.M. rynekisztuka.pl

Jak co roku Warszawskie Targi stanowią doskonałą okazję dla kolekcjonerów, galerzystów, i miłośników sztuki do bliższego poznania rynku, trendów i całego środowiska artystyczno-kulturalnego. Uczestnicy 18. edycji mogli wziąć udział w

pierwszej polskiej aukcji NFT. W bieżącym roku organizatorzy przygotowali aż dwie wyjątkowe wystawy. „Alfabet Kolekcji Rytel”, czyli wyselekcjonowane prace m.in. Magdaleny Abakanowicz, Romana Opalki, Leona Tarasewicza czy Ryszarda Winiarskiego. Orowadzanie kuratorskie, któremu towarzyszyło spotkanie z kolekcjonerami Robertem i Mariuszem Rytel odbyło się 26 listopada o godz. 12.00 dodając bardzo wiele ciekawych kontekstów całemu przedsięwzięciu. Drugą wystawą było „Woman Art. Power” – eklektyczny przegląd twórczości kobiet w tym Agaty Kus, Martyny Czech, Agaty Zbylut oraz Julia Curyło. Kuratorem projektu był Paweł Witkowski, który poprowadził również spotkanie z twórczyniami. Warto wspomnieć, iż wystawa jest częścią ekspozycji prezentowanej wcześniej w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej Elektrownia.

• fot 168-172
2022
Woman Art Power
Mazowieckie Centrum Sztuki
Współczesnej „Elektrownia”
Radom
w katalogu mój tekst o wystawie

• fot 173 / radom.naszemiasto.pl
Zdjęcie z debaty pt. *Wolność jest kobietą*,
towarzyszącej wystawie *Woman Art Power*.
Od lewej: prof. Monika Płatek, dr Katarzyna
Kasia, prof. Anna Spólna, dr Anna Cieplak i ja.

• fot 174-178
2022
19. Warszawskie Targi Sztuki – *Woman Art Power*
wystawa i spotkanie autorskie
współmówczynie: Olga Dmowska, Helena Stiasny,
Agata Zbylut, Katarzyna Kukuła, Agata Kus,
Julia Curyło, Martyna Czech
Expo XXI, Warszawa

• fot 179,180

2022
Nagła wystawa 2
Galeria Elektor
Mazowiecki
Instytut Kultury
Warszawa
plakat do wystawy
mojego autorstwa

„Nagła Wystawa” prezentuje prace artystów ze środowiska wykładowców akademickich, którzy w swojej twórczości wykorzystują różne dziedziny sztuki. Poprzez dobór prezentowanych prac: obrazów, grafik, instalacji i rzeźb udało się pokazać podobieństwa i różnice, stworzyć dialog między dziełami oraz samymi artystami. „Nagła Wystawa” nie tylko pokazuje indywidualizm poszczególnych artystów, uprawiających własną twórczość poza harmonogramem zajęć akademickich, ale również jednoczy środowisko i pokazuje, że razem możemy stworzyć komentarz do rzeczywistości.

95 **Udało się pokazać podobieństwa i różnice, stworzyć dialog między dziełami oraz samymi artystami.**

NAGLY KOLEKTYW

- Maria Piątek
- Sabina Twardowska
- Magdalena Zawisza
- Krystyna Pierkos
- Paulina Czajor
- Anna Wójcik
- Izabela Łęska
- Agnieszka Pietrzykowska
- Greta Samuel
- Zbigniew Sikora
- Krzysztof Cwiertniewski
- Paweł Łyjak
- Dominik Robak

134

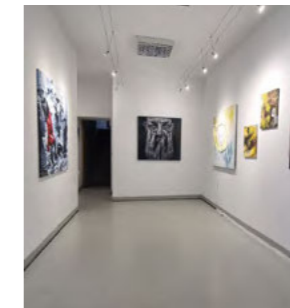

• fot 180-184 / cozadzien.pl

2022
Wolność Kocham i Rozumiem
Galeria Łażnia
Radom

• fot 185-188

2022
On connection
międzynarodowa wystawa artystów
stowarzyszeń Ministry of Artists
oraz Frontu Sztuki
Kamienica Artystyczna TA3
Warszawa
plakat do wystawy
mojego autorstwa

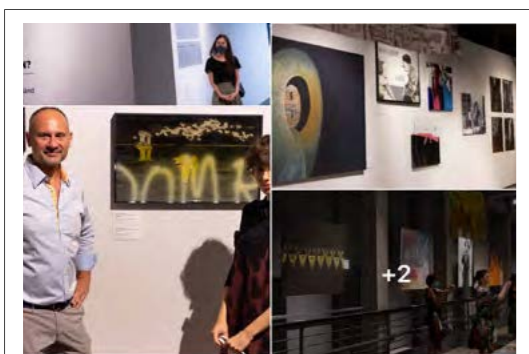

• fot 189-194

2021
Uniwersum / Uniwersam
wystawa wieńcząca
D'Art society –
roczny projekt
artystyczno-kuratorski
Elektrownia Powiśle
Warszawa
plakat do wystawy
mojego autorstwa

2021
Uniwersum / Uniwersam
wystawa wieńcząca
D'Art society –
roczny projekt
artystyczno-kuratorski
Elektrownia Powiśle
Warszawa
plakat do wystawy
mojego autorstwa

Łaźnia - Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria
29 lipca 2020

Sukces radomskiej sztuki!!! Dziś, 29 lipca 2020, w Muzeum Powstania Warszawskiego zostanie otwarta wystawa "Jaki znak Twój? Powstanie Warszawskie i Polska Wciążąca wa współczesnej kulturze i sztuce". Ogromnie cieszymy się, że wśród zaproszonych artystów, kurator wystawy Anna Grzechnik, doceniła naszą ubiegłoroczną wystawę "War Games 1939..." i wybrała prace: Karoliny Zaborskiej, Saby Twardowskiej, Łukasza Rudeckiego, Pawła Witkowskiego, Daniela Białowąsa i Sylwestra Stabryty, które mogliśmy oglądać w galerii Łaźnia. Wystawa będzie czynna przez rok, jeśli ktoś będzie odwiedzał stolicę, niech koniecznie zajrzy do Muzeum i obejrzy wystawę. Zdjęcia z wczorajszego wernisazu - Karolina Zaborska.

• fot 195-198

2020

Jaki znak twój?

Muzeum Powstania Warszawskiego
Warszawa

• fot 199,200

2019

Nagła wystawa

Galeria Łazienkowska

Warszawa

plakat do wystawy mojego autorstwa

• fot 201

2019

Spectrum

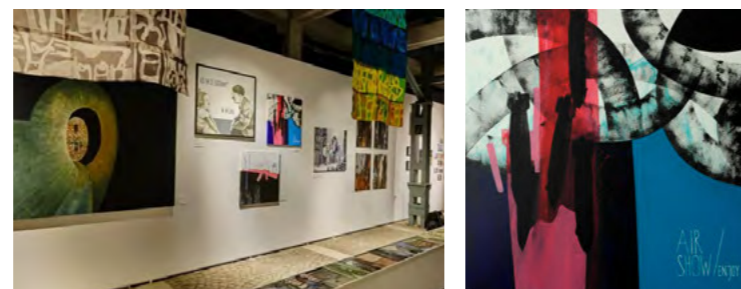
Galeria Elektor

Mazowiecki Instytut Kultury

Warszawa

plakat do wystawy

mojego autorstwa

W najbliższą niedzielę, 1 września o godz. 16.45, w Galerii Łaźnia przy ul. Traugutta 31/33 otwieramy ogólnopolską wystawę sztuki "WAR GAMES 1939..."
Jak na wojnę patrzą artyści urodzeni po 1970 roku? Całe spektrum emocji oraz doświadczeń artystycznych, od lęku po dumę, od zachwytu po przerażenie.
Patronat nad wystawą objął m.in. Artoon. Zapraszamy!!!

• fot 202-206

2019

War games

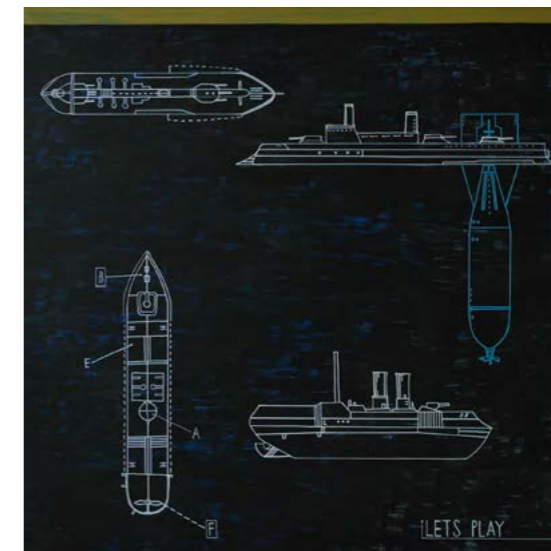
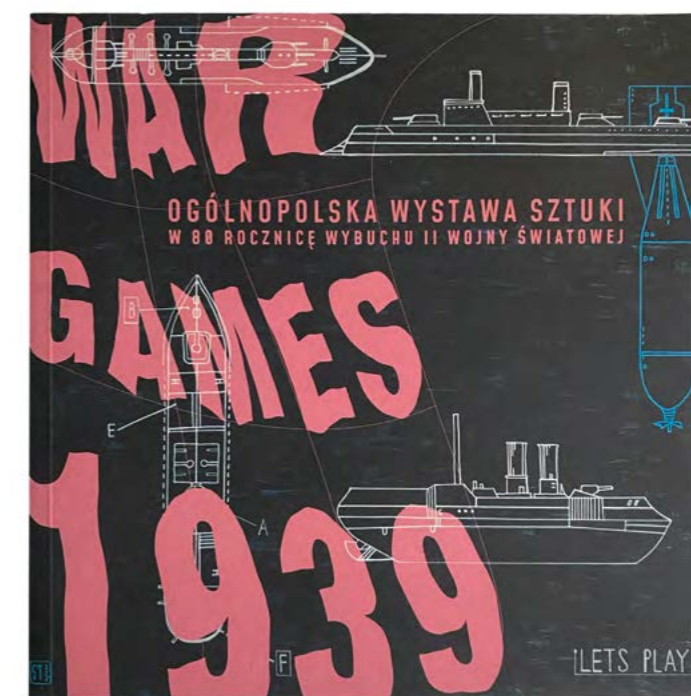
Mazowieckie Centrum Sztuki

Współczesnej „Elektrownia”

Radom

na okładce katalogu jeden z moich

obrazów do wystawy

BIBLIOGRAFIA

1. Bachtin M., *Estetyka twórczości słownej*, tłum. D. Ulicka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1986.
2. Barber B., *Dżihad kontra McŚwiat*, tłum. H. Jankowska, Wydawnictwo Muza, Warszawa 1997.
3. Bauman Z., *Praca, konsumpcjonizm i nowi ubodzy*, tłum. S. Obirek, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.
4. Bauman Z., *Życie na przemiał*, tłum. T. Kunz, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004.
5. Burszta W.J., Kuligowski W., *Sequel. Dalsze przygody kultury w globalnym świecie*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2005.
6. Dziamski G., *Awangarda po awangardzie. Od neoawangardy do postmodernizmu*, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań 1995.
7. Golka M., *Od kontrkultury do popkultury*, Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań 2002.
8. Kłoskowska A., *Kultura masowa. Krytyka i obrona*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
9. Rewers E. (red), *Miasto w sztuce – sztuka miasta*, Universitas, Kraków 2010.
10. Rifkin J., *Wiek dostępu. Nowa kultura hiperkapitalizmu, w której płaci się za każdą chwilę życia*, tłum. E. Kania, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2003.
11. Ritzer G., *Makdonaldyzacja społeczeństwa*, tłum. L. Stawowy, Wydawnictwo Muza, Warszawa 2009.

SPIS ILUSTRACJI

1. *To na pewno jest baba*, 100x100 cm, akryl i sitodruk na płótnie, 2012
2. *Sorry*, 80x80 cm, akryl i sitodruk na płótnie, 2016
3. *Under the city*, 60x80 cm, akryl i sitodruk na płótnie, 2016
4. *We come in peace*, 60x60 cm, akryl i sitodruk na płótnie, 2016
5. *Eat, pray, obey*, tryptyk, obiekt, technika mieszana, 2023
6. *Czarna Wołga*, 30x30 cm, kolaż na papierze, 2020
7. *Zbyszek*, 30x30 cm, rysunek na papierze, 2018
8. *Fermentacja samotności*, 20x20 cm, kolaż cyfrowy, 2021
9. *Never ending story*, 40x40 cm, technika mieszana na papierze, 2023
10. *Tangled (Madonna)*, 40x40 cm, technika mieszana, papier
11. *Kielbasa wyborcza*, 60x60 cm, akryl na płótnie, 2017
12. *Wiadomości TVP nadają bezustannie*, 50x50 cm, akryl na płótnie, 2018
13. *Monikę martwiła przyszłość (w co ja się ubiorę?)*, 60x60 cm, akryl na płótnie, 2018
14. *Ministerstwo Zdrowia ostrzega: nie mieszaj ibuprofenu z paracetamolem*, 60x60 cm, akryl na płótnie, 2018
15. *Perforacje*, plakat do wystawy Magdy Fokt
16. *Skutki uboczne spaceru*, plakat do wystawy Marka Ejsmonda-Ślusarczyka
17. *Psy wyprowadzamy wyłącznie na smyczy*, plakat do wystawy Zbigniewa Sikory
18. *Nebulae*, plakat do wystawy Katriny Sadrak
19. *Miasto doświadczone i wyobrażone*, plakat do wystawy Marka Zająca
20. *Rysunek*, plakat do wystawy Katarzyny Ziółowicz
21. *Madonna*, plakat do wystawy Karoliny Zwoniarskiej
22. *GEO-TRANSLACJE*, plakat do wystawy Teresy Anny Ślusarek
23. *Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania*, 90x90 cm, akryl na płótnie, 2017
24. *Come closer, see it for yourself*, 60x60 cm, akryl na płótnie, 2019
25. *Don't panic*, 50x50 cm, akryl, kolaż i sitodruk na płótnie, 2023
26. *Nie dzieje się nic* – plakat do wystawy
27. zdjęcie z wystawy *Nie dzieje się nic*
28. zdjęcie z wystawy *Nie dzieje się nic*
29. zdjęcie z wystawy *Nie dzieje się nic*
30. *Żywiący opinie starli się z niemającymi zdania*, 90x90 cm, akryl na płótnie, 2017
31. *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem* – plakat do wystawy
32. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
33. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
34. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
35. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
36. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
37. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne strategie radzenia sobie ze stresem*
38. *Come closer, see it for yourself*, 60x60 cm, akryl na płótnie, 2019
39. *Modular* – plakat do wystawy
40. zdjęcie z wystawy *Modular*

41. zdjęcie z wystawy *Modular*
42. zdjęcie z wystawy *Modular*
43. zdjęcie z wystawy *Modular*
44. zdjęcie z wystawy *Modular*
45. *Don't panic*, akryl, kolaż i sitodruk na płótnie, 2023
46. praca studencka *Trzy kolory*
47. praca studencka *Trzy kolory*
48. praca studencka *Dwa narzędzia*
49. praca studencka *Dwa narzędzia*
51. praca studencka *Dziennik wizualny*
52. praca studencka *Dziennik wizualny*
53. praca studencka *Dziennik wizualny*
54. praca studencka *Dziennik wizualny*
55. praca studencka *Dziennik wizualny*
56. praca studencka *Dziennik wizualny*
57. praca studencka *Dziennik wizualny*
58. praca studencka *Dziennik wizualny*
59. praca studencka *Dziennik wizualny*
60. praca studencka *Dziennik wizualny*
61. praca studencka *Projekt książki ilustrowanej / okładka*
62. praca studencka *Projekt książki ilustrowanej / okładka*
63. praca studencka *Projekt książki ilustrowanej / rozkładówka*
64. praca studencka *Projekt książki ilustrowanej / rozkładówka*
65. praca studencka *Projekt książki ilustrowanej / rozkładówka*
66. praca studencka *Projekt rozkładówki do książki „Co robi grafik?”*
67. praca studencka *Projekt rozkładówki do książki „Co robi grafik?”*
68. praca studencka *Projekt rozkładówki do książki „Co robi grafik?”*
69. praca z Kursu Zero
70. praca z Kursu Zero
71. praca z Kursu Zero
72. praca z Kursu Zero
73. praca z Kursu Zero
74. praca z Kursu Zero
75. praca z Kursu Zero
76. praca z Kursu Zero
77. praca z Kursu Zero
78. praca z Kursu Zero
79. praca z Kursu Zero
80. praca z Kursu Zero
81. praca dyplomowa, *Podaj dalej: legendy regionu Mazowsza*
82. praca dyplomowa, *Podaj dalej: legendy regionu Mazowsza*
83. praca dyplomowa, *Podaj dalej: legendy regionu Mazowsza*
84. praca dyplomowa, *Podaj dalej: legendy regionu Mazowsza*

85. praca dyplomowa, *aDINOventure*
86. praca dyplomowa, *aDINOventure*
87. praca dyplomowa, *aDINOventure*
88. praca dyplomowa, *Bestiariusz słowiański*
89. praca dyplomowa, *Historia mody, czyli jak ubierały się kobiety*
90. praca dyplomowa, *Historia mody, czyli jak ubierały się kobiety*
91. praca dyplomowa, *Zodiak w kamieniu*
92. praca dyplomowa, *Zodiak w kamieniu*
93. praca dyplomowa, *Zodiak w kamieniu*
94. praca dyplomowa, *Zodiak w kamieniu*
95. praca dyplomowa, *Zodiak w kamieniu*
97. praca dyplomowa, *Zodiak w kamieniu*
98. praca dyplomowa, *Dinozaury z cyklu Opowieści kosmomiczne*
99. praca dyplomowa, *Dominacja na polskim rynku muzycznym*
100. praca dyplomowa, *Dominacja na polskim rynku muzycznym*
101. praca studencka, *Obiekty*
102. praca studencka, *Obiekty*
103. praca studencka, *Obiekty*
104. praca studencka, *Obiekty*
105. przykładowy obiekt do zadania *Obiekty*
106. przykładowy obiekt do zadania *Obiekty*
107. przykładowy obiekt do zadania *Obiekty*
108. przykładowy obiekt do zadania *Obiekty*
109. praca studencka *Projekt ilustrowanej książki*
110. praca studencka *Projekt ilustrowanej książki*
111. praca studencka *Projekt ilustrowanej książki*
112. praca studencka *Projekt ilustrowanej książki*
113. praca studencka *Tryptyk: Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?*
114. praca studencka *Tryptyk: Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?*
115. praca studencka *Tryptyk: Skąd przyszliśmy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?*
116. praca studencka *Prezentacja kroju pisma*
117. praca studencka *Prezentacja kroju pisma*
118. praca studencka *Prezentacja kroju pisma*
119. praca studencka *Prezentacja kroju pisma*
120. praca studencka *Plakat typograficzny*
121. praca studencka *Plakat typograficzny*
122. praca studencka *Plakat typograficzny*
123. praca studencka *Plakat typograficzny*
124. *Ochota na życie*, mural
125. *Człowiek rodzi się i żyje wolnym*, mural
126. *Strajkujemy aż do zwycięstwa*, mural
127. *Kobiety wolności*, mural
128. *Kobiety wolności*, gazeta „*Wysokie obcasy*”

129. *Kobiety wolności*, mural
130. *Kobiety wolności*, mural
131. *Kobiety wolności*, mural
132. *Kobiety wolności*, mural
133. *Kobiety wolności*, mural
134. *Kobiety wolności*, mural
135. *Kobiety wolności*, mural
136. *Kobiety wolności*, mural
137. *Kobiety wolności*, mural
138. *Szachownica flamandzka*, okładka do książki
139. *Noc szpilek*, okładka do książki
140. *Zguba*, okładka do książki
141. *Dziewczyna w spektrum*, okładka do książki
142. *To jest Warszawa*, całościowe opracowanie książki
143. *Doktor Kruszewicz w Trójce*, całościowe opracowanie książki
144. *Trójkowe gawędy doktora Kruszewicza*, całościowe opracowanie książki
145. zdjęcie z wystawy *Modular*
146. zdjęcie z wystawy *Modular*
147. zdjęcie z wystawy *Modular*
148. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne sposoby radzenia sobie ze stresem*
149. zdjęcie z wystawy *Wojny domowe i inne sposoby radzenia sobie ze stresem*
150. zdjęcie z wystawy *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, Chojnice
151. zdjęcie z wystawy *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, Chojnice
152. zdjęcie z wystawy *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, Kielce
153. zdjęcie z wystawy *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, Kielce
154. zdjęcie z wystawy *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, Kielce
155. zdjęcie z wystawy *W każdą sobotę całą rodziną chodzimy do galerii*, Kielce
156. zdjęcie z wystawy *Sport games*
157. zdjęcie z wystawy *Sport games*
158. zdjęcie z wystawy *Sport games*
159. zdjęcie z wystawy *Sport games*
160. zdjęcie z wystawy *SAN do kwadratu*
161. zdjęcie z wystawy *SAN do kwadratu*
162. zdjęcie z wystawy *SAN do kwadratu*
163. zdjęcie z wystawy *SAN do kwadratu*
164. zdjęcie z wystawy i warsztatów *Long story, short story*
165. zdjęcie z wystawy i warsztatów *Long story, short story*
166. zdjęcie z wystawy i warsztatów *Long story, short story*
167. zdjęcie z wystawy i warsztatów *Long story, short story*
168. *Woman Art Power*, katalog
169. *Woman Art Power*, baner
170. *Woman Art Power*, zdjęcie z wystawy
171. *Woman Art Power*, katalog

172. *Woman Art Power*, katalog
173. zdjęcie z debaty *Wolność jest kobietą*
174. *XIX Warszawskie Targi Sztuki*, plakat
175. *XIX Warszawskie Targi Sztuki*, fragment artykułu z portalu rynekisztuka.pl
176. *XIX Warszawskie Targi Sztuki*, zdjęcie z debaty wokół wystawy *Woman Art Power*
177. *XIX Warszawskie Targi Sztuki*, zdjęcie z debaty wokół wystawy *Woman Art Power*
178. *XIX Warszawskie Targi Sztuki*, zdjęcie z debaty wokół wystawy *Woman Art Power*
179. plakat do wystawy *Nagła wystawa II*
180. fragment zapowiedzi wystawy *Nagła wystawa* / www
181. plakat do wystawy *Wolność kocham i rozumiem*
182. zdjęcie z wystawy *Wolność kocham i rozumiem*
183. zdjęcie z wystawy *Wolność kocham i rozumiem*
184. zdjęcie z wystawy *Wolność kocham i rozumiem*
185. plakat do wystawy *On connection*
186. zdjęcie z wystawy *On connection*
187. zdjęcie z wystawy *On connection*
188. zdjęcie z wystawy *On connection*
189. zdjęcie z przygotowań do wystawy *Univewersum / Uniwersam*
190. plakat do wystawy *Univewersum / Uniwersam*
191. zdjęcie z wystawy *Univewersum / Uniwersam*
192. zdjęcie z wystawy *Univewersum / Uniwersam*
193. zdjęcie z wystawy *Univewersum / Uniwersam*
194. zdjęcie z wystawy *Univewersum / Uniwersam*
195. zdjęcia z wystawy *Jaki znak Twój?* / www
196. zdjęcie z wystawy *Jaki znak Twój?* / www
197. baner do wystawy *Jaki znak Twój?*
198. jeden z obrazów z wystawy *Jaki znak Twój? pt. Air show*
199. plakat do wystawy *Nagła wystawa*
200. zdjęcie z wystawy *Nagła wystawa*
201. plakat do wystawy *Spectrum*
202. plakat do wystawy *War games 1939*
203. katalog do wystawy *War games 1939*
204. zapowiedź wystawy *War games 1939* / fb
205. jeden z obrazów z wystawy *War games 1939 pt. Let's play*
206. katalog do wystawy *War games 1939*

Sabina Twardowska

PATRZĘ Z BALKONU NA JESIEŃ.
ŚREDNIOWIECZA

rozprawa habilitacyjna
Warszawa
2024

